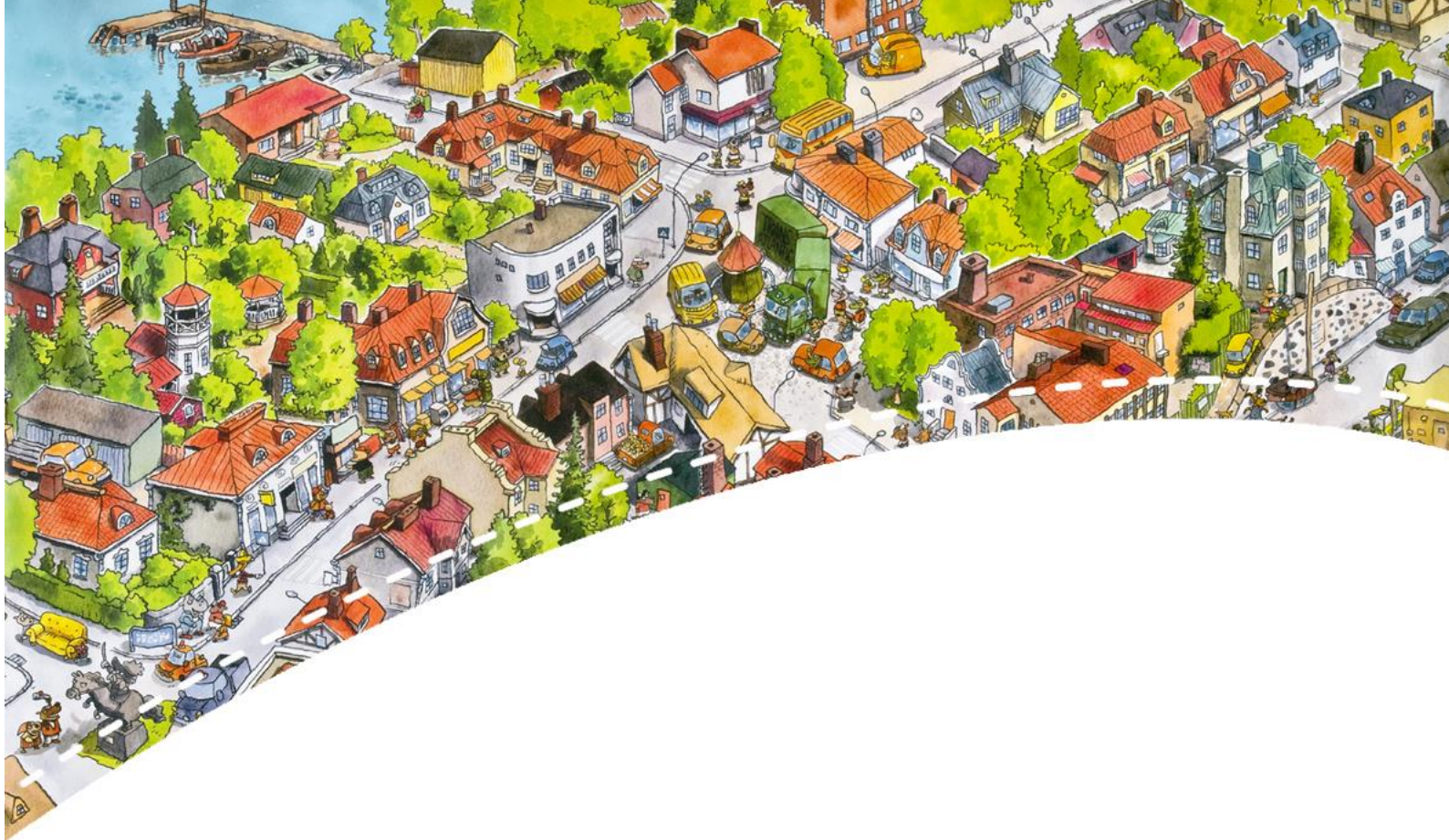

Sastamalan kaupunki

TALOUSARVIO 2026

Taloussuunnitelma 2026–2028

Kaupunginjohtajan esitys 1.12.2025

www.sastamala.fi

SASTAMALA
sopivasti sykettä

Sisällys

1.	KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1
2.	SASTAMALAN STRATEGIA	3
3.	KAUPUNKIKONSERNIN KESKEISET TEEMAT SUUNNITELMAKAUDELLA 2026-2028 SEKÄ KAUPUNKITASOISET TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUODELLE 2026	8
3.1.	Hyvinvointia asumisen ja elämiseen	8
3.2.	Osaamista tulevaisuuden tekijöille	8
3.3.	Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	9
3.4.	Osallistuminen ja vaikuttaminen	10
3.5.	Ympäristö- ja ilmastovastuu	10
3.6.	Muuttuva toimintaympäristö	11
3.7.	Tasapainoinen talous	11
3.8.	Kaupunkitasoiset toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026	12
3.9.	Riskienhallinta	13
4.	SASTAMALAN TOIMINTAMALLI 2026	14
5.	HENKILÖSTÖ	15
6.	LÄHTÖKOHDAT SUUNNITELMAKAUDELLE 2026-2028	16
6.1.	Yleinen taloudellinen tilanne	16
6.2.	Sastamalan väestö	18
6.3.	Sastamalan talouden kehitys vuoteen 2025 ja arvio 2026–2028	18
6.4.	Talousarviovuoden 2026 laskentaperusteet	20
6.5.	Suunnitelmavuosien 2027 ja 2028 laskentaperusteet	26
6.6.	Sopeuttaminen suunnitelmakaudella	26
7.	TULOSASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA	28
8.	TALOUDEN TUNNUSLUVUT	30
9.	TALOUSARVION LAADINTAPERUSTEET	31
10.	TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA KÄYTTÖSUUNNITELMAT	32
11.	TALOUSARVIOASETELMA	35
12.	TILIVELVOLLISET	36
13.	KÄYTTÖTALOUSOSA	37
13.1.	Käyttötalousmäärärahat, yhteenveto	38
13.2.	Konserni- ja elinvoimapalvelut	39
13.3.	Sivistystoimi	49
13.4.	Tekninen toimi	59
14.	INVESTOINNIT	65
15.	TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAT, EMOKAUPUNKI JA LASKENNALLISET TASEYKSIKÖT	71
16.	LIKELAITOSTA KOSKEVAT TAVOITTEET JA LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN	74
17.	SASTAMALAN KONSERNIIN KUULUVILLE YHTIÖILLE ASETETTAVAT TAVOITTEET	78
18.	TALOUSARVION SITOVAT ERÄT	89
19.	HENKILÖSTÖMUUTOKSET TALOUSARVIOVUODELLE 2026 JA TALOUSSUUNNITELMAVUOSILLE 2027-2028	90
20.	SASTAMALAN VESI LIKELAITOKSEN TALOUSARVIO 2026 JA TALOUSSUUNNITELMA 2026-2028	93

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Tausta

Vuoden 2025 talousarvion katsauksessa kirjoitin: *”Suomessa yleinen taloustilanne on ollut taantumassa, mutta ennusteiden mukaan pohja näyttäisi olevan ohitettu. Valtiovarainministeriön ennusteiden mukaan talous kääntyy jo vuoden 2025 aikana hitaan kasvun uralle. Työttömyysaste on jatkanut kasvuaan, vaikka yritykset haluavat pitää kiinni osaavasta työvoimasta. Rakentaminen kokonaisuudessaan on tällä hetkellä alhaisella tasolla, ja se näkyy ennen kaikkea vähäisenä uusien asuntojen määränä. Julkisen talouden alijäämä on muodostunut syväksi heikon suhdanteen, nopean inflaation, korkomenojen kasvun ja varautumismenojen myötä.”*

Yleinen tilannekuva on edelleen sama, mutta korot ovat laskeneet ja inflaatio palautunut normaalille tasolle. Usko tulevaan kasvuun ja taloudelliset olosuhteet ovat vuoden aikana hieman vahvistuneet.

Petteri Orpon hallitus aloitti työnsä kesällä 2023. Hallitusohjelmassa linjattiin, että kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia sote-uudistuksen ja TE-uudistuksen jälkeen. Osana uudistusta arvioidaan myös verotulojen tasauksen piirissä olevien verojen tarkoituksenmukaisuutta ja tasauksen tasoa.

Lokakuussa 2024 kuntaministeri Anna-Kaisa Ikonen ilmoitti, että uudistus siirtyy vuoden 2027 alkuun. Vieläkään ei ole tietoa uudistuksen vaikutuksista Sastamalan kaupungille. Lakiluonnos on kuitenkin luvattu lausunnolle vielä tämän vuoden aikana. Tämän vuoksi suunnittelukauden valtionosuuksien tuloarviot perustuvat nykyiseen järjestelmään. Uudistus on tarkoitus tehdä niin sanotusti kustannusneutraalisti valtion ja kuntien välillä, mikä voi kuitenkin johtaa merkittäviin kuntien välisiin muutoksiin.

Käyttötalous ja muutokset konsernirakenteessa

Sastamalan vuoden 2026 talousarvio on usean ylijäämäisen vuoden jälkeen jäämässä alijäämäiseksi. Vuosikate ei riitä poistoihin, vaan tulos on –2,4 miljoonaa euroa. Kun huomioidaan korkea kaupunkikonsernin investointitaso (17 milj. euroa), konsernin velkamäärä tulee kasvamaan merkittävästi. Taloussuunnitelmakauden vuosina 2027–2028 tuloksen arvioidaan painuvan 3–4 miljoonaa euroa tappiolliseksi. Varausten purkaminen parantaa tilannetta jonkin verran.

Alijäämäisen tuloksen ja korkean investointitason seurauksena kaupungin velkataso on talousarviovuonna noin 58 miljoonaa euroa. Vuoden 2027 lopussa konsernivelka on noin 87 miljoonaa euroa, ja kaupungin velka ja takausvastuut ylittävät 95 miljoonan euron rajan.

Veroprosentti on 8,9 prosenttia, mikä on Pirkanmaan keskitasoa. Kiinteistöverot ovat valtakunnallisesti verrattuna edelleen erittäin alhaiset. Yritysten maksama yleinen kiinteistövero on alin mahdollinen.

Toiminnallisesti suurin muutos talousarviossa on sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen, mikä pienentää tilakeskusten toimintatuottoja yhdessä päättyvien vuokrasopimusten kanssa noin neljällä miljoonalla eurolla. Merkittävistä palkankorotuksista huolimatta käyttötalousmenot pysyvät tämän vuoden tasolla kaikilla muilla vastuualueilla paitsi perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Lukion kustannusten kasvu johtuu oppilasmäärän kasvusta, ja perusopetuksen menojen nousu puolestaan kiinteistökustannusten ja palkkojen noususta sekä oppimisen tuen uudistuksesta. Lisäksi tulojen väheneminen ja useat pienemmät kustannuserät kasvattavat kokonaisuutta.

Kasvua voidaan pitää yllättävän suurena, sillä samanaikaisesti on tehty myös merkittäviä sopeutustoimia. Esi-merkiksi Sylvään ja Äetsän koulujen yhdistyminen toteutetaan talousarviovuoden aikana.

Vuoden 2025 alusta alkaen Sastamalan kaupunki on toiminut Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen vastuukuntana, järjestäen palvelut myös Punkalaitumen, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Parkanon ja Kihniön alueilla. Kuntien kunta hoitaa lähipalvelut itsenäisesti ja maksaa työmarkkinatuen kuntaosuuden, mutta keskitetyt palvelut

ovat Sastamalan vastuulla. Toiminta on käynnistynyt erittäin hyvin, ja vuoden 2026 talousarvio koko alueelle on lähes miljoona euroa alempi kuin kuluvana vuonna.

Työmarkkinatuen osalta talousarviossa on varauduttu 2 miljoonan euron kuntaosuuteen, mikä tarkoittaisi, että työttömyystilanne pysyy ensi vuonna nykyisellä tasolla. TE-palveluiden rinnalla myös kuntien kotouttamispalvelut ovat uudistuneet ja vaativat uudenlaista resursointia. Näiden uudistusten ja valtion tekemien rahoitusmuutosten seurauksena kuntien suhdanneherkkyys on kasvanut merkittävästi.

Työllisyyspalveluiden lisäksi Sastamalan kaupunki toimii vastuukuntana monissa muissa palveluissa. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen sopimus uusittiin, ja ympäristönsuojelun osalta sopimukseen liittyi myös Hämeenkyrö. Lomituspalvelut laajenivat vuoden 2025 aikana lähes koko Pirkanmaan alueelle sekä Pohjois-Satakuntaan. Maaseutuviranomaispalveluissa ja rakennusvalvonnassa ei ole ollut muutoksia viime vuosina, mutta valmius alueen laajentamiseen on olemassa.

Tytäryhtiö Servin omistajaksi tulee vuoden 2026 alussa myös Punkalaitumen kunta. Servin tavoitteena on jatkossa laajentua edelleen.

Kaupungin konsernirakenne muuttuu, ja sen merkitys kokonaisuudessa kasvaa. Vuoden 2025 aikana on jo perustettu Kiinteistö Oy Sastamalan Uima- ja liikuntakeskus. Lisäksi sote-rakennuksista asumiskohteet ja ARA-rahoitteiset kohteet siirtyvät Sastamalan Vuokrataloille, ja muut sote-kiinteistöt Kiinteistö Oy Hopunkalliolle. Molempien yhtiöiden liikevaihto kasvaa merkittävästi.

Investoinnit

Sastamalan kaupungin investointiohjelma on poikkeuksellisen laaja: vuosina 2024–2027 konsernin bruttoinvestoinnit ovat yhteensä lähes 78 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 nettoinvestointitaso kaupungilla on noin 7,3 miljoonaa euroa. Lisäksi uimahalli-investointi kirjataan konserniyhtiön taseeseen.

Investointiohjelma noudattaa suurten hankkeiden osalta kaupunginvaltuuston vuonna 2023 tekemää linjausta. Sylvään taitotalo valmistui syksyllä 2025. Rakentaminen jatkuu Sylvään koululla entisen A-talon muutostöiden osalta. Myös Pehulan monipalvelukeskuksen (Keikyän päiväkotikoulu Helmi) rakentaminen jatkuu kesään 2026 saakka, jolloin valmistuvat koulun piha ja vanhan koulun purkutyöt. Uimahallin ja liikuntasalin hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 11.11.2024. Vuonna 2025 perustettua yhtiötä pääomitetiin yhteensä viidellä miljoonalla eurolla. Vuosina 2026–2027 hankkeeseen varaudutaan yhteensä 20 miljoonalla eurolla.

Yhdyskuntatekniikan investointitaso on hieman yli kaksi miljoonaa euroa ja sisältää pääasiassa nykyisen katuverkon parannuksia. Vesijohtojen ja viemäreiden saneerauksia jatketaan suunnitelmallisesti saneerausohjelman mukaisesti. Lisäksi Aarnontien varrella sijaitsevalle uudelle kaava-alueelle varataan määräraha kunnallistekniikan rakentamiseen.

Lopuksi

Näköpiirissä oleva tulevaisuus on kuntatalouden osalta hyvin haastava. Menojen kriittisen tarkastelun lisäksi talouskasvu – sekä valtakunnallisesti että paikallisesti – on välttämätöntä, jotta velvoitteista voidaan selvitä. Toivottavasti myös valtion käynnistämä normienpurku etenee ja kunnille annetaan lisää vapauksia palvelututannon organisointiin. Talousarvion sopeuttamisen tulee olla määrätietoista ja perustua kokonaisuuden ymmärtämiseen.

Erittäin ilahduttavia ovat olleet syksyn aikana käydyt keskustelut monien yritysjohtajien kanssa: Sastamalaan suunnitellaan uusia investointeja ja tulevaisuuden usko on vahva. Myös asuntorakentaminen näyttää vilkastuvan – kasvun elementit ovat olemassa.

Jarkko Malmberg
kaupunginjohtaja

2. SASTAMALAN STRATEGIA

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Sastamalan kaupungin strategian marraskuussa 2021. Uuden strategian laadinta on aloitettu syksyllä 2025 ja se tuodaan kaupunginvaltuuston päätettäväksi alkuvuodesta 2026. Vuoden 2026 talousarvion toiminnalliset tavoitteet on laadittu vielä nykyisen strategian pohjalta. Strategia on tiivistetty strategiatalon muotoon.

Sastamalan kaupungin visio 2030 ”**Omannäköisen elämän Sastamala**”

Tyytyväinen Sastamalan asukas saa laadukkaat palvelunsa omasta kaupungistaan, viettää aktiivista vapaa-aikaa ja elää omannäköistään elämää itselleen parhaiten sopivassa ympäristössä.

Moderni muuttovoittoinen, menestyvien yritysten ja osaavan työvoiman Sastamala on kiinteä osa Tampereen työssäkäyntialuetta. Kehittyneet liikenneyhteydet mahdollistavat sujuvan liikkumisen. Sastamala on vahvistanut asemaansa tunnettuna matkailu- ja kulttuurikaupunkina.

Me kaikki teemme yhdessä töitä uudistuvan ja ympäristöstään vastuullisen Sastamalan ja sen asukkaiden hyväksi.

Strategiaan liittyvät ohjelmat:

- elinvoimaohjelma, hyväksytty valtuustossa 25.4.2022
- hyvinvointisuunnitelma 2021–2024, hyväksytty valtuustossa 15.11.2021
- kaupunkirakennesuunnitelma, päivitys hyväksytty valtuustossa 16.9.2019
- kaavoitusohjelma, päivitys vuosittain

Strategiset mittarit ja seuranta:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategian päivityksen yhteydessä strategiset mittarit, jotka kuvaavat kehityksen suuntaa seuraavilla teemoilla/osa-alueilla:

- Väestödynamiikka
- Työllisyysdynamiikka
- Yritysdynamiikka
- Tulodynamiikka
- Muu elinvoimadynamiikka

Jokaisella teemalla on useampi muuttuja ja jokaiselle muuttujalle asetetaan strategiakauden tavoitetaso. Tavoitetason toteutumista arvioidaan vähintään kahdesti vuodessa (kesäkuun osavuosikatsaus ja tilinpäätös) viimeisimmän käytettävissä olevan tiedon perusteella.

Strategian hyväksymisen yhteydessä linjattiin, että strategian väliarviointi ja mahdollinen päivitys suoritetaan valtuustokauden puolivälissä vuonna 2023. Väliarviointi on tehty syksyllä 2023.

Hyvinvointimittarit määritellään hyvinvointikertomuksessa.

Alla olevissa strategiset mittarit -taulukkoissa lähtötaso ja tavoitetaso on määritelty strategian hyväksymisen yhteydessä. Viimeisin toteutuma -sarake sisältää kesäkuun 2025 osavuosikatsauksessa raportoidut tiedot.

Väestödynamiikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATA-VUUSTIHEYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO	TAVOITETASO	TOTEUMA Q2/2025
1. LUONNOLLINEN VÄESTÖNLISÄYS	Syntyneiden ja kuol-leiden välinen erotus ajanjakson aikana	Tilastokeskus, väestö-tilastot, kuukausittain	-157 (2020)	Enintään -100	-93
2. KOKONAISET NETTOMUUTTO	Maan sisäisen muuttoliikkeen tulo-muuton ja maahan-muuton sekä lähtö-muuton ja maasta muuton välinen erotus ajanjakson aikana	Tilastokeskus, väestö-tilastot, kuukausittain	-66 (2020)	Positiivinen	+85
3. VÄESTÖNLISÄYS	Alueen väestömäärän yhteenlaskettu muutos kaikkien väestönkehityksen osatekijöiden osalta ajanjakson aikana	Tilastokeskus, väestö-tilastot, kuukausittain	-223 (2020)	Enintään -100	-10

Työllisyysdynamikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUS-TIHEYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (KOKO MAA KA/MED)	TAVOITETASO	TOTEUMA Q2/2025
1. TYÖLLISYYSASTE (%)	Työllisten 15-64-vuotiaiden %-osuus suhteessa samanikäiseen väestöön	Tilastokeskus, työvoimatutkimus, vuosittain	71,5 (2019) (72,2)	75,0	4/ 2025 73,7 % MDI-kuntakortti
2. TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ JA TYÖTTÖ-MYYSASTE (%)	Työttömien määrän ja osuuden suhteessa työvoimaan eli työllisiin ja työttömiin	TEM, työnvälitysti-lasto, kuukausittain	6,5 (M8/2021) - (10,7)	Keskimäärin enintään 6,0	8,7 % M6/2025 Koko maa 12,2 %
3. TYÖTTÖMYYDEN RAKENNE: ALLE 25-VUOTIAIDEN TYÖTTÖ-MIEN MÄÄRÄ	Alle 25-vuotiaiden työtömien määrä ja osuus kaikista alueen työttömistä työnhakijoista	TEM, työnvälitysti-lasto, kuukausittain	9,8 (M8/2021) (11,7)	Keskimäärin enintään 10,0	13,6 % M6/2025 Koko maa 12,7 %
4. AKTIVOINTIASTE (%)	Aktiivitoimenpiteissä olevien määrä keskimäärin kuukauden aikana työmarkkinatukea saaneista henkilöistä	KELA, Kelasto -tietokanta, kuukausittain	43,2 (M5/2021) (30,0)	50,0	32,7 % M4/2025 Koko maa 27,8 %

Yritysdynamikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUSTIHEYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (KOKO MAA KA/MED)	TAVOITETASO	TOTEUMA Q2/2025
1. ALOITTANEIDEN YRITYSTEN MÄÄRÄ	Aloittaneiden yritysten absoluuttinen määrä ajanjaksolla	Tilastokeskus, aloittaneet ja lopettaneet yritykset, neljännesvuosittain Kaupunki, osavuositain	146 (2020)	Vähintään 120	Tilastokeskus: Aloittaneet ja lopettaneet yritykset -tilaston tuotanto on päättynyt 02/2025.
2. TOIMIVIEN YRITYSTEN MÄÄRÄ (YRITYSKANTA)	Toimivien yritysten määrä (yrityskanta) ajanjaksolla	Tilastokeskus, toimivien yritysten määrä, neljännesvuosittain	2 235 (2020)	Vähintään 2 300	Kyseistä tilastoa ei enää käytettävissä.
3. UUSIEN TEOLLISUUS- JA LIIKETILOJEN MÄÄRÄ	Valmistuneiden uusien teollisuus- ja liiketilojen kuutiomäärä	Kaupunki, osavuositain	37 258 (2020)	Vähintään 30 000	8 790

Tulodynamiikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATA-VUUSTIHEYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (PIRKANMAA/KOKO MAA KA)	TAVOITETASO	TOTEUMA Q2/2025
1. TULOVEROPROSENTTI	Kaupungin tulovero-prosentti	Tilastokeskus, vuosittain	21,50 (2021) 21,43 (2021)	Pirkanmaan kuntien aritmeettista keskiarvoa alhaisempi	8,9 (2025) Pirkanmaa 9,1 (2025)
2. TILITETTYJEN KUNNALLISVEROJEN MÄÄRÄ	Tilitettyjen kunnallisverojen määrän kehitys ja muutos edellisen vuoden vastaavaan	Verohallinto, tilitetyt kunnallisverot, vuosittain (osavuosit-tain)	+1,7 % (2020) (+5,1 %)	Kertymä kuntien keskimääräinen taso	+2,3 % (6/2025) Kaikki kunnat +0,9 % (6/2025)
3. TILITETTYJEN YHTEISÖVEROJEN MÄÄRÄ	Tilitettyjen yhteisöverojen määrä ja muutos edellisen vuoden vastaavaan	Verohallinto, tilitetyt yhteisöverot, kuukausittain (osavuosit-tain)	+7,2 % (2020) (+3,0 %)	Kertymä kuntien keskimääräinen taso	+2,3 % (6/2025) Kaikki kunnat -9,1 % (6/2025)
4. VEROTULOJEN MÄÄRÄ	Kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverojen yhteenlaskettu määrä euroina asukasta kohden laskettuna	Tilastokeskus, tulotilastot, vuosittain	3 445 €/as (2020) (79,6 % keskiarvosta) (4 326 €/as)	Määrä lisääntyy suhteessa maan keskiarvoon	1 063 €/asukas (6/2025) Manner-Suomen kuntien ka: 1 153 €/asukas (6/2025) 92 % keskiarvosta
5. VUOSIKATEPROSENTTI	Vuosikate osoittaa sen tulo-rahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin.	Kaupunki, osavuosit-tain	141 % (2020)	Vähintään 100 %	156 %
6. LAINAMÄÄRÄ	Kaupungin lainamäärä euroina asukasta kohti Konsernilainat euroina asukasta kohti	Tilastokeskus, vuosittain Kaupunki, kuukausittain	2 578 (2020) (3 448) 4 642 (2020) (7 457)	Kuntien keskimääräisiä alhaisemmat	2 424 €/asukas (6/2025) Koko maa 3 434 €/asukas v. 2024 Konserni: 3 129 €/asukas v. 2024 (Koko maa 7 271 €/asukas v. 2024)

Muu elinvoimadynamiikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUS- TIHEYYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (KOKO MAA KA/MED)	TAVOITETASO	TOTEUMA Q2/2025
1. VALMISTUNEIDEN ASUNTOJEN MÄÄRÄ	Valmistuneiden asuntojen yhteis- määrä ajanjakson ai- kana ja osuus 10 000 asukasta kohden las- kettuna	Tilastokeskus, raken- taminen, vuosittain Kaupunki, osavuosit- tain	56 (2020) 23,3 (2020) (35 748) (64,6)	40 Vähintään 17,0	8 valmistunutta 3,4/10 000 asukasta
2. VÄESTÖN KOULUTUS- TASO-MITTAININDEKSI (VKTM-INDEKSI)	Alueen yli 20-vuoti- aan väestön koulu- tustasoa kuvaava in- deksi, jossa huomioi- daan asukkaiden koulutuksen keski- määräinen pituus ja voidaan verrata mui- hin alueisiin	Tilastokeskus, koulu- tustilastot, vuosittain	308,3 (2019) (379,7)	320	328,8 (2023) (396,2 koko maa 2023)
3. TALOUDELLINEN HUOLTOSUHDE	Alueen ei-työllisten määrä suhteessa työllisiin ajanjakson aikana. Mitä alhai- sempi suhdeluku, sitä kilpailukykyi- sempi alue väestön työmarkkina-aseman näkökulmasta	Tilastokeskus, väestö- tilastot, vuosittain	161,6 (2019) (132,8)	Enintään 150,0	158 (2023) Koko maa 132 (2023)
4. KELA:N SAIRASTA- VUUSINDEKSI	Mittaa alueen sairas- tavuutta yleisempien sairausryhmien osalta suhteessa koko maan keskiar- voon	Terveysten ja hyvin- voinnin laitos ja KELA, sairastavuusindeksi, vuosittain	108,0 (2018) vakioitu (100)	Enintään 105,0	Indeksi vaihtunut, ei vertailukelpoi- nen.

Strategiaan liittyvät keskeiset teemat/tehtävät ja kaupunkitasoiset toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026 on esitetty talousarvion luvussa 3. Strategiasta johdetut toimialojen valtuustoon nähden sitovat tavoitteet sekä vastualueiden vuoden 2026 lautakuntatason tavoitteet on esitetty talousarvion luvussa 12.

3. KAUPUNKIKONSERNIN KESKEISET TEEMAT SUUNNITELMAKAUDELLE 2026-2028 SEKÄ KAUPUNKITASOISET TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUODELLE 2026

3.1. Hyvinvointia asumisen ja elämiseen

Hyvinvointityötä ohjaa valtuustokausittain laadittava hyvinvointisuunnitelma, joka ohjaa hyvinvointia edistävien tavoitteiden ja toimenpiteiden pitkän aikajänteen strategisia valintoja. Nimetyt hyvinvointityöryhmät vastaavat hyvinvointisuunnitelman valmistelutyöstä. Yhteensovittaminen päivitetyn kaupunkistrategian kanssa huomioidaan suunnitelman valmisteluvaiheessa, joten hyvinvointisuunnitelma tulee päätöksentekoon kevään 2026 aikana. Hyvinvoinnin edistämisen tavoitteita ja toimenpiteitä arvioidaan lakisääteisesti tehtävissä hyvinvointikertomuksissa. Vuosittain laaditaan suppeampi hyvinvointikertomus ja kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus. Keväällä 2025 valmistunutta laajaa hyvinvointikertomusta hyödynnetään uuden hyvinvointisuunnitelman valmistelussa. Hyvinvoinnin edistäminen on aina poikkihallinnollista yhteistyötä, jota tehdään yhdessä hyvinvointialueen, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Myös kuntalaiset ovat tiiviisti työssä mukana.

Hyvinvoinnin edistämisen painopisteet vuonna 2026

Vuoden 2026 työskentelyn painopisteitä ovat etenkin liikkumisen edistäminen, kuntalaisten turvallisuuden tunteen vahvistaminen sekä kulttuurin merkitys hyvinvoinnille. Yhteen kokoavana teemana on mielen hyvinvoinnin edistäminen kaikissa ikäryhmissä.

Hyvinvointityön kolme työryhmää luovat yhdessä parempaa hyvinvointia

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistää *Sastamalan perhekeskus* ja sen toimintaa ohjaa ohjausryhmä. Perhekeskus on verkostomainen tapa koota yhteen kaikki sastamalalaisten lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivat tahot. Tavoitteena on tukea lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia vahvistamalla ja kehittämällä systemaattisesti Sastamalan perhekeskuksen toimintaa. Kaikki otetaan mukaan yhteiseen tekemiseen ja ketään ei jätetä yksin.

Omannäköisen elämän Sastamala - hyvinvointityöryhmä vahvistaa paikallisidentiteettiä ja varmistaa, että sastamalalaisilla on mahdollisuuksia osallistua, sopivasti mielekästä tekemistä ja kohtaamisia. Työryhmä huomioi digitaalisten palveluiden mahdollisuudet ja edistää sastamalalaisten taitoja niiden käyttöönottoon ja käyttöön.

Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen - hyvinvointityöryhmä varmistaa terveellisen, turvallisen, viihtyisän ja liikkumista tukevan kaupunkikeskustan ja asuinympäristöt. Työryhmä edistää mahdollisuuksia liikkumiselle ja yhteisöllisyydelle sastamalalaisten käyttämissä paikoissa.

3.2. Osaamista tulevaisuuden tekijöille

Laadukkaiden palveluiden turvaaminen muuttuvassa toimintaympäristössä edellyttää keskeisten kehittämis-teemojen systemaattista tunnistamista ja priorisointia. Erityisesti taloudellisten resurssien niukentuessa korostuu tarve kohdentaa voimavarat strategisesti vaikuttavimpiin toimenpiteisiin. Tulevalla suunnittelukaudella painopistealueena on tekoälyn tunnistaminen ja hyödyntäminen osana palveluprosesseja.

Tekoälyn hyödyntäminen edellyttää sekä kuntalaisten että henkilöstön digitaalisten valmiuksien vahvistamista. Digitaitojen kehittäminen muodostaa siten keskeisen painopisteen tulevina vuosina. Elinikäisen oppimisen edistäminen puolestaan edellyttää yhteistoimintamallien ja palveluohjauksen jatkuvaa kehittämistä yhteistyössä eri sidosryhmien, erityisesti hyvinvointialueen, kanssa.

Sivistyslautakunnan hyväksymä tieto- ja viestintätekniikan strategia päivitetään vastaamaan ajantasaista tilannekuvaa ja ennakoimaan tulevaa kehitystä. Lisäksi Tilakeskuksen talonrakennusohjelmassa huomioidaan uudistuvien ja ajanmukaisten oppimisympäristöjen vaatimukset siten, että ne tukevat opetuksen ja oppimisen tavoitteita pitkällä aikavälillä.

Tulevaisuuden työelämässä tarvittava osaaminen on jatkuvassa muutoksessa. Kaupungin henkilöstön osaamisen kehittäminen on keskeinen edellytys tulevaisuuden haasteisiin vastaamisessa. Digitalisaatio ja palveluprosessien uudistuminen korostavat jatkuvan oppimisen, osaamisen päivittämisen sekä muutoskyvykkyyden merkitystä.

Osaamisen kehittämistarpeisiin vastataan kohdentamalla henkilöstöresursseja tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti, hyödyntämällä teknologisia ja tekoälypohjaisia ratkaisuja sekä edistämällä työssäoppimisen mahdollisuuksia. Henkilöstön jatkuvaa oppimista tuetaan kohdennetulla täydennyskoulutuksella ja digitaalisia oppimisympäristöjä hyödyntävillä koulutusratkaisulla.

3.3. Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä

Liikenteellinen saavutettavuus

Kaupungin strategiassa saavutettavuuden parantaminen on keskeisessä roolissa. Tulevaisuuden visiossa tavoitteena on olla jatkossa yhä tiiviimmin osa Tampereen työssäkäyntialuetta. Tämän johdosta keskeisten liikenneväylien (vt. 11, vt. 12 ja rautatie) turvallisuuden ja palvelutason parantamiseksi tehdään jatkuvasti laaja-alaista edunvalvontatyötä. Tavoitteena on junaliikenteen vuorojen lisääminen, kun Rauma-Tampere liikenne käynnistyy mahdollisesti vuoden 2027 aikana. Vammalan aseman kehittämisen suunnitelma valmistuu vuoden 2026 aikana, jonka jälkeen toteutus on mahdollista väyläviraston määrärahojen ja aikataulun mukaisesti. Murhasaaren ohituskaistan rakentamisen käynnistyminen on keskeinen tavoite valtatie 11 osalta. Lisäksi Kiikka-Vammala kevyenliikenteen väylän rakentamista edistetään yhteistyössä Ely -keskuksen kanssa. Tietoturvalliset tietoliikenneyhteydet ovat luonnollisesti myös jatkossa entistäkin tärkeämpiä etä- ja hybridityön vakiintuessa.

Yritysten kasvun tukeminen ja osaavan työvoiman saatavuus

Yritysten kasvua tuetaan yrityksen elinkaaren kattavilla perustamis-, elinvoima- ja sijoittumispalveluilla, joita tuotetaan itse tai verkostokumppaniensa toimesta. Paikallisessa yritysyhdyspinnassa toimimisella tuotetaan tietoa ja näkökulmia muun muassa kaavoitukseen, osaamisen tarpeisiin sekä muihin yritystoiminnan edellytysten parantamiseen.

Työvoimapalveluilla tuetaan yritysten rekrytointitarpeita yksilöllisesti. Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi tehdään yhteistyötä koulutusorganisaatioiden ja palveluntuottajien kanssa. Kansainvälistymisen ja kotoutumisen rakenteita kehitetään osana työllisyysalueen osaavan työvoiman saatavuuden turvaamista.

Matkailu, kulttuuri ja tapahtumat

Sastamalan alueen kansallista tunnettuutta ja vetovoimaa vahvistetaan suunnitelmallisesti. Matkailumarkkinointia jatketaan painottaen kulttuuria, lapsiperheitä ja monipuolisia aktiviteetteja. Matkailun markkinointi nähdään osana kaupungin kokonaisvaltaista kaupunkimarkkinointia, jolla rakennetaan positiivista kuvaa Sastamasta elinvoimaisena ja houkuttelevana paikkakuntana. VisitSastamala-verkkosivustoa kehitetään edelleen, muun muassa parantamalla eri teemojen löydettävyyttä sekä visuaalisin keinoin.

3.4. Osallistuminen ja vaikuttaminen

Aukkaiden osallisuus ja vuorovaikutteisuus

Aukkaiden osallisuutta vahvistetaan Sastamalassa osallistuvan budjetoinnin toimintamallilla myöntämällä rahoitusta seuraavien pääteemojen perusteella: yhteisöllisyys, ympäristö ja hyvinvointi. Vuonna 2026 osallistuvan budjetoinnin ideointivaiheessa kerätään pääteemoihin liittyviä kuntalaisten ideoimia innovatiivisia pop-up tyyppisiä pienkokeiluja, jotka liittyvät palveluihin tai tilaan. Hankkeita voivat toteuttaa myös erilaiset yhdistykset ja järjestöt. Tarkoitukseen varataan talousarviossa 30 000 euron määräraha.

Vuorovaikutteisuutta edistetään asukkaiden osallistamisen lisäämisellä. Pääpaino osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämisessä on digitaalisissa palveluissa.

Osallisuutta ja vuorovaikutteisuutta lisätään myös asukastilaisuuksilla, joita järjestetään eri puolilla Sastamala. Niiden tarkoituksena on saattaa yhteen viranhaltijat, päättäjät sekä alueen asukkaat keskustelemaan yleisellä tasolla alueen asioista. Asukastilaisuudet eivät korvaa tietyn yhden asian vuoksi järjestettäviä tilaisuuksia.

Viestintä strategian tukena

Viestinnän tehtävänä on tukea kaupungin strategiaa ja tehdä siitä johdetut toimenpiteet näkyviksi sidosryhmille. Viestinnällä varmistetaan kuntalaisten osallistumismahdollisuudet, vahvistetaan positiivista mielikuvaa ja lisätään Sastamalan tunnettuutta.

Kaupungin viestintä sisältää kasvokkain tapahtuvan, digitaalisen ja muiden kanavien kautta toteutettavan viestinnän. Keskeisiä kohderyhmiä ovat asukkaat ja potentiaaliset asukkaat, yrittäjät ja elinkeinoelämä, matkailijat, päättäjät sekä kaupungin oma henkilöstö.

Viestintä on olennainen osa kaikkea vuorovaikutusta ja siten jokaisen työntekijän ja luottamushenkilön perustehtävä. Vaikka viestinnän kokonaisvastuu on johdolla, jokainen viestii osaltaan Sastamalan kaupungin puolesta – vaikuttaen siihen, millaisena Sastamala koetaan sekä kaupungin sisällä että sen ulkopuolella.

Selkeä ja ajantasainen viestintä edistää avointa vuorovaikutusta ja kaupunkilaisten osallisuutta. Viestinnän ja markkinoinnin keinoin tuodaan esiin Sastamalan mahdollisuuksia elää omannäköistä elämää erilaisten asumisvaihtoehtojen, laadukkaiden oppimisympäristöjen, harrastusten ja kulttuuripalveluiden kautta.

Sastamalan kaupungin viestintä on asiakaslähtöistä, monikanavaista, ennakoivaa, kunnioittavaa ja saavutettavaa. Markkinointiviestinnän painopisteet johdetaan elinvoimaohjelman tavoitteista.

3.5. Ympäristö- ja ilmastovastuu

Sastamalan kaupunki on liittynyt vuonna 2020 Kohti hiilineutraalia kuntaa (Hinku) -verkostoon. Verkostoon liittymisen myötä Sastamalan kaupunki on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Hinku-kuntana Sastamala pyrkii vähentämään ilmastopäästöjään lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä ja parantamalla rakennusten energiatehokkuutta. Sastamalan kaupunki ottaa hiilineutraaliustavoitteet huomioon erityisesti talonrakennushankkeissa, joissa huomio kiinnittyy kolmeen asiaan: rakennusmateriaalien ja rakentamisen hiilineutraalius, rakennuksen käytönaikainen energiankulutus sekä lisäksi rakennuksille pyritään huomioimaan mahdollisimman pitkä elinkaari. Sastamala kannustaa myös paikallisia yrityksiä ja asukkaita ilmastotekoihin, sekä ottaa ilmastönäkökulman huomioon myös maankäytössä sekä muissa hankinnoissaan.

Kaupunki on sopimuksen myötä parantanut omistamiensa kiinteistöjen energiatehokkuutta. Viime vuosina kaupunki on panostanut uusien rakennusten energiatehokkuuteen, fossiilisten polttoaineiden käyttöä on pyritty vähentämään kiinteistöissä mahdollisuuksien mukaan, ja kiinteistöihin on investoitu aurinkosähkövoimaloita.

Yhdyskuntatekniikan konekeskuksessa on siirrytty uusiutuviin polttoaineisiin.

Esi- ja perusopetuksen sekä Vammalan lukion opetussuunnitelmissa on huomioitu ilmasto-osaamiseen liittyviä tavoitteita.

Perusopetuksen oppilaskuljetushankinnan tarjouspyyntö on laadittu puhtaiden ajoneuvojen kriteerien mukaisesti. Hankintapäätös tehdään joulukuussa 2025.

3.6. Muuttuva toimintaympäristö

Yleiset kehitystrendit

Helmikuun 2022 lopulla käynnistynyt Venäjän edelleen jatkuva hyökkäyssota Ukrainaan heijastuu vaikutuksiin monin eri tavoin myös kuntien toimintaympäristössä. Kaupungin alueelle on sodan aikana muuttanut sotaa paenneita ukrainalaisia. Osa ukrainalaisista on jo saanut kotikuntaoikeuden vuoden täällä oleskeltuaan, osa on palannut Ukrainaan ja osa muuttanut muualle Suomessa. Kaupungin toimesta on edistetty kotoutumista ja järjestetty mm. kieliopetusta, varhaiskasvatusta ja valmistavaa opetusta.

Ukrainassa käytävä sota ja muut kriisikohteet maailmassa sekä niiden heijastusvaikutukset (mm. pakotteet ja hybrdivaikuttaminen) vaikuttavat laajasti koko yhteiskuntaan luoden epävarmuutta tulevista. Varautumisen ja valmiussuunnittelun merkitys on noussut. Erityisesti energiahuollon ja tietoliikenteen toimivuuden varmistaminen on tärkeää.

Kuntien toimintaympäristöön vaikuttavat kansainvälisten heijastusvaikutusten ohella kansalliset haasteet. Julkinen talous on kaiken kaikkiaan voimakkaasti alijäämäinen ja valtion taloushaasteet luovat painetta myös kuntiin mm. valtionosuusleikkausten muodossa. Vuonna 2027 näillä näkymin toteutuvalla valtionosuusuudistuksella voi olla hyvinkin merkittäviä negatiivisia vaikutuksia kaupungin talouteen. Tietotekniikan kehittyminen ja tekoäly luovat aivan uudella tavalla haasteita ja toisaalta myös mahdollisuuksia palvelujen järjestämiseen ja digitaalisuuden edelleen lisäämiseen.

3.7. Tasapainoinen talous

Tasapainoinen talous luo perustan tuotettavien palveluiden ja lakisääteisten tehtävien toteuttamiselle. Tasapainoinen talous mahdollistaa myös alueen elinvoimaa lisäävien toimenpiteiden ja investointien toteuttamisen. Myös kuntalaki (410/2015) asettaa kuntataloudelle tasapainovaatimuksen. Yleisesti määritellen kunnan talous on tasapainossa, kun vuosikate kattaa poistot (tulos positiivinen) ja kattaa myös investointien rahoitustarpeen. Tasapainoiseen kuntatalouteen kuuluu myös, että palvelut järjestetään tehokkaasti niin, että ne tuottavat hyvän vastikkeen kuntalaisten maksamille veroille.

Talouden tasapainoa ei olla saavuttamassa Sastamalassa suunnitelmakauden aikana. Kaikki taloussuunnitelman vuodet ovat tulokseltaan tappiollisia ja alijäämäisiä. Kaupungilla oli vuoden 2024 tilinpäätöksessä ylijäämää 42,7 milj. euroa ja tämän hetken arvion mukaan myös vuoden 2025 tilinpäätös on muodostumassa ylijäämäiseksi. Em. perusteilla kaupungin talous kestää yhden tappiollisen ja alijäämäisen suunnitelmakauden. Taloussuunnitelma 2026–2028 sisältää jo useita talouden tasapainottamistoimenpiteitä, mutta työtä on jatkettava suunnitelmakauden aikana talouden tappioiden hillitsemiseksi, sillä taloussuunnitelmakaudella alijäämää on kertymässä yhteensä peräti 7,9 milj. euroa.

Sastamalan kaupungin investointiohjelma on poikkeuksellisen korkea, vuosina 2025–2028 emokaupungin bruttoinvestoinnit ovat noin 44,4 milj. euroa. Korkea investointiaste johtaa korkeampaan poistotasoon, eikä

vuosikate riittää poistoihin. Myös rahoituskulut kasvavat, koska investoinnit rahoitetaan osittain velkarahoituksella. Investointien yhtiöittäminen (uima- ja liikuntahalli rakennetaan Koy Sastamalan Uima- ja Liikuntakeskukseen taseeseen) vähentää kaupungin velkataakkaa, mutta lisää takausvastuita, eikä muuta konsernin kokonaisasetelmaa.

3.8. Kaupunkitasoiset toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026

Kaupungin strategiasta on johdettu kaupunkitasoiset toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026. Tavoitteet toimivat viitekehyksenä toimialojen strategiaan pohjautuviin sitoviin tavoitteisiin vuodelle 2026.

Teema	Tavoite v. 2026
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	
Hyvä arki	Tarjoamme mahdollisuuksia yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen.
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi	Panostamme lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin.
Turvallinen toimintaympäristö	Varmistamme osaltamme turvallisen toimintaympäristön tarjoamalla saavutettavia palveluita, edistämällä yhdenvertaisuutta ja huolehtimalla varautumisen ajantasaisuudesta.
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	
Kaupungin saavutettavuus	Ylläpidämme ja kehitämme kaupungin palvelujen saavutettavuutta.
Työllisyys	Olemme mukana mahdollistamassa osaavan työvoiman saatavuutta.
Kaupungin vetovoima ja imago	Edistämme kaupungin tunnettavuutta ja liikenneyhteyksien parantamista.
Yritysten kasvu	Edistämme yritysten syntymistä ja sijoittumista Sastamalaan sekä toimivien yritysten kehittymistä yritysälähtöisin palveluin.
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	
Digitaalinen osaaminen	Edistämme digiturvallisuutta sekä kuntalaisten ja henkilöstön digitaitoja.
Kestävä kehitys ja ilmasto-osaaminen	Edistämme kestävästä kehitystä ja ilmasto-osaamista.
Kuntalaisten laadukkaat palvelut muutuvassa toimintaympäristössä	Varaudumme palvelujen turvaamiseen ennakoivalla suunnitelmallisuudella.

3.9. Riskienhallinta

Sastamalan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan kaupunginhallituksen alaisen toimielinten ja konserniyhteisöjen tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Kaupunginhallitus kokoaa näiden perusteella koko kaupunkikonsernia koskevan riskianalyysin ja menettelytavat merkittävimpien riskien hallitsemiseksi.

Kaupunkitasoisiksi merkittävimmiksi riskeiksi sekä niiden hallintakeinoiksi on arvioitu alla taulukossa esitetyt riskit. Riskejä arvioidaan ja niistä raportoidaan erillisellä raportointijärjestelmällä. Tytäryhtiöiden riskit ovat tytärien tulokorteissa.

Kaupunkitasoiset merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Riski	Riskien hallintakeinot
<u>Strategiset riskit:</u> Strategiset valinnat ja niiden pohjalta toiminnalle asetetut tavoitteet eivät toteudu, strategian seurannassa on puutteita.	Tavoitteiden ja toiminnan säännöllinen seuranta ja arviointi. Raportoinnin yhtenäisyys ja läpinäkyvyys, yhtenäisen järjestelmän käyttö.
<u>Toiminnalliset riskit:</u> - Kriittisiin tietojärjestelmiin kohdistuvat palvelunestohyökkäykset - Konserniohjauksen /ohjeiden noudattamisen puutteellisuus - Kriittisen osaamisen varmistaminen, henkilöstön saatavuus. - Kaupungin toimintakentän muuttuminen ja uudistusten epäonnistuminen - Maailmanpoliittisen tilanteen kärjistymisen heijastuminen kaupungin toimintaan	- Tietojärjestelmien varmistus, ajantasainen tietoturva- ja tietosuojaohjeistus. Käyttäjäkoulutus. - Konsernijohto seuraa ja ohjaa aktiivisesti tytäryhtiöitä ja yhtiöt raportoivat säännöllisesti toiminnastaan. - Tehtäväkuvaukset, sijaisjärjestelyt, perehdyttäminen ja työnantajakuva - Suunnitelmallinen toiminta ja riskeihin varautuminen - Varautumisen ja omavaraisuuden, talouden sopeuttamisen toimenpiteiden lisääminen
<u>Taloudelliset riskit:</u> - Kaupungin tulot eivät riitä menojen kattamiseen ja kaupunki velkaantuu hallitsemattomasti - Tarpeeton ja huonokuntoinen kiinteistökanta	- Aktiivinen talouden seuranta ja raportointi, ennakoivat korjausliikkeet talouden tasapainottamiseksi - Tarpeettomat kiinteistöt vuokrataan tai myydään, toteutetaan kiinteistöjen välttämättömät korjaustoimenpiteet
<u>Vahinkoriskit:</u> Kaupungin infrastruktuuriin liittyvien häiriötilanteiden aiheuttamat ongelmat sähkö-, vesi- ja energiahuollossa.	Ajantasaiset varautumissuunnitelmat ja koulutukset.

Toimialajako on määritelty hallintosäännössä. Konsernihallinnon toimialan nimi on muutettu vuoden 2025 aikana konserni- ja elinvoimapalveluiksi. Toimialajako on muuten samanlainen kuin vuonna 2025.

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstöpolitiikka

Sastamalan kaupungin henkilöstöpolitiikka perustuu kaupungin strategiaan. Sastamalan kaupunki on vetovoimainen työnantaja, joka kantaa vastuun työntekijöistä ja turvallisesta työympäristöstä. Kaupunki edistää työhyvinvointia ja avointa vuorovaikutusta. Osaava ja vastuullinen esimiestyö ja johtaminen tukee henkilöstön sitoutumista, hyvinvointia ja työn tuloksellisuutta. Hyvinvoiva työyhteisö muodostuu luomalla yhdessä toimivat rakenteet ja yhteistyömallit, takaamalla riittävät resurssit ja lisäämällä yli toimialan tehtävää yhteistyötä. Henkilöstöä kannustetaan oman ja työyhteisön osaamisen kehittämiseen, työn sisältöjen uudistamiseen ja monipuoliseen kouluttautumiseen. Samalla kehitetään kannustavaa palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmää ja mahdollistetaan työ- ja vapaa-ajan yhteensovittaminen.

Henkilöstön monipuolisella osaamisella ja joustavuudella sekä tehokkaalla rekrytoinnilla pystymme vastaamaan tulevaisuuden muuttuvaan toimintaympäristöön. Henkilöstösuunnittelun avulla huolehditaan kaupungin palvelutuotannon edellyttämän henkilöstön oikeasta määrästä ja rakenteesta sekä turvataan riittävä osaaminen kaupungin tavoitteiden saavuttamiseksi ja uusien toimintamallien kehittämiseksi. Henkilöstösuunnittelussa huomioidaan myös väestökehityksestä johtuvat palveluiden kysyntään ja resurssien kohdentamiseen sekä henkilöstön eläköitymiseen liittyvät muutostarpeet. Sastamalan kaupunki tukee myös henkilöstön sisäistä urakehitystä. Henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen panostetaan mm. kattavalla työterveyspalvelulla ja hyvinvointietuudella. Henkilöstöpalvelut toimii työntekijöiden, esihenkilöiden ja johdon tukena.

Sastamalan kaupungin strategia vuosille 2026–2030 valmistellaan loppuvuoden 2025 ja alkuvuoden 2026 aikana ja sen pohjalta laaditaan strategiaa täydentävä henkilöstöohjelma, jossa määritellään tarkemmin minkälaisilla henkilöstöjohtamisen toimenpiteillä tuetaan strategian toteutumista.

Kaupungin palveluksessa oli 30.9.2025 yhteensä 1 046 työntekijää, joista vakituisia 764 ja määräaikaista 282. Määräaikaisen henkilöstön määrä vaihtelee toiminnallisista syistä eri kuukausina. Työllisyyspalveluissa ja lomituspalveluissa henkilöstön määrä on kasvanut vuoteen 2024 verrattuna, koska lomitusalue laajeni ja työllisyyspalvelut siirtyivät kunnille vuoden 2025 alusta alkaen.

	30.9.2025		
	vakituiset	määräaikaiset	yhteensä
Konserni- ja elinvoimapaalvelut	78	10	88
- sis. Ympäristöterveydenhuolto	17	2	19
- sis. Työllisyyspalvelut	28	4	32
Sivistystoimi	468	247	715
- sis. Opisto- ja taidekoulutoiminta	14	106	120
Tekninen toimi	205	25	230
- sis. Lomatoiminta	156	9	165
Sastamalan Vesi	13	0	13
KAIKKI YHTEENSÄ	764	282	1046

6. LÄHTÖKOHDAT SUUNNITELMAKAUDELLE 2026-2028

6.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen bruttokansantuote (BKT) kasvoi vuonna 2024 0,4 prosenttia vuositasolla ja talouden toipumisen ennustetaan jatkuvan. Inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tuloveronalennukset lisäävät kulutusta. Rakentamisen toipumisen, energiasiirtymän ja puolustushankintojen ennakoidaan kasvattavan investointeja. Talouden kasvua hidastavat kuitenkin Yhdysvaltojen tullien korotukset ja yleinen epävarmuus. Erityisesti yksityisen kulutuksen heikkous jarruttaa talouden elpymistä Suomessa. Kotitalouksien ostovoiman kasvusta huolimatta työttömyyden pelko heikentää kotitalouksien luottamusta tulevaisuuteen. BKT:n ennustetaan kasvavan 1,0 prosenttia kuluvana vuonna 2025, 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia 2027. Työllisyyden odotetaan kuitenkin kasvavan vasta vuosina 2026–2027 talouden vahvistuessa. Työttömyysasteen odotetaan laskevan vuoden 2025 9,4 prosentista 8,4 prosenttiin vuonna 2027. (VM:n taloudellinen katsaus, syksy 2025.)

Heikko lähtötilanne ja talouden hidas kasvu painavat julkista taloutta vuonna 2025. Lähivuosien ennakoitu talouskasvu sekä hallituksen sopeutustoimet pienentävät alijäämää vain maltillisesti, kun menoja lisäävät kasvavat puolustusinvestoinnit, hoiva- ja hoitomenot sekä velanhoitokustannukset. Julkisyhteisöjen alijäämän ennakoidaan olevan vuonna 2025 noin 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja pienenevän siitä noin 3,6 prosenttiin vuonna 2026 ja edelleen kolmen prosentin tuntumaan ennustejakson lopulla 2027. Velkasuhde vakiintuu hetkellisesti vuonna 2027, minkä jälkeen se kääntyy uudelleen kasvuun ja ylittää 90 prosenttia vuonna 2029. (VM:n taloudellinen katsaus, syksy 2025.)

Maailmantalouden näkymät ovat varovaisen myönteiset, vaikka epävarmuus leijuu yhä talouden yllä. Euroopassa talouskasvun ennakoidaan elpyvän inflaation hidastuessa ja mittavien investointien tukemana. Yhdysvaltojen näkymät ovat heikommat ympäristön epävarmuudesta johtuen. Kiinassa pyritään kohentamaan kotimaista kulusta ja uudelleensuuntaamaan vientiä. Maailmantalouden ennakoidaan kasvavan 2,9 prosenttia vuonna 2025 ja kiihtyvän hieman kolmeen prosenttiin vuonna 2026. (VM:n taloudellinen katsaus, syksy 2025.)

Valtiovarainministeriön syksyn 2025 talousennusteen poimintoja:

Ennustelukuja, VM syksy 2025	2023	2024	2025	2026	2027
Maailma, BKT:n muutos %	3,8	3,3	2,9	3,0	3,3
Euroalue, BKT:n muutos %	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4
Suomi, BKT:n muutos %	-0,9	0,4	1,0	1,4	1,7
Työlliset, muutos %	0,3	1,2	-0,3	0,8	1,3
Työllisyysaste, % (20–64 v.)	77,9	76,7	76,2	76,5	77,3
Työttömyysaste, %	7,2	8,4	9,4	9,0	8,4
Kuluttajahintaindeksi muutos % / inflaatio	6,2	1,6	0,4	1,4	1,9
Ansiotasoindeksi, muutos %	4,2	3,1	3,0	3,6	3,0
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,4	3,6	2,1	1,8	2,0
Valtion obligaatiot/ pitkät korot (10 vuotta), %	3,0	2,9	3,0	3,0	2,9
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä/BKT, %	-2,9	-4,5	-4,3	-3,6	-3,4
Julkisyhteisöjen menot/BKT, %	55,9	57,8	57,4	56,6	55,7
Julkisyhteisöjen velka/BKT, %	77,1	82,1	86,9	88,5	88,6
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta	-2,3	-2,5	-2,2	-1,6	-0,8

Kuntatalouden tilannekuva

Kuntien taloustilanne heikkeni odotetusti vuonna 2024 edelliseen vuoteen verrattuna. Heikentymistä selittää pääosin se, että vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kertaluonteiset erät vahvistivat merkittävästi taloutta niin kunnissa kuin kuntakonserneissakin. Vuoden 2024 tilanne oli kuitenkin parempi kuin mitä vuoden takaisessa kuntatalousohjelmassa ennakoitiin. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni lähes miljardilla eurolla noin 3,26 mrd. euroon. Tilikauden tuloksen heikkeneminen oli kuitenkin hieman maltillisempaa johtuen muutamista satunnaisista eristä. Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi ensimmäistä kertaa 2020-luvulla negatiiviseksi, mikä näkyi myös lainakannan selvänä kasvuna. Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni niin ikään yli 800 milj. eurolla noin 5,86 mrd. euroon. Vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot, muttei kasvaneita nettoinvestointeja. Kuntakonsernien toiminnan ja investointien rahavirta muodostui noin 2 mrd. euroa negatiiviseksi.

Kuntatalouden näkymien odotetaan pysyvän heikkoina vuonna 2026. Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta ja verotulojen kehitys heikkoa kuluvana vuonna 2025. Heikko työmarkkinasuhdanne ei vielä osoita juurikaan kohenemisen merkkejä. Työttömiä on kuluvana vuonna noin 9,4 prosenttia työvoimasta, mikä on selvästi edellisvuotta enemmän. Työllisyystilanteen odotetaan kuitenkin kohenevan vuodesta 2026 alkaen. Kuntatalouden ennusteen mukaan vuosikate kattaisi poistot vuonna 2025, joten tilikauden tulos olisi niukasti positiivinen. Tulosta vahvistaisi kuitenkin osin kertaluontoinen satunnainen tuotto. Toiminnan ja investointien rahavirran odotetaan heikkenevän edelleen -1,1 mrd. euroon.

Valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,9 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025. Peruspalvelujen valtionosuus kasvaa noin 186 milj. euroa verrattuna vuoden 2025 talousarvioon. Tehtävämuutosten osuus valtionosuuden kasvusta on 69 milj. euroa, indeksikorotuksen 111 milj. euroa ja kustannustenjaon tarkistuksen 128 milj. euroa. Kuitenkin valtionosuuteen esitetään hallituksen päättämien kasvutoimien rahoitukseen liittyvä 75 milj. euron pysyvä valtionosuuden vähennys. Myös sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentumiseen liittyvä väliaikainen vähennys, hallitusohjelman mukainen indeksikorotuksen 1 %-yksikköä vastaava vähennys sekä vähennys kuntien velvoitteiden ja tehtävien purkamiseen liittyen pienentävät valtionosuutta vuonna 2026. Lisäksi kuntien kotouttamistehtävien lainsäädännöllisiä velvoitteita puretaan ja määrärahaa leikataan 30 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasolla.

Kuntataloutta rasittaa jatkossa myös kunta-alan palkkaratkaisu, joka on palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman myötä yleistä linjaa suurempi. Keväällä 2025 saavutetut kolmevuotinen palkkasopimus kasvattaa työvoimakustannuksia sopimuskorotuksista johtuen 2,8 prosenttia vuonna 2025, 3,2 prosenttia vuonna 2026 ja vuonna 2027 peräti 3,9 prosenttia. Lisäksi sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleenneuvottelut uhkaavat heikentää kuntien saamia vuokratuloja. Sote- ja pelastustoimen kiinteistöt tulee myös yhtiöittää vuoden 2026 alusta alkaen. Verotulojen ennakoidusta reippaasta kasvusta huolimatta toiminnan ja investointien rahavirta painuu kuntatalouden painelaskelman mukaan -1,4 mrd. euroon vuonna 2026 ja edelleen -1,5 mrd. euroon vuonna 2027. Epätasapaino helpottuu hieman vuonna 2028, kun hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuuteen ja sote-uudistuksen määräaikaisten vähennykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat. Toiminnan ja investointien rahavirta jää kuitenkin vuonna 2028 noin -1,2 mrd. ja vuonna 2029 noin -1,0 mrd. negatiiviseksi. Johtuen negatiivisesta toiminnan ja investointien rahavirrasta kuntien lainakannan ennustetaan kasvavan lähivuosina.

Vuoden 2025 alusta voimaan tulleen TE-uudistuksen myötä kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyi vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat suoraan työllisyyskehitykseen. Pitkään jatkuvat työttömyysjaksot nostavat kuntien osuutta työttömyysetuuksien rahoituksesta. TE-uudistus osui yleisesti haastavaan ajankohtaan, sillä heikon suhdannetilanteen lisäksi työttömyys on kasvanut vuoden 2023 tilanteesta ja työvoimapolkujen rahoituksessa on kahden vuoden siirtymäaika.

Syntyvyyden vähenemisen myötä myös lasten määrän väheneminen näkyy usean kunnan valtionosuuksia heikentävänä tekijänä. Koulutuksen palvelutarpeen supistuminen haastaa kuntataloutta samaan aikaan tunti-kehyksen ja esi- ja perusopetuksen tuen muutosten kanssa. Oppilaiden määrän väheneminen ei siis tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samassa tahdissa.

Kuntien valtionosuusuudistusta on valmisteltu tavoitteena toteuttaa uudistus kustannusneutraalisti ja säilyttää kuntien saamien valtionosuuksien yleiskatteellisuus. Uudistuksen mahdollisesti aiheuttamat muutokset

kuntakohtaisiin valtionosuuksiin eivät ole vielä tiedossa. Uudistuksen tavoitteena on, että hallituksen esitys eduskunnalle annettaisiin kevätistuntokaudella 2026 ja uusi lainsäädäntö tulisi voimaan vuoden 2027 alusta alkaen.

Kuntatalouden tulevien vuosien haasteena on edelleen sopeutua sote-uudistuksen jälkeiseen tulorahoitukseen yhdessä kuntien kasvavien investointitarpeiden, toimintaan ja rahoitukseen tulevien uudistusten lisätessä rahoituspainetta. TE-palvelujen myötä kuntatalouden suhdanneherkkyys kasvaa entisestään ja vaikutukset voivat olla nopeitakin, sillä kuntien menoista n. 80 % katetaan verorahoituksella. Yhteenvedon voidaan todeta, että tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää kuntien omia sopeutustoimia ja tiukkaa kulukuria tulevina vuosina. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava kuntien tulorahoitukseen. Samalla tulopohjan vahvistaminen voi johtaa veronkorotuspaineisiin erityisesti kunnallisverotuksessa.

Lähteet/lisätiedot:

Valtiovarainministeriö, kuntatalousohjelma vuodelle 2026, syksy 2025

6.2. Sastamalan väestö

Sastamalan kaupungin asukasluku oli vuoden 2024 lopussa 23 464 asukasta. Väestötietojärjestelmän mukaan Sastamalan asukasluku oli syyskuun 2025 lopussa 23 399 ja Tilastokeskuksen ennuste vuoden 2025 asukasluvuksi on 23 058 asukasta.

Tilastokeskus on julkaissut 24.10.2024 vuoteen 2045 ulottuvan väestöennusteen. Ennusteen mukaan Sastamalan väestö vähenee keskimäärin n. 200 henkilöä vuosittain ja vuoden 2030 lopussa väkiluku on 22 155. 2030-luvulla väkiluku laskee keskimäärin vajaalla 90 asukkaalla vuosittain ja 2040-luvulla enää kymmeniä henkilöitä vuosittain. Vuoden 2045 lopussa asukasmäärän on arvioitu olevan 21 122 asukasta.

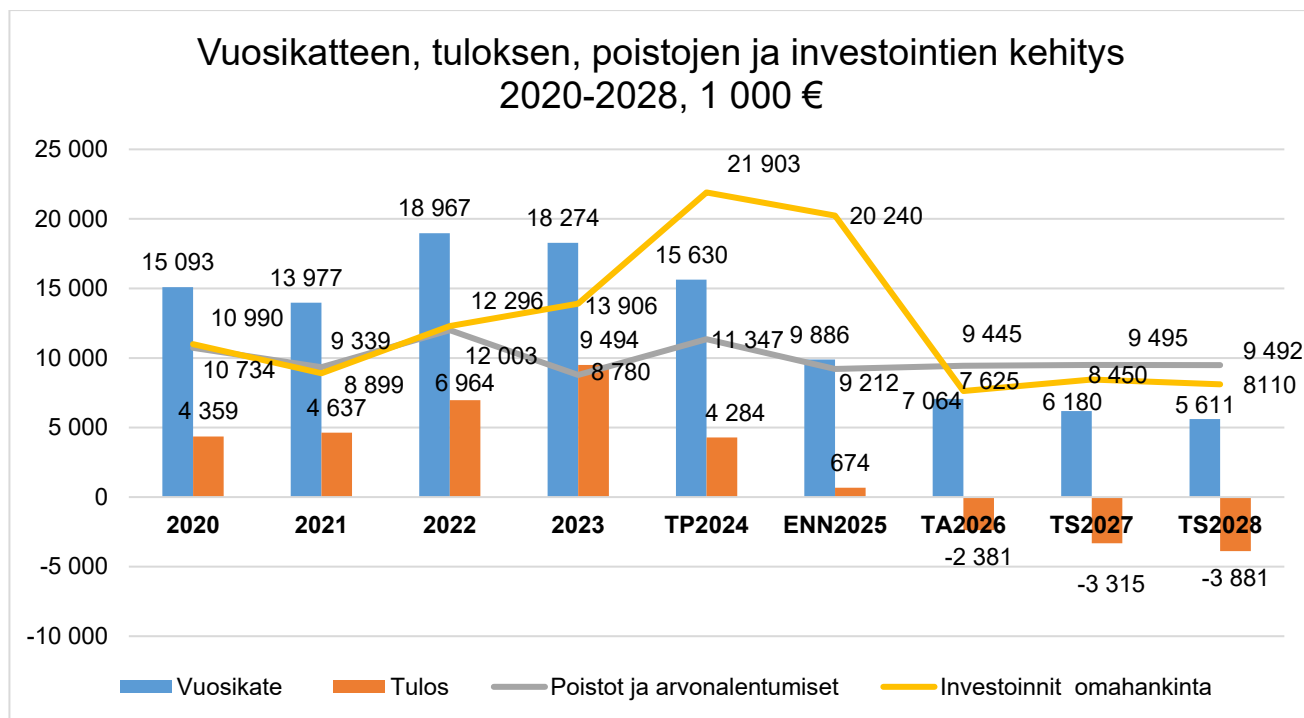
Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten ja vanhuseläkeikäisten määrän suhdetta työikäisen väestön määrään. Sastamalan väestöllinen huoltosuhde on korkeampi kuin maassa keskimäärin. Väestöennusteen mukaan valtakunnallinen huoltosuhde hieman paranee v. 2025, mutta Sastamalan huoltosuhde heikkenee.

Väestö vuonna 2024 ja ennuste vuoteen 2045					
Väestö 31.12. (ennuste 2025)					
Sastamala	Yhteensä	0 - 14	15 - 64	65 - 74	75 -
2024	23 464	2 851	12 590	3 708	3 909
2030	22 155	2 389	11 881	3 479	4 406
2040	21 273	2 190	11 291	2 990	4 802
2045	21 122	2 186	11 232	2 907	4 797

Väestöllinen huoltosuhde (ennuste 2025)				
	2025	2030	2040	2045
KOKO MAA	61,3	60,6	59,6	60,1
Sastamala	83,1	86,5	88,4	88,1

6.3. Sastamalan talouden kehitys vuoteen 2025 ja arvio 2026–2028

Alla olevassa kaaviossa on esitetty vuosikatteen, tuloksen, poistojen ja investointien kehitystä vuodesta 2020 alkaen. Toteutuneissa talousluvuissa on vuosittaisia poikkeamia johtuen kertaluonteisista eristä, mm. verotuksen tilitysaikataulun muutoksista sekä myyntivoitoista. Poikkeamat on syytä huomioida eri vuosien talouslukuja vertailtaessa ja tuloksen muodostumista arvioitaessa.

Sastamalan kaupungin talouden haasteena on ollut asukasluvun määrän väheneminen, mikä on heijastunut sekä verotulojen kehitykseen että asukasmäärän perusteella määräytyvien valtionosuuksien määräin. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirryttyä vuodesta 2023 alkaen kunnilta hyvinvointialueille valtionosuuksia kertyy lähinnä lapsista ja nuorista. Varhaiskasvatus- ja perusopetusikäisten lasten määrän väheneminen niin Sastamalassa kuin monessa muussakin suomalaisessa kunnassa pienentää valtionosuuksien määrää tulevina vuosina.

Sastamalan kaupungin talous oli monien muiden kuntien tavoin voimakkaasti alijäämäinen vuonna 2019, jolloin alijäämää kertyi peräti 5,2 milj. euroa. Vuodesta 2020 alkaen kaupungin talous on ollut ylijäämäinen ja myös kuluvalle vuodelle 2025 ennustetaan hienoista ylijäämää.

Vuosi 2020 oli vahvasti koronapandemian sävyttämä. Pandemiatilanne rajoituksineen ja sulkuineen vaikutti toimintakulujen ja -tuottojen rakenteeseen sekä verotulojen kertymiseen. Valtion 7,5 milj. euron tukitoimenpiteiden ansiosta vuoden 2020 tulos muodostui kuitenkin 4,4 milj. euroa positiiviseksi. Lisäksi valtuuston vuosille 2020-2023 hyväksymän sopeutusohjelman mukaisia toimenpiteitä käynnistettiin jo vuoden loppupuolella. Myös vuoden 2021 talous oli sopeutustoimenpiteiden, veroprosentin tarkistuksen ja valtion n. 2 milj. euron koronatukien ansiosta tasapainossa. Tulosta vahvistivat myös 0,7 milj. euron maanmyyntivoitot ja välittömiin koronakustannuksiin (testaus, rokotukset, jäljitys ja hoito) saatu noin 3 milj. euron valtion korvaus.

Koronakustannusten talousvaikutukset tasautuivat vuonna 2022 ja verorahoitukseen sisältynyt koronatuki v. 2020-2021 päättyi vuonna 2022. Verorahoituksen kasvu oli kuitenkin merkittävä, verotulojen kasvaessa 5,5 milj. euroa ja valtionosuuksien 6 milj. euroa. Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyivät kunnilta hyvinvointialueille. Valtionosuuksien osalta muutoksen vaikutus kaupungin talouteen on negatiivinen, mutta vuoden 2023 tulosta paransivat vanhojen vuosien verotilitysten verohännät, jotka vaikuttivat kunnan talouteen poikkeuksellisen positiivisesti vuonna 2023. Sopeutustoimenpideohjelma päättyi vuonna 2023 ja ohjelman toimenpiteiden vaikutukset toivat lisäsäästöjä kaupungin talouteen n. 2,3 milj. euron verran v. 2023.

Vuoden 2024 tilikauden tulos muodostui noin 4,3 milj. euroa positiiviseksi. Vuoden 2025 tilikauden tuloksen ennakoitaan olevan niin ikään positiivinen. Valtionosuudet laskevat reaalisesti noin 4,6 milj. euroa vuodesta 2023 vuoteen 2025 nähden (johtuen mm. sote-uudistuksen lisäsiirtotarpeesta, jälkikäteisperinnästä sekä teipalveluiden siirtymisestä). Taloussuunnitelmakauden 2026–2028 vuodet sen sijaan ovat tappiollisia ja alijäämäisiä. Tilikauden tulos on yhteenlaskettuna suunnitelmakaudella 2026–2028 tappiollinen noin -9,6 milj. euroa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen yhteenlaskettu alijäämä on noin 7,9 milj. euroa.

Vuosittainen investointitaso mukaili poistotasoa tarkastelujakson alussa vuosina 2020–2022, minkä jälkeen investointitaso ylittää selkeästi poistotason vuosina 2023–2025. Talousarviovuonna 2026 ja taloussuunnitelmavuosina 2027–2028 emokaupungin investointitaso laskee hieman vuotuisen poistotason alle. Tätä selittää osaltaan uima- ja liikuntahallin rakentaminen Sastamalan kaupungin tytäryhtiön Kiinteistö Oy Sastamalan Uima- ja Liikuntakeskuksen taseeseen, jolloin investointi ei näy emokaupungin tulevien vuosien investoinneissa (TA2025 ja TS2025-2027 mukana emokaupungin investoinneissa). Uima- ja liikuntahallin käyttötalouden kustannukset (n. 2,5 milj. euroa) näkyvät taloussuunnitelmavuonna 2028.

Kokonaisinvestointimäärä v. 2025–2028 on n. 44,5 milj. euroa, josta taloussuunnitelmakaudelle 2026–2028 on budjetoitu 24,2 milj. euroa. Edellisvuosien korkea investointitaso lisää lainatarvetta ja vaikuttaa myös poistoihin sekä korkotason nousun myötä tulokseen. Vuonna 2025 lainamäärä laskee hienoisesti noin 56,7 milj. euroon (62,4 milj. euroa / TP2024) ja on noin 2 460 euroa/asukas. Suunnitelmakauden lopussa kaupungin lainamäärän ennakoidaan olevan 59,5 milj. euroa (2 649 euroa/asukas). Asukaskohtainen lainamäärä oli vuonna 2024 koko maassa keskimäärin 3 450 euroa.

6.4. Talousarviovuoden 2026 laskentaperusteet

Verotulot

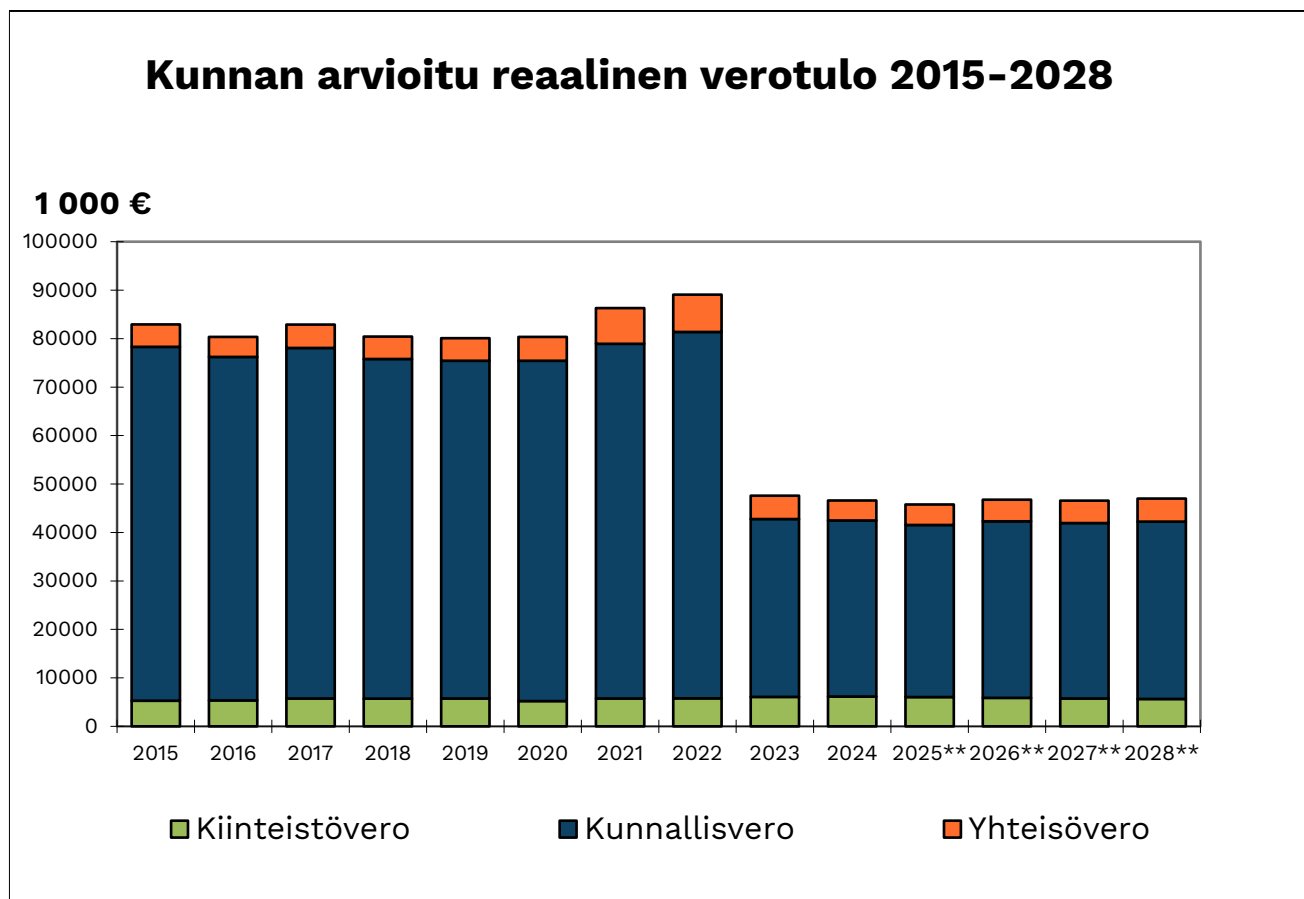
Sote-uudistuksen vuoksi kuntien tuloveroprosenttia leikattiin 12,64 prosenttiyksikköä vuoden 2023 alusta ja kuntien yhteisöveron tuottoa hyvinvointialueille siirrettiin kolmannes. Vuoden 2023 tuloveroprosentti oli 8,86 ja vuoden 2024 alusta prosenttia pyöristettiin lähimpään kymmenykseen, sillä kuntien veroprosentit oli määriteltävä kymmenyksen tarkkuudella vuoden 2024 alusta lukien. Sastamalan tuloveroprosentti vuodelle 2026 on sama kuin vuonna 2024 ja 2025 eli 8,9 %.

Kiinteistöveroprosentit muuttuivat vuoden 2024 alusta, kun yleisestä kiinteistöveroprosentista irrotettiin vuoden 2024 alusta erikseen maapohjan yleinen kiinteistövero, joka on Sastamalassa määriteltä vaihteluvälin alarajalle. Sastamalan kaupungin kiinteistöveroprosentit ovat vuoden 2025 tasossa pääosin Pirkanmaan kuntien aritmeettista keskiarvoa alemmat ja kiinteistöveroprosentit pidetään vuonna 2026 vuoden 2025 tasossa.

Verolaji	Vaihteluväli	Sastamala 2026	1 000 euroa
<i>Yleinen kiinteistövero, rakennukset</i>	0,93–2,00 %	0,93 %	
<i>Maapohja</i>	1,30–2,00 %	1,30 %	
<i>Vakituinen asuinrakennus</i>	0,41–1,00 %	0,45 %	
<i>Muu kuin vakituinen asuinrakennus</i>	0,93–2,00 %	0,98 %	
<i>Voimalaitos</i>	0,93–3,10 %	3,10 %	
<i>Yleishyödylliset yhteisöt</i>	0,00–2,00 %	0,00 %	
<i>Rakentamaton rakennuspaikka (KiintVL 12a §)</i>	2,00–6,00 %	2,00 %	
Kiinteistövero yhteensä			6 973
Tulovero		8,90 %	43 085
Yhteisövero			5 296
Verotulot yhteensä			55 354

1 000 €	2023	2024	2025**	2026**	2027**	2028**
Verolaji						
Kunnallisvero	40 835	41 316	41 063	43 085	43 809	45 338
Muutos %	-49,9	1,2	-0,6	4,9	1,7	3,5
Yhteisövero	5 362	4 687	4 887	5 296	5 610	5 888
Muutos %	-35,3	-12,6	4,3	8,3	5,9	5,0
Kiinteistövero	6 745	6 994	6 980	6 973	6 973	6 973
Muutos %	8,0	3,7	-0,2	-0,1	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	52 942	52 998	52 931	55 354	56 391	58 199
Muutos %	-44,9	0,1	-0,1	4,6	1,9	3,2

Taulukko: Sastamalan kaupungin verotulot 2023–2028. Lähde: Kuntaliiton veroennustekehikko 9/2025.

Kuva: Sastamalan kaupungin reaaliset verotulot 2015–2028. Luvuissa on otettu huomioon inflaation vaikutus. Lähde: Kuntaliiton veroennustekehikko 9/2025.

Tuloveroa arvioidaan kertyvän 8,9 % tuloveroprosentilla 43,1 milj. euroa vuonna 2026 edellisten vuosien tilitykset mukaan lukien. Sastamalan efektiivinen veroaste eli maksettavan kunnallisveron suhde ansiotuloihin on 6,81 %. Efektiivisyys nousee 0,03 prosenttiyksikköä vuodesta 2025. Kunnallisverotulon määrä voi poiketa merkittävästi tämänhetkisestä arviosta, mikäli talous- ja työllisyyskehityksessä tapahtuu olennaisia muutoksia.

Sote-uudistukseen liittyen kuntien yhteisöverosta siirtyi kolmannes hyvinvointialueille. Yhteisöveron määrää pieneni tämän vuoksi selvästi vuoden 2022 tasosta, mutta vuonna 2023 sitä nosti vanhojen vuosien verotilitykset (ns. verohännät). Vuonna 2024 vanhojen vuosien tilitykset eivät enää vaikuttaneet paljoa, joten yhteisöveron määrä jäi edellisvuotta pienemmäksi. Vuonna 2024 yhteisöveron määrään vaikutti laskevasti myös heikko yleinen taloudellinen tilanne. Kuluvana vuonna 2025 Sastamalan yhteisöverotuoton odotetaan kasvavan edellisestä vuodesta ja kasvun kiihtyvän edelleen vuonna 2026 (+8,3 % vuoden 2025 ennusteeseen nähden). Yhteisöveroa ennustetaan kertyvän noin 5,3 milj. euroa vuonna 2026.

Kiinteistöveron merkitys verotulorahoituksessa kasvoi sote-uudistuksen myötä. Sastamalan kiinteistöveroprosentit ovat laskelmissa vuoden 2026 tasolla koko suunnitelmakauden. Kiinteistöveron määrä talousarviossa on noin 7 milj. euroa. Rakennuslain muutos vaikuttaa myös alle 30 neliön rakennusten luvanvaraisuuden poistumiseen, mikä tulee vaikuttamaan kiinteistöveron määrään pitkällä aikavälillä, ainakin sen nousua hidastuttavasti.

Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä noin 55,4 milj. euroa vuonna 2026.

Valtionosuudet

Valtionosuustulo koostuu peruspalvelujen valtionosuudesta, muun opetus- ja kulttuuritoimen ylläpitäjäjärjestelmän mukaisesta valtionosuudesta sekä veromenetysten kompensatiosta.

Valtionosuuksien kehitykseen vaikuttavat kuntien ja valtion väliset kustannusten jaon tarkistukset, indeksitarkistukset sekä kuntien tehtävien muutoksiin liittyvät tarkistukset. Kunnat osallistuvat myös perustoimeentulotuen kustannuksiin valtionosuusjärjestelmän kautta. Myös väestön määrän ja ikärakenteen muutokset vaikuttavat yksittäisen kunnan valtionosuuden määrään.

Peruspalveluiden valtionosuus sisältää rahoituksen lasten päivähoitoon, esi- ja perusopetukseen, kirjastopalveluihin ja kuntien kulttuuritoimintaan sekä taiteen perusopetukseen. Myös verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus, siirtymätaseus ja erät lisäykset ja vähennykset sisältyvät peruspalveluiden valtionosuussummaan. Sote-uudistukseen liittyen sosiaali- ja terveydenhuollon (ml. oppilas- ja opiskelijahuolto) ja pelastustoimen rahoitus siirtyi vuoden 2023 alusta kunnilta hyvinvointialueille.

Kuntien peruspalveluiden rahoituksen laskentakriteereitä ja tasauksen määräytymisperusteita on tarkistettu sote-uudistuksen yhteydessä. Sote-tehtävien siirtyessä pois kunnilta suurin osa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta jaettavasta rahasta määräytyy alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perusteella. Koska kunnilla on muutoksen jälkeen edelleen tärkeä rooli myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä sosiaali- ja terveysmenojen ennaltaehkäisyssä, valtionosuusjärjestelmään on lisätty kriteerinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa (HYTE-kerroin).

Valtionosuuksissa on mukana sotemuutoksen jälkitarkistuksesta johtuvia valtionosuuksien pysyvä lisäsiirtotarve-eriä yht. 500 milj. euroa (90 e/as) sekä näiden määräaikaista kompensatioita lisäsiirtotarpeeseen. Sote-siirtolaskelman aiheuttamat heikennykset valtionosuuksiin näkyvät vuoden 2025-2027 valtionosuuksissa sekä heikennyksinä että kompensatioina.

Osana kuntien peruspalvelujen valtionosuutta on vuoden 2025 alusta alkaen ollut myös TE-uudistuksen perusteella tuleva valtionosuus. TE-rahoituksen valtionosuudet määräytyvät vuodelle 2026 vuoden 2024 toteutuneiden tietojen perusteella. TE-rahoitus on yleiskatteellista kuten valtionosuudet yleisestikin ja määräytyy tietyn ikäryhmän väestön, laajan työttömyyden ja vieraskielisten määrän perusteella. Vuosina 2025-2026 valtionosuuksissa käytetään nk. siirtymäajan rahoitusta, jossa palveluiden rahoituksesta osa määräytyy laskennallisesti ja osa toteuman mukaan. Vuoden 2027 alusta valtionosuudet määräytyvät kokonaan laskennallisten perusteiden mukaan. Kunnat ovat osallistuneet vuodesta 2025 alkaen entistä enemmän työttömyysetuuksien rahoittamiseen. Yksittäisen kunnan rahoitusosuus muuttuu sekä työttömyyden määrän että työttömyyden pituuden mukaan; mitä pidempään yksittäisen henkilön työttömyys kestää, sitä isomman osan kunta joutuu etuuskuluista maksamaan. Työttömyysetuuksien rahoitusvastuu on peruskunnilla, vaikka palveluita hoitaisi kuntien puolesta työllisyysalue.

Sastamalan peruspalveluiden valtionosuus vuodelle 2026 on arviolta noin 15,5 milj. euroa, josta verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus on noin 9,4 milj. euroa.

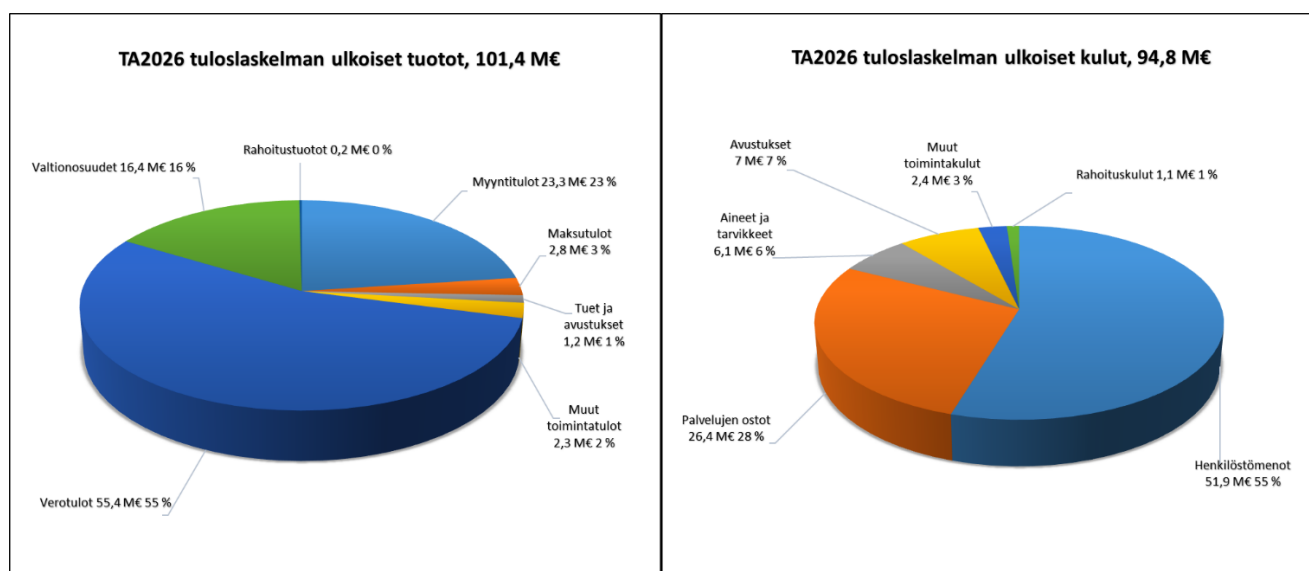
Verotulomenetysten kompensatiot on erotettu vuodesta 2020 alkaen varsinaisesta peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmästä, vaikka kompensatio suoritetaan valtionosuusmaksatuksen yhteydessä. Kompensaation arvioitu määrä on 2,8 milj. euroa vuonna 2026.

Lukiokoulutuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, kansalaisopistojen, tuntiperusteisen taiteen perusopetuksen, liikunnan ja nuorisotyön valtionosuus sisältyy opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmään. Järjestelmä sisältää myös lisärahoituksen perusopetuksen lisäopetukseen, maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen sekä pidennetyn oppivelvollisuuden kustannuksiin.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmään sisältyvä ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen asukaskohtainen omarahoitusosuus vähennetään kunnille maksettavasta valtionosuudesta. Talousarvion opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusarvio on vähennysten jälkeen noin 1,9 milj. euroa negatiivinen.

Vuoden 2026 valtionosuustuloarvio on yhteensä 16,4 milj. euroa. Valtionosuudet vähenevät -3,4 % vuoden 2025 tasosta (MTA2025 noin 16,9 milj. euroa).

Tuloslaskelman kulujen ja tuottojen jakautuminen vuonna 2026:

Toimintatuotot ja –kulut 2026

Vuoden 2026 talousarviossa toiminnallisina ja nettokustannuksia lisäävinä muutoksina ovat erityisesti sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kiinteistöjen yhtiöittämisvelvollisuus. Yhtiöittämisen myötä rakennukset siirretään emokaupungilta kaupungin tytäryhtiöille Koy Hopunkalliolle sekä Sastamalan Vuokratalot Oy:lle. Muutokset näkyvät erityisesti Tilakeskuksen talousarviossa, kun merkittävä määrä toimintatuottoja ja -kuluja siirtyy yhtiöille. Lisäksi yhtiöittämisen seurauksena emokaupungin poistotaso pienenee. Poistomäärä ei kuitenkaan kokonaisuutena laske, koska vuosien 2024 ja 2025 aikana valmistuneet lukuiset kiinteistöinvestoinnit (mm. Mouhijärven yhteiskoulu, Sylvään taitotalo, Pehulan monipalvelukeskus) vastaavasti lisäävät kaupungin vuosittaista poistotasoa. Lisäksi sivistystoimen sisäiset vuokratulot kasvavat edellä mainittujen uusien rakennusten käyttöönottojen sekä Muistolan koulun väistötilojen myötä. Poistotasoa lähivuosina lisää merkittävästi valmistuneisiin sivistystoimen investointeihin tehtävä ensikertainen kalustaminen, sillä kaluston kirjanpidon poisto-aika on 3 vuotta.

TE-palvelut siirtyivät valtiolta kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Vuodelle 2026 on budjetoitu 2,0 milj. euroa kunnan rahoitusosuudeksi työttömyystuista (+7,6 % vs. TA2025). Kunnat kantavat nykyisin suuremman

vastuun työttömyysetuuksien rahoittamisesta ja vuodelle 2025 kustannusvaikutus ei tullut vielä täysimääräisesti 12 kuukaudelta.

Kaupungin toimintatuotot (ulk. + sis.) laskevat kokonaisuudessaan noin 4,1 milj. euroa (-9,1 %) vuoden 2025 talousarvioon nähden. Toimintakulut (ulk. + sis.) puolestaan kasvavat noin 0,3 milj. euroa (+0,3 %), joten toimintakate heikkenee lähes 4,5 milj. eurolla (+7,6 %) TA2025 nähden. Vuoden 2026 talousarvion käyttötalouden nettomenot (toimintakate) on -63,8 milj. euroa.

Henkilöstökustannukset talousarvioon on laskettu olemassa olevan vuosityöpanoksen pohjalta lisättynä toiminnallisten muutosten aiheuttamalla henkilöstömenojen lisäyksillä ja vähennyksillä. Kunta-alan palkkaratkaisu nostaa henkilöstökuluja 3,18 % vuoden 2025 talousarvioon nähden. Palkkaratkaisun vaikutus on n. 1,6 milj. euroa. Lisäksi työttömyysvakuutusmaksun korotus nostaa henkilöstökuluja lähes 0,3 milj. euroa TA2025 nähden. Vuoden 2026 henkilöstömenot ovat n. 51,9 milj. euroa ja kasvavat n. 0,2 milj. euroa vuoden 2025 talousarvion ennusteesta. Merkittävin lainsäädännön edellyttämä toiminnallinen muutos on oppimisen tuen uudistus, mikä nostaa sivistystoimen henkilöstökuluja n. 0,8 milj. euroa.

Muihin kustannuksiin ei ole tehty yleistä inflaatiotarkistusta, vaan toimialat ovat arvioineet omaa kustannuskehitystään vastuualue- ja tehtäväkohtaisesti ottaen huomioon kustannustason muutokset sekä keskeiset toiminnalliset muutokset.

Kaupungin ja Vesi -liikelaitoksen käyttötalouden ulkoiset toimintatuotot ovat vuoden 2026 talousarviossa 29,5 milj. euroa (34,1 milj. euroa MTA2025) ja ulkoiset toimintakulut ovat 93,8 milj. euroa (94,5 milj. euroa MTA2025).

Sisäiset erät on merkitty talousarvioon palvelun ostajalle sisäisinä menoina ja myyjälle vastaavina sisäisinä tuloina. Toimialojen ja liikelaitoksen väliset ja yksiköiden omat sisäiset laskutukset ovat yhteensä 11,6 milj. euroa. Tästä määrästä 8,8 milj. euroa on sisäisiä tilavuokria ja n. 2,3 milj. euroa konsernihallinnon tuottamien tukipalveluiden kustannuksia (mm. yleishallinto- ja asiantuntijapalvelut sekä henkilöstö- ja taloushallinto).

Vuoden 2026 toimintakate on -63,8 milj. euroa ja vuosikate 7,1 milj. euroa. -9,4 milj. euron poistojen ja arvonalentumisten jälkeinen tilikauden tulos on -2,4 milj. euroa. 0,6 milj. euron tuloksenkäsittelyerien jälkeen vuoden 2026 tilikauden alijäämä on -1,8 milj. euroa.

Sastamalan Vesi liikelaitoksen tuotot ja kulut sisältyvät laskelmiin liikelaitoksen oman arvion mukaisena.

Rahoitustuotot- ja kulut

Ulkoiset rahoitustuotot (0,2 milj. euroa) koostuvat korko- ja osinkotuotoista.

Rahoituskulut koostuvat pääosin lainojen korkokuluista. Sastamalan kaupungin lainojen keskimääräinen korkotasoa on viimeisen 12 kuukauden ajalta 1,94 %. Vuoden 2026 korkokulujen määrä on vajaa 1,1 milj. euroa. Taloussuunnitelmassa uusien lainojen korkotasoksi on arvioitu 3 % ja vuosittaisten korkomenojen arvioidaan kasvavan suunnitelmakauden 2028 loppuun mennessä maltillisesti noin 1,3 milj. euroon. Korkotasoa nousee maltillisesti uusien lainojen myötä, sillä kohonnut korkotasoa ei näy vielä täysimääräisesti kuntien korkotasossa. Uima- ja liikuntahallin rakentaminen tytäryhtiö Kiinteistö Oy Sastamalan Uima- ja Liikuntakeskuksen taseeseen selittää myös kaupungin korkotason maltillista kasvua (TA2025 ja TS2025-2027 vielä uimahalli mukana emokaupungin luvuissa).

Tilakeskuksen jäännöspääoman korko 725 400 euroa budjetoidaan sisäisenä eränä rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Sastamalan Veden peruspääoman tuottovaatimus on asetettu nolnaan vuodelle 2026.

Poistot

Sastamalan kaupungin poistosuunnitelmaa on tarkistettu vuoden 2013 alusta lukien Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen ja Kuntaliiton soveltamisohjeen periaatteiden mukaisesti. Kirjanpitolautakunnan

kuntajaosto on antanut vuonna 2016 uuden yleisohjeen, johon sisältyviä tarkennuksia noudatetaan soveltuvien osin. Mikäli poistonalaisen hyödykkeen tulonodotus tai palvelutuotantokyky muuttuu, tehdään tarvittaessa lisäpoisto tai alaskirjaus kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti. Kaupunki on tehnyt lisäpoistoja mm. vuoden 2024 tilinpäätökseen käytöstä poistuvien kiinteistöjen osalta.

Poistotaso vuonna 2026 on noin 9,4 milj. euroa ja suunnitelmavuosien aikana poistotaso kasvaa maltillisesti noin 9,5 milj. euroon. Poistoissa on huomioitu sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen, joka vähentää vuosittaista poistomäärää noin 0,7 milj. euroa.

Investoinnit

Sastamalan kaupungin bruttoinvestointitaso on v. 2025–2028 aikana n. 44,5 milj. euroa. Taloussuunnitelma-kaudella 2026–2028 investointitaso maltillistuu ja on n. 24,3 milj. euroa. Vuosien 2026–2028 nettoinvestoinnit ovat 23,4 milj. euroa (keskimäärin 7,8 milj. euroa/vuosi). Investointien omahankintameno on suunnitelmakaudella 24,2 milj. euroa ja omaisuuden myyntituotot 0,9 milj. euroa (tasearvo).

Vuoden 2026 talousarviossa investointimenot bruttona ovat 7,6 milj. euroa. Tästä noin 2,4 milj. euroa on Tilakeskuksen investointeja, noin 2,4 milj. euroa on yhdyskuntatekniikan investointeja, noin 2,2 milj. euroa Vesi -liikelaitoksen investointeja sekä vajaa 0,5 milj. euroa sivistystoimen investointeja. Maanhankintaan on varattu 0,2 milj. euroa. Omaisuuden myyntituottoja arvioidaan saatavan yhteensä 0,3 milj. euroa, joten nettoinvestoinnit ovat 7,3 milj. euroa.

Investointikokonaisuuksien linjaukset on esitetty talousarvion investointiosassa (luku 14).

Rahoitus

Rahoituslaskelmassa vuosikatetta on käytettävissä investointien rahoittamiseen ja lainojen lyhennyksiin 7,1 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat 7,3 milj. euroa ja lainojen lyhennykset 10 milj. euroa. Uutta lainaa on budjetoitu otettavaksi 12,6 milj. euroa, joten kokonaislainamäärä kasvaa vuoden 2025 ennakoidusta tasosta 1,2 milj. euroa vuonna 2026.

Toiminnan ja investointien rahavirta jää taloussuunnitelman 2026–2028 aikana yhteensä noin 4,4 milj. euroa negatiiviseksi. Vuosikate ei siis riitä täysin kaupungin investointien rahoittamiseen. Kaupungin lainamäärän ennakoitaan nousevan hieman vuoden 2026 tasosta (57,9 milj. euroa) 59,5 milj. euroon vuonna 2028. Asukaskohtainen lainamäärä kasvaa arviolta 2 532 eurosta 2 649 euroon vuoden 2028 loppuun mennessä. Vuonna 2024 kuntien keskimääräinen lainakanta oli asukasta kohden 3 450 euroa, joten kaupungin lainamäärä olisi edelleen suunnitelmakauden lopussa alle Suomen keskiarvon. Uima- ja liikuntahallin rakentaminen tytäryhtiön taseeseen kuitenkin kasvattaa konsernin lainamäärää suunnitelmakauden aikana. Poikkeamat taloussuunnitelman tulo- ja meno-olettamuksista sekä investointitasosta vaikuttavat myös lopulliseen lainamäärän kehitykseen. Lainatarvetta tarkastellaan myös kassatilanteen kautta.

Lainoja nostettaessa noudatetaan kaupunginvaltuuston 30.9.2024 § 39 hyväksymiä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteita. Lisäksi voidaan tarvittaessa ottaa kuntatodistusohjelman kautta lyhytaikaista lainaa maksuvalmiuden varmistamiseksi. Samanaikaisesti tällaista lyhytaikaista lainaa voi olla enintään 10 milj. euroa.

Vastuut

Sastamalan kaupungin velkamäärä oli vuoden 2024 tilinpäätöksessä n. 62,4 milj. euroa. Talousarvioennusteen mukaan lainamäärä on vuoden 2025 lopussa 56,7 milj. euroa. Suunnitelmakaudella 2026–2028 lainamäärä kasvaa 2,8 milj. eurolla vuoden 2025 ennusteesta ja on suunnitelmakauden päättyessä 59,5 milj. euroa.

Konsernivelan yhteismäärä oli vuoden 2024 lopussa 73,4 milj. euroa. Konsernilainat sisältävät kaupungin omien lainojen lisäksi myös kaupungin omistusosuutta vastaavan osuuden tytäryhtiöiden sekä kuntayhtymien lainoista. Tytäryhtiöiden lainoille on pääsääntöisesti myönnetty kaupungin takaus. Kaupungin tasausvastuiden määrä tytäryhtiöiden veloista oli noin 10,1 milj. euroa tilinpäätöksessä 2024. Konsernin lainamäärän ennustetaan kasvavan vuoteen 2027 mennessä noin 87 milj. euroon.

Kaupungin takausvastuut olivat (ilman Kuntien Takauskeskuksen osuutta) vuoden 2024 lopussa noin 21,5 milj. euroa. Tytäryhtiöiden lainojen takausten lisäksi kaupunki on myöntänyt aiemmin takauksia osakkuusyhtiöilleen (omistus alle 50 %) sekä poikkeustapauksessa myös muille yhteisöille, jotka huolehtivat kuntalaisten peruspalveluiden järjestämisestä (mm. vanhustenkotiyhdistykset). Konserniin kuulumattomille yhtiöille annettuja takauksia kaupungilla oli vuoden 2024 lopulla jäljellä noin 11,3 milj. euroa. Merkittävimmät takausvastuut liittyvät osakkuusyhtiö Huittisten Puhdistamo Oy:n lainojen takauksiin (noin 8,9 milj. euroa TP2024). Konserniin kuulumattomien puolesta annettujen takauksien ennustetaan pienenevän noin 8 milj. euroon vuonna 2027 ja tällöin kaupungin velka- ja takausvastuut olisivat yhteensä noin 95 milj. euroa.

6.5. Suunnitelmavuosien 2027 ja 2028 laskentaperusteet

Vuonna 2027 valtionosuuskertymää rasittaa vielä edelleen sote-siirrosta johtuvat määräaikaisten valtionosuuksien takaisinperinnät. Valtionosuusuudistus on tulossa tämänhetkisillä tiedoilla vuoden 2027 alusta alkaen, mutta uudistuksen kuntakohtaisista vaikutuksista ei ole vielä tietoa. Ilman uudistuksen vaikutuksia valtionosuuksien määrä hieman kasvaa vuonna 2028, kun määräaikaisten takaisinperintöjen negatiivinen vaikutus päättyy. Valtionosuuksien määrä on vuonna 2027 noin 16,2 milj. euroa ja vuonna 2028 noin 17,2 milj. euroa. Suunnitelmavuosien valtionosuudet perustuvat valtiovaraministeriön kuntatalousohjelman kuntakohtaisiin painelaskelmakehikon lukuihin.

Verotulojen odotetaan kasvavan suunnitelmakaudella 1,9–3,2 prosenttia nykyisillä veroprosenteilla.

Vuodelle 2027 kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutus on 3,85 prosenttia. Vuoden 2028 palkkojen korotusprosentit eivät ole vielä tiedossa, mutta korotusprosenttina on käytetty 2 prosenttia. Uima- ja liikuntahallin valmistuminen lisää vuoden 2028 käyttötalouden kuluja noin 2,5 milj. eurolla. Sekä talousarvio- että suunnitelmavuosille on huomioitu aiemmin päätetyt säästötoimenpiteet, kuten Äetsän ja Sylvään koulujen yhdistyminen sekä Marttilan koulun lakkautus. Kaikki taloussuunnitelmavuodet 2026–2028 ovat tulokseltaan tappiollisia sekä alijäämäisiä. Kaupungin talouden tasapainottaminen tullee vaatimaan tulevaisuudessa sekä säästötoimenpiteitä että veronkorotuksia.

6.6. Sopeuttaminen suunnitelmakaudella

Suunnitelmavuodet 2027–2028 on budjetoitu nykyisen rakenteen mukaisesti ja niissä on huomioitu merkittävät jo päätetyt toiminnalliset muutokset, kuten Uima- ja Liikuntakeskuksen valmistuminen. Tehdyn arvion mukaan kaupungin tulos heikkenee koko ajan. Lisäksi tuloarvioiden tekemistä haastaa valtionosuusuudistus, jonka vaikutuksia ei vielä pysty arvioimaan. Kokonaisuudessaan tilanne johtaa siihen, että sopeuttamistoimien valmistelu tulee käynnistää välittömästi ja kokonaistarvetta joudutaan arvioimaan mahdollisesti uudelleen, kun tiedot valtio-osuusjärjestelmän vaikutuksista täsmentyvät. Tarkasteltavia asioita ainakin ovat seuraavat:

Sivistyksen palveluverkkosuunnitelma

- palveluverkon tarkastelu asukasmäärän, nuorten- ja lasten määrän vähetessä (koulut, päiväkodit, kirjastot, liikuntapaikat)
- palveluyksiköiden henkilöstöresurssien tarkastelu
- oppimisen tuen resurssoinnin tarkastelu siirtymävaiheen jälkeen

Kiinteistöjen määrä

- sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen omaan konserniin
- kiinteistöomaisuuden tarkastelu muiden kuin oman palvelutuotannon ja sote-kiinteistöjen osalta
- uusien kiinteistöjen täysimääräinen hyödyntäminen
- käytöstä poistetuista kiinteistöistä luopuminen myymällä ja tarvittaessa purkamalla

Henkilöstön määrä ja kokonaiskustannukset

- täyttölupien tarkka harkinta, henkilöstön vähentäminen
- tehtäväkuvien tarkastelu

- lomapalkkavelan pienentäminen uuden ohjeistuksen avulla
- vapaaehtoiisiin vapaisiin uudenlainen kannustava malli tukemaan työssä jaksamista
- ostopalveluiden käytön/oman henkilökunnan käytön arviointi tapauskohtaisesti

Sopimuskannan tarkastelu

- sopimuskannan tarkastelu kaikilla vastuualueilla (esim. tietohallinnon sopimus)

Kaupungin tuloperustan vahvistaminen

- uusiutuvan energian hankkeita hyödyntämällä
- yksityisen rakentamisen mahdollistaminen (toimiva kaavoitus ja lupakäytännöt)
- kiinteistöveroselvityksen jatkaminen

Yhteistyömahdollisuuksien laajentaminen muiden kuntien kanssa

- rakennusvalvonnan yhteistyöalueen laajentaminen
- ympäristösuojelun yhteistyöalueen laajentaminen

Maksujen, taksojen ja avustusten arviointi

- arvioidaan mahdollisten tulojen lisäysten vaikutukset maksujen ja taksojen osalta
- arvioidaan säästöjen vaikutukset avustettaviin kohteisiin

Tekoälyn ja digitalisaation tehokas hyödyntäminen**Investoinnit**

- investointitaso korkeintaan poistotason suuruinen

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä talousarvion sopeuttamistehtävien valmistelu aikataulutetaan johtoryhmän toimesta. Hallitukselle raportoidaan valmistelusta säännöllisesti ja valmistelutyö esitellään kokonaisuudessaan toukokuun lopussa.

7. TULOSLASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA

Seuraavissa taulukoissa kaupungin ja Sastamalan Vesi liikelaitoksen talousarvioehdotukset on yhdistelty.

Emokaupungin, laskennallisten taseyksiköiden tulos- ja rahoituslaskelmat esitetään erikseen jäljempänä luvussa 15 ja liikelaitoksen laskelmat talousarvion lopussa omana kokonaisuutenaan.

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA 1000 € Ulkoinen	SASTAMALAN KAUPUNKI JA LIIKELAITOS						
	TP2024	2025 / 9	MTA2025	ENN2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	29 709	25 265	34 075	34 280	29 501	29 636	30 477
Myyntituotot/Liikevaihto	18 348	17 608	23 727	23 862	23 251	23 875	24 230
Maksutuotot	2 604	2 100	2 733	2 789	2 755	2 740	3 225
Tuet ja avustukset	2 314	601	1 295	1 300	1 180	1 024	1 024
Muut toimintatuotot	6 444	4 955	6 319	6 329	2 316	1 997	1 997
Vuokratuotot	6 168	4 583	5 932	5 942	1 913	1 595	1 595
Muut tuotot	276	373	387	387	402	402	402
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	424	238	460	460	435	438	442
TOIMINTAKULUT	-83 315	-66 264	-94 495	-94 172	-93 762	-95 514	-99 578
Henkilöstökulut	-46 242	-37 512	-52 004	-51 633	-51 875	-53 400	-54 468
Palvelujen ostot	-24 666	-18 536	-26 762	-26 678	-26 364	-26 580	-27 399
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 651	-4 573	-7 058	-7 060	-6 086	-6 086	-6 086
Avustukset	-3 463	-4 317	-6 734	-6 857	-7 001	-7 024	-7 001
Muut toimintakulut	-2 294	-1 327	-1 937	-1 945	-2 437	-2 424	-4 624
TOIMINTAKATE	-53 183	-40 762	-59 960	-59 432	-63 826	-65 440	-68 660
Verotulot	52 998	39 729	53 151	53 151	55 354	56 392	58 199
Valtionosuudet	16 297	12 703	16 945	16 955	16 377	16 241	17 229
Rahoitustuotot ja -kulut	-482	-397	-787	-787	-841	-1 013	-1 157
Korkotuotot	400	298	300	300	50	0	0
Muut rahoitustuotot	208	161	170	170	160	150	150
Korkokulut	-1 086	-851	-1 257	-1 257	-1 051	-1 163	-1 307
Muut rahoituskulut	-3	-4	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	15 630	11 273	9 349	9 886	7 064	6 180	5 611
Poistot ja arvonalentumiset	-11 347	-6 781	-9 212	-9 212	-9 445	-9 495	-9 492
Tilikauden tulos	4 283	4 492	137	674	-2 381	-3 315	-3 881
Tilinpäätössiirrot	385	0	373	373	584	558	509
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 668	4 492	510	1 047	-1 796	-2 757	-3 372

Laskelman taustatiedot							
Taseen ylijäämä M€	42,7	47,2	43,2	43,7	42,0	39,2	35,8
Toimintakatteen muutos %	1 %	-23 %	13 %	12 %	7 %	3 %	5 %
Verorahoituksen muutos %	-3 %	-24 %	1 %	1 %	2 %	1 %	4 %

Lähtökohdat talous- ja suunnitelmakaudelle ovat kaksijakoiset. Takana on lukuisia vahvoja talousvuosia, jolloin kaupunki on tehnyt ylijäämäisiä tuloksia ja taseeseen on kertynyt ylijäämää. Vuoden 2025 tulos on muodostumassa niin ikään ylijäämäiseksi alkuperäisen talousarvion lievän alijäämän sijaan.

Vuoden 2026 tulos näyttää reippaasti aiempia vuosia heikkomalta huolimatta verotulojen ennakoidusta noin 4 prosentin kasvuvauhdista huolimatta. Valtionosuuksien ennakoitaan laskevan 3,4 prosenttia, joten verorahoitus kasvaa kokonaisuudessaan 2,3 prosenttia, mikä ei riitä kattamaan toimintakatteen yli 7 prosentin kasvua. Taloussuunnitelmavuosien reaalisiin valtionosuuksiin kohdistuu laskua lapsi- ja oppilasmäärän laskun vuoksi.

Peruskaupungin käyttötalouden toimintakate (ulk. + sis.) on noin - 66 milj. euroa ja liikelaitoksen noin 2,1 milj. euroa, yhteensä noin -63,8 milj. euroa. Peruskaupungin tilikauden alijäämä on v. 2026 n. 1,9 milj. ja liikelaitoksen ylijäämä n. 0,1 milj. euroa.

Taloussuunnitelman alijäämäisistä vuosista huolimatta talousarvio ja taloussuunnitelma täyttää kuntalain 110 §:n 3 momentin edellytykset, jonka mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Mikäli ylijäämää ei taseessa olisi, kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA 1000 €		SASTAMALAN KAUPUNKI JA LIIKELAITOS				
Ulkoinen	TP2024	MTA2025	ENN2025	TA2026	TS2027	TS2028
Vuosikate	15 630	9 349	9 886	7 064	6 180	5 611
Tulorahoituksen korjauserät	-138	0	-208	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	15 492	9 349	9 678	7 064	6 180	5 611
Investointimenot	-21 903	-21 200	-20 240	-7 825	-8 450	-8 110
Rah.osuudet investointimenoihin	2	80	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	405	300	409	300	300	300
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-21 496	-20 820	-19 831	-7 525	-8 150	-7 810
Toiminnan ja invest. rahavirta	-6 003	-11 471	-10 153	-461	-1 971	-2 199
Antolainauksen muutokset	-40	3	3	3	3	3
Lainan otto	19 900	18 700	5 000	12 600	11 000	11 300
Pitkäaikaisten lainojen lyhennys	-9 835	-10 697	-10 697	-10 001	-10 211	-10 421
Lyhytaik.lainojen muutos	-9	0	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	10 016	8 005	-5 695	2 602	792	882
RAHAVAROJEN MUUTOS	4 013	-3 466	-15 848	2 141	-1 179	-1 317

Lainamäärän muutos M€, netto	10,1	8,0	-5,7	2,6	0,8	0,9
Lainamäärä 31.12., M€*	62,4	70,4	56,7	57,9	58,6	59,5
Lainat €/asukas	2 661	3 055	2 461	2 532	2 589	2 649
Asukasluku	23 464	23 058	23 058	22 845	22 648	22 465

Asukasluvut 2025-2027: ennuste 21.10.24 Tilastokeskus

*) Vuonna 2026 ara-lainojen siirto Sastamalan Vuokratalot Oy:lle

Rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Rahoituslaskelma kertoo, kuinka paljon toiminnan ja investointien rahavirta on yli/alijäämäinen. Rahoitustoiminnan rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan ja investointien kassavirta on katettu tai miten ylijäämäinen kassavirta on muuttanut rahoitusasemaa.

Rahoituslaskelma on rahavirtaluonteinen, sen lopussa esitetään toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen vaikutus kunnan maksuvalmiuteen. Vaikutus maksuvalmiuteen kuvaa kunnan rahoitusarvopapereiden sekä rahojen ja pankkisaamisten muutosta vuoden aikana.

Kaupungin vuosikate ei riitä rahoittamaan nettoinvestointeja ja toiminnan ja investointien rahavirta on talousarviovuonna 0,4 milj. euroa negatiivinen. Myös suunnitelmavuosien toiminnan ja investointien rahavirta säilyy alijäämäisenä.

8. TALOUDEN TUNNUSLUVUT

SASTAMALAN KAUPUNKI Talouden tunnuslukuja	TA2026	ENN2025	muutettu TA2025	TP2024	TP2023
Asukasluku 2025/TA26 ennuste	22 845	23 058	23 058	23 464	23 515
Veroprosentti	8,90	8,90	8,90	8,90	8,86
Verotulot 1000 €	55 354	53 151	53 151	52 998	52 942
Verotulojen muutos %	4,1 %	0,3 %	0,3 %	0,1 %	-44,9 %
Verotulot €/asukas	2 423	2 305	2 305	2 259	2 251
Valtionosuudet 1000 €	16 377	16 955	16 945	16 297	18 413
Valtionosuuksien muutos%	-3,4 %	4,0 %	4,0 %	-11,5 %	-75,7 %
Valtionosuudet €/asukas	717	735	735	695	783
Toimintakulut (ulk.), 1000 €	93 762	94 172	94 495	83 315	82 801
Toimintatuotot (ulk.), 1000 €	29 501	34 280	34 075	29 709	29 759
Toimintatuotot/toimintakulut (ulk.) %	31,6 %	36,6 %	36,2 %	35,8 %	36,1 %
Toimintakate, 1000€	-63 826	-59 432	-59 960	-53 183	-52 579
Toimintakatteen muutos%	7,4 %	11,8 %	12,7 %	1,1 %	-65,7 %
Vuosikate, 1000 €	7 064	9 886	9 349	15 630	18 274
Vuosikate eur/asukas	309	429	405	666	777
Vuosikate poistoista %	75 %	107 %	101 %	138 %	208 %
Tilikauden tulos, 1000 €	-2 381	674	137	4 283	9 494
Tilikauden yli-/alijäämä, 1000 €	-1 796	1 047	510	4 668	5 792
Taseen ylijäämä, 1000 €	41 939	43 735	43 198	42 688	38 020
Taseen ylijäämä €/asukas	1 836	1 897	1 873	1 819	1 617
Investointien tulorahoitus, 1000 €	7 064	9 678	9 349	15 492	18 112
Investointien tulorahoitus, %	90,3 %	48,8 %	44,3 %	71,4 %	131,6 %
Investointien omahankintameno, 1000 €	7 825	20 240	21 120	21 901	13 885
Investoinnit omahankintameno, €/asukas	343	878	916	933	590
Lainakanta, 1000 €	57 852	56 741	70 441	62 438	52 382
Lainat, €/asukas	2 532	2 461	3 055	2 661	2 228
Lainanhoitokate (laskennallinen)	0,98	1,33	1,05	1,88	2,61
Rahavirta ulos 1 000 €	112 204	125 907	127 189	115 794	107 784
Rahavirta sisään 1 000 €	114 345	110 158	123 643	119 807	110 059

Taulukko sisältää kaupungin ja liikelaitoksen tiedot.

Eri vuosien lukuja verrattaessa huomioitava toiminnallisten muutosten (mm. tehtävien ulkoistukset) vaikutus tulo- ja menorakenteisiin.

Tunnuslukujen määritelmät:

- **Toimintatuotot / toimintakulut, %** = kuinka paljon toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla
- **Vuosikate, 1000 € ja €/asukas** = kuinka paljon talousarviovuoden tulorahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.
- **Vuosikate poistoista %** = kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Tulorahoituksen riittävyyttä voidaan arvioida myös pidemmällä ajanjaksolla, jos tarkasteluajankohdalle ajoittuu poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointi.
- **Investointien tulorahoitus, %** = $100 \times (\text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno})$ (investointimenot vähennettynä rahoitusosuuksilla) kertoo, paljonko investointien omahankintamenosta katetaan tulorahoituksella.

- **Laskennallinen lainanhoitokate** = (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset).
= tulo-rahoituksen riittävyys vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.
Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla lainamäärä kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluku on yli 2, tyydyttävä, kun luku on 1-2 ja heikko, kun luku on alle 1.

9. TALOUSARVION LAADINTAPERUSTEET

Laadintaperusteet

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja talousenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Sastamalassa taloussuunnitelma on laadittu kolmivuotisena vuosille 2026–2028.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy käyttötalousosassa talousarvioasetelman mukaiset toimialojen toimintatavoitteet ja nettomäärärahat sekä investointiosassa toimiala/taseyksikkökohtaiset nettomäärärahat.

Talousarvion valmisteluohje ja kehys

Kaupunginhallitus hyväksyi 30.6.2025 käyttötalouden talousarviokehyksen vuodelle 2026. Kehyksen taustatietoja ja laskentatekijöitä valmisteltiin muun muassa johtoryhmän ja toimialojen yhteisessä taloussuunnittelupäivässä.

Kaupunginhallitukselle esitetty vuoden 2026 talousarviokehyksen toimintakate oli -63,4 milj. euroa ja tilikauden tulos n. -1,4 milj. euroa alijäämäinen. Kehys kohdennettiin toimialatasolle, poikkeuksena Tilakeskus, joille osoitettiin oma kehys. Toimialojen säästökohteita kartoitettiin etukäteen ja kehykseen otettiin mukaan ainoastaan välttämättömät menonlisäykset.

10. TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA KÄYTTÖSUUNNITELMAT

Talousarvion rakenne

Talousarvio sisältää

- yleisperustelut
- tuloslaskelmaosan ja rahoituslaskelmaosan (luku 7)
- käyttötalousosan (luku 13)
- investointiosan (luku 14)
- konsernitavoitteet (luku 17)

Talousarviokirjan luvussa 7 on esitetty kaupungin ja Sastamalan Vesi liikelaitoksen yhdistetty ulkoinen tuloslaskelma ja rahoituslaskelma. Ne kertovat koko kaupungin toiminnan ja talouden tilanteen sekä rahoitustarpeet. Emokaupungin tulos- ja rahoituslaskelma (ilman liikelaitosta) sekä erikseen laskennallisen taseyksikön tulos- ja rahoituslaskelmat on esitetty luvussa 15.

Käyttötalousosassa on esitetty toimialojen ja vastuualueiden toiminnan painopisteet, tuloskortit ja määrärahat.

Emokaupungin investointisuunnitelma on esitetty toimialoittain jaoteltuna pienempiin investointikokonaissuuksiin. Suurimmista investoinneista on lisäksi hankekohtaiset erittelyt. Investointitaulukkoon on yhdistelty myös Sastamalan Vesi liikelaitoksen investointisuunnitelma.

Sastamalan Vesi Liikelaitoksen sitovat erät sekä liikelaitoksen vaikutus tuloksen muodostumiseen ja toiminnan rahoitukseen on esitetty kappaleessa 15. Liikelaitoksen varsinainen talousarvio on esitetty omana osionaan talousarvion lopussa.

Konsernia koskeva osio sisältää konsernitavoitteet sekä suurimpien tytäryhteisöjen tuloskortit.

Talousarvion sitovuus

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Toimielintä sitovat valtuuston toimialalle myöntämä nettomääräraha (määrärahataulukkoissa rivi 'Toimintakate') sekä toimialan valtuustotason sitovat tavoitteet vuodelle 2026 (tulokorteilla sarake 'Tavoitetaso 2026').

Erikseen määritellään seuraavat sitovuudet:

- Kaupungin yhteisten erien vastuualueella käsiteltävät maanmyyntivoitot (300 000 euroa) sekä
- Yhdyskuntatekniikan vastuualueella käsiteltävät puun myyntitulot (260 000 euroa).
 - Edellä mainitut kaupungin yhteisestä omaisuudesta saatavat tuloerät ovat sitovia, että kyseisillä vastuualueilla ei ole oikeutta käyttää tuloarvion mahdollisesti ylittävää osaa muiden toimintamenojensa katteeksi ilman kaupunginhallituksen suostumusta. Tuloarvion ylittävällä osalla tulee ensisijaisesti kattaa kaupungin elinvoimaa ja kasvua tukevia toimenpiteitä koko kaupungin tasolla
- Lomituspalveluiden toimintayksikön määrärahaa tarkastellaan omana erillisenä kokonaisuutenaan Maa-seutupalveluiden vastuualueen sisällä. Lomituspalveluiden tulot ja menot budjetoidaan samansuuruisiksi (netto 0). Mahdollista ylijäämää ei saa käyttää vastuualueen muiden menojen kattamiseen eikä mahdollista alijäämää ole velvollisuutta kattaa vastuualueen muun toiminnan määrärahasta.

Laskennallisena taseyksikkönä käsiteltävän Tilakeskuksen sitovia eräiä ovat tuloslaskelman mukainen toimintakate (nettomääräraha) sekä valtuuston erikseen määrittelemät tulostavoitteet. Rahoituslaskelmassa sitovana seurataan investointien rahavirtaa (nettoinvestointeja) ja Tilakeskuksen investointeihin kohdentuvan lainamäärän nettomuutosta.

Talousarviokirjassa hyväksytyt määrärahat, tuloarviot ja sitovat tavoitteet ovat ensisijaisia talousarvion muuhun tekstiin nähden. Valtuusto voi talousarviokäsittelyn yhteydessä asettaa myös muita toimialoja sitovia määrärahan tai tuloarvion käyttöön tai toimintaan liittyviä tavoitteita. Näistä tehdään erillinen kirjaus ko. toimialan/vastuualueen omille talousarviosivuille.

Investointiosassa sitoo nettomääräraha toimialoittain. Talousarviossa nimetään erikseen vuonna 2026 toteutettavat tai käynnistettävät elinvoimainvestoinnit ja muut isot rakennusinvestoinnit. Valtuusto voi antaa investointimäärärahoille myös muita sitovia tavoitteita (investointikohde, toteutusajankohta ym.). Hallintosäännön mukaan valtuusto päättää yli 1 miljoonan euron, hallitus 0,5 – 1,0 miljoonan euron ja tekninen lautakunta tai Sastamalan Veden johtokunta enintään 0,5 miljoonan euron investointihankkeiden hankesuunnitelmista.

Käyttötalous- ja investointiosan nettomäärärahoihin verrattavia eriä ovat kaupungin tuloslaskelmassa:

- 1) verotulot
- 2) valtionosuudet
- 3) rahoitustuotot ja -kulut
- 4) satunnaiset tuotot ja kulut

Rahoitusosassa tällaisia eriä ovat:

- 1) antolainasaamisten lisäys
- 2) antolainasaamisten vähennys
- 3) pitkäaikaisten lainojen lisäys
- 4) pitkäaikaisten lainojen vähennys
- 5) lyhytaikaisten lainojen muutokset

Jos talousarviossa myönnetyn nettomäärärahan ennakoidaan ylittyvän, tulee toimialan ottaa välittömästi käyttöön uusia tasapainottavia toimenpiteitä tarvittavassa laajuudessa. Mahdolliset määrärahojen lisäystarpeet tulee ensisijaisesti kattaa toimialan tai liikelaitoksen omilla käyttösuunnitelmataarkistuksilla. Määrärahan muutosesitykset toimielinten tulee saattaa kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsiteltäväksi. Määrärahamuutosten käsittelyä ja selvityksiä koskeva toimintaprosessi määritellään tarkemmin talousarvion täytäntöönpanomääräyksissä.

Sastamalan Vesi liikelaitos

Sastamalan Veden johtokunta on valmistellut ehdotuksensa liikelaitoksen talousarvioksi ja -suunnitelmaksi. Kaupunginhallitus voi esittää muutoksia vain liikelaitosta koskeviin sitoviin eriin kunnan talousarviossa. Valtuusto voi asettaa liikelaitosta koskevia sitovia eriä ja kehystavoitteita. Liikelaitoksen talousarvion ja -suunnitelman hyväksyy liikelaitoksen johtokunta valtuuston talousarviokäsittelyn jälkeen ottaen huomioon valtuuston asettamat tavoitteet ja kehykset.

Liikelaitoksen talousarvio- ja suunnitelma on kaupungin talousarvion ja -suunnitelman erillinen osa. Liikelaitosta sitovia eriä kaupungin talousarviossa ovat kuntalaissa erikseen määritellyt erät: korvaus kaupungin sijoittamasta pääomasta, kaupungin toiminta-avustus liikelaitokselle, kaupungin pääomasijoitus liikelaitokseen ja liikelaitoksen pääoman palautus kaupungille. Mainittujen erien lisäksi kaupunki voi määrätä sitovaksi myös muun erän. Sastamalan hallintosäännön mukaan valtuusto hyväksyy talousarviossa liikelaitoksen sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet. Valtuusto hyväksyy myös liikelaitoksen yli 1 000 000 euron hankkeet ja hallitus hyväksyy yli 500 000 euron hankkeet.

Valtuusto asettaa Sastamalan Vesi liikelaitokselle talousarviossa 2026 seuraavat sitovat kehystavoitteet:

- tulostavoite
- kaupungin tuki liikelaitokselle
- peruspääomasijoitus ja -palautus
- investointien kokonaismäärä
- yli 500 000 euron kokonaiskustannusarvion ylittävät investointihankkeet nimetään talousarviossa tai valtuuston erillisellä päätöksellä
- lainanoton enimmäismäärä (lainamäärän lisäys)
- sitovat toiminnalliset tavoitteet

Käyttösuunnitelmat

Käyttösuunnitelmat valmistellaan ja käsitellään lautakunnissa helmikuun 2026 loppuun mennessä, siten että vuoden 2025 toteutuma on vertailutietona käytettävissä. Käyttösuunnitelmat saatetaan tiedoksi ja mahdolliset määrärahasiirrot päätettäväksi kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle viimeistään maaliskuussa 2026.

Toimialojen tulee tarkastella kokonaismäärärahansa kohdennusta ottaen huomioon toiminnan painopisteet ja priorisointi. Tämän arvioinnin perusteella lautakunnat voivat käyttösuunnitelmavaiheessa tarvittaessa siirtää määrärahoja toimialan sisällä vastuualueiden välillä.

Käyttösuunnitelmassa ja talousarviovuoden aikana tehtävässä seurannassa tarkasteltavat asiat:

- Käyttösuunnitelmat laaditaan sekä käyttötaloudesta että investoinneista (määrärahat ja tavoitteet). Käyttösuunnitelmia voidaan tarkentaa tarvittaessa talousarviovuoden aikana

Käyttösuunnitelmien laadintaa koskevat tarkemmat ohjeet annetaan talousarvion täytäntöönpanomääräyksissä.

Seuranta

Toimialat vastaavat talousarvionsa säännöllisestä seurannasta ja lautakuntien informoinnista. Ennakoituihin poikkeamiin toimialojen tulee reagoida tarvittaessa.

Hallitukselle ja valtuustolle laaditaan toteutumaraportit ja koko vuotta koskevat ennusteet neljännesvuosittain. Samoin Valtiokonttorille lähetetään viranomaisraportit neljännesvuosittain.

Maaliskuun ja syyskuun neljännesvuosiraportit laaditaan kevennetyllä sisällöllä pääpainona talouden toteutuma ja koko vuotta koskeva ennuste. Kesäkuun raportti laaditaan laajempaan ja siinä arvioidaan myös toiminnallisten tavoitteiden ja tunnuslukujen toteutumista.

Seurantaa koskevat tarkemmat ohjeet ja aikataulu annetaan talousarvion täytäntöönpanomääräyksissä ja raportointia koskevissa erillisohjeissa.

11. TALOUSARVIOASETELMA

N:0	TOIMIALA Valtuuston määräraha- taso	N:0	VASTUUALUE Lautakunnan määräraha- taso	N:0	TOIMINTAYKSIKKÖ1 Viranhaltijataso
10	Konserni- ja elin- voimapalvelut	100	Konsernipalvelut	1000	Konsernipalvelut
		130	Maankäyttö	1300	Maankäyttö
		140	Ympäristöterveydenhuolto	1400	Ympäristöterveydenhuolto
		150	Kaupungin yhteiset erät	1500	Kaupungin yhteiset erät
		160	Elinkeinopalvelut	1600	Yrityspalvelut ja kaupunkimarkki- nointi
		170	Työllisyyspalvelut	1700	Työllisyyspalvelut
				1750	Kotoutumispalvelut
30	Sivistystoimi	300	Sivistystoimen hallinto	3000	Sivistystoimen hallinto
		310	Varhaiskasvatus	3100	Varhaiskasvatus, hallinto
				3120	Päiväkodit ja esiopetus
				3150	Perhepäivähoito
				3160	Ryhmäperhepäiväkodit
				3170	Päivähoidon ostopalvelut
				3180	Lasten hoidon tuet
		330	Perusopetus	3300	Kasvatuksen hallinto
				3310	Perusopetus, hallinto
				3320	Perusopetus, pohjoinen
				3330	Perusopetus, keskusta
				3340	Perusopetus, eteläinen
				3350	Perusopetus läntinen
				3370	Perusopetus yhteiset
				3380	Perusopetuksen tuki
		350	Lukiokoulutus	3500	Lukiokoulutus, hallinto
				3510	Lukiokoulutus
		370	Elämänlaatu	3710	Elämänlaatu, hallinto
				3725	Liikunta- ja nuorisopalvelut
				3740	Kirjasto- ja tietopalvelut
				3750	Kulttuuripalvelut
				3770	Vapaan sivistystyön palvelut
				3780	Taidekoulu
50	Tekninen toimi	400	Tilakeskus	4110	Tilapalvelut
			<i>laskennallinen taseyksikkö</i>	4120	Kiinteistönhoitopalvelut
				4500	Tilahankkeet
		530	Yhdyskuntatekniikka	5310	Yhdyskuntatekniikka
		550	Maaseutupalvelut	5510	Elävä maaseutu
				5520	Lomituspalvelut

Käyttötaloulososassa valtuusto vahvistaa sitovat nettomäärärahat toimialoille.

Toimielin vahvistaa käyttösuunnitelman vastuualueetasolle.
Alemman toimintayksikötason ja kustannuspaikkatason käyttösuunnitelman vahvistaa viranhaltija.

Investointiosassa valtuusto vahvistaa investointien nettomäärärahat toimialatasolle lukuun ottamatta Tilakeskusta ja Sastamalan Vesi -liikelaitosta, jolle vahvistetaan oma investointimääräraha.

12. TILIVELVOLLISET

Hyväksyessään tilinpäätöksen valtuusto päättää vastuuvapaudesta tilivelvollisille.
Sastamalan kaupunki katsoo tilivelvollisiksi:

- toimielinten ml. liikelaitoksen luottamushenkilöt valtuustoa lukuun ottamatta
- viranhaltijat, jotka ovat vailla vaalikelpoisuutta valtuustoon,
- viranhaltijat, jotka toimivat toimielinten esittelijöinä
- vastuualueiden vastuuhenkilöt sekä
- viranhaltijat, jotka ovat vastuussa tietystä tehtäväkokonaisuudesta.

Tällaisia viranhaltijoita ovat toimialoittain mm:

Konserni- ja elinvoimapaalvelut

- kaupunginjohtaja
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- talousjohtaja
- henkilöstö- ja lakiasiaintojohtaja
- tietohallintopäällikkö
- työllisyysjohtaja
- maankäyttöjohtaja
- johtava rakennustarkastaja
- kaupungingeodeetti
- kaavoitusarkkitehti
- paikkatietoinsinööri
- maankäyttöinsinööri
- ympäristöterveydenhuollon johtaja

Sivistystoimi

- sivistysjohtaja
- talous- ja hallintopäällikkö
- varhaiskasvatusjohtaja
- varhaiskasvatusyksikön esimies
- varhaiskasvatuksen palvelupäälliköt
- lukion rehtori
- opetuspäällikkö
- perusopetuksen rehtorit, apulaisrehtorit ja apulaisjohtajat

- liikunta- ja nuorisotyön päällikkö
- kirjastopalvelupäällikkö
- kulttuuripalvelupäällikkö
- Sastamalan Opiston rehtori
- Taidekoulun rehtori

Tekninen toimi

- tekninen johtaja
- yhdyskuntatekniikan päällikkö
- katurakennusmestari
- maaseutupäällikkö
- lomituspäällikkö

Tilakeskus -taseyksikkö

- tekninen johtaja
- kiinteistöpäällikkö

Sastamalan vesi Liikelaitos

- Sastamalan Vesi Liikelaitoksen johtaja
- käyttöpäällikkö
- verkostopäällikkö

Toimiala- ja vastuualueetason tilivelvolliset on ilmoitettu käyttötalousosassa kyseisen tehtävän kohdalla.

13. KÄYTTÖTALOUSOSA

Seuraavilla sivuilla olevassa talousarvion käyttötalousosassa määrätään toimialoille nettomäärärahat ja sitovat tavoitteet talousarvioasetelman mukaisesti. Toimialat ja niiden alaiset vastuualueet on esitelty talousarvioasetelman mukaisessa järjestyksessä. Talousarvion määrärahoissa on huomioitu talousarvioesitykseen eri käsittelyvaiheissa tehdyt muutokset.

Lukuohje

Kustakin toimialasta esitetään

1. Toimialan vastuuhenkilö
2. Toimialan tehtäväkaavio
3. Toimialan päätehtävä/palvelusuunnitelman kuvaus
4. Toimialan katsaus suunnitelmakaudelle
5. Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet tulokorttimuodossa
6. Määrärahataulukko

Tulokortti sisältää

- Toimialan/vastuualueen/liikelaitoksen oma kaupunkistrategiasta johdettu tavoite: millä tavoin toimiala toteuttaa kaupungin strategisia tavoitteita ja valintoja?
Koskee talousarviovuotta pidempää ajanjaksoa.
- **Tavoitetaso 2026: tavoitteen toteuttamiseen liittyvä valtuustoon/lautakuntaan nähden sitova tavoitetaso vuonna 2026.** Määritelty sitova tavoite linjaa toimialan/vastuualueen toimintaa ja omaa lautakunta- ja yksikkötason tavoiteasettelua. Tavoitteen tulee olla yksiselitteinen, dokumentoitava ja mitattava (esim. määrä / laatu) sekä kaupungin omilla toimenpiteillä toteutettavissa oleva. Toimialat ja niiden alaiset vastuualueet raportoivat tämän tavoitetason toteutumisesta puolivuotisraportoinnissa ja tilinpäätöksessä.
- Mittari, joilla tavoitteen toteutumista mitataan (informatiivinen tieto)
- Toimenpiteet 2026: Millä toimenpiteillä toimiala ja vastuualue varmistavat osatavoitteensa oikeansuuntaisen toteutumisen ja sitovan tavoitetason 2026 saavuttamisen? (informatiivinen tieto)
- Tulokortin ensimmäisellä sarakkeella on esitetty strategiakytkentä.

Vastuualueista esitetään toimielin ja vastuuhenkilötietojen lisäksi

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus kuvaa toimialan tehtävää erityisesti kuntalaisen hyvinvointia koskevien tavoitteiden näkökulmasta.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella sisältää toiminnan oleellimmat linjaukset: panostukset, priorisoinnit ja valinnat.

Tulokortti yllä mainitun mukaisesti.

Tunnusluvut antavat informaatiota vastuualueen tuottamien palveluiden laajuudesta ja kehityksestä sekä toteutettavien toimenpiteiden vaikuttavuudesta.

Määrärahataulukossa esitetään vastuualueen vuoden 2026 määrärahat ja tuloarviot, suunnitelmavuosien toimintakate (nettomenot) sekä arvioitu poistosumma. Sitovuustasona lautakuntaan nähden kaikilla vastuualueilla on toimintakate. Vertailutietona on esitetty vuoden 2024 tilinpäätöstiedot ja vuoden 2025 muutettu talousarvio.

TA2026 sarakkeella on kulloisenkin käsittelyvaiheen mukainen esitys ja lopullisessa talousarviossa valtuuston päätös. Vertailtavuutta ja muutoksia täsmentävät tiedot on esitetty Lisätiedot-kohdassa.

Valtuuston määrärahan käyttöä koskevat sitovat ohjeet kirjataan talousarvion käsittelyn yhteydessä toimialan talousarviosivuille.

13.1. Käyttötalousmäärärahat, yhteenveto

Toimintakate (nettomenot) 1000 eur (ulk/sis)	TP 2024	KS 2025	ENN 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
KONSERNIPALVELUT	-3 583	-2 456	-2 427	-2 443	-2 505	-2 539
MAANKÄYTTÖ	-1 084	-1 119	-1 100	-1 114	-961	-938
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	-795	-852	-881	-846	-879	-896
KAUPUNGIN YHTEISET ERÄT*	-137	150	150	218	218	218
ELINVOIMAPALVELUT		-1 008	-1 008	-998	-1 031	-1 013
TYÖLLISYYSPALVELUT*		-4 637	-4 068	-4 481	-4 536	-4 566
KONSERNI- JA ELINVOIMAPALVELUT	-5 599	-9 922	-9 334	-9 664	-9 694	-9 734
SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	0	-571	-571	-541	-572	-589
VARHAISKASVATUS	-14 575	-15 480	-15 480	-15 427	-15 687	-15 895
PERUSOPETUS	-25 826	-26 737	-26 737	-29 237	-29 783	-30 190
LUKIOKOULUTUS	-2 663	-2 642	-2 642	-2 804	-2 939	-2 979
ELÄMÄNLAATU	-7 319	-7 281	-7 281	-7 167	-7 311	-9 888
SIVISTYSTOIMI	-50 382	-52 711	-52 711	-55 176	-56 292	-59 541
TILAKESKUS	4 783	4 623	4 623	2 749	2 401	2 378
YHDYSKUNTATEKNIikka	-3 199	-3 581	-3 641	-3 644	-3 714	-3 751
MAASEUTUPALVELUT	-76	-226	-226	-226	-368	-391
TEKNINEN TOIMI (ilman tilakeskusta)	-3 276	-3 806	-3 866	-3 870	-4 082	-4 142
Sastamalan kaupunki ilman liikelaitosta	-54 474	-61 816	-61 288	-65 962	-67 666	-71 039
Sastamalan Vesi liikelaitos	1 391	1 856	1 856	2 136	2 226	2 379
Sastamalan kaupunki	-53 083	-59 960	-59 432	-63 826	-65 440	-68 660
<i>Ulkoiset toimintatuotot</i>	29 709	34 075	34 280	29 501	29 636	30 477
<i>Sisäiset toimintatuotot</i>	11 164	11 215	11 215	12 016	12 016	14 216
Toimintatuotot	40 873	45 290	45 495	41 517	41 652	44 693
Valmistus omaan käyttöön	424	460	460	435	438	442
<i>Ulkoiset toimintakulut</i>	-83 315	-94 495	-94 172	-93 762	-95 514	-99 578
<i>Sisäiset toimintakulut</i>	-11 065	-11 215	-11 215	-12 016	-12 016	-14 216
Toimintakulut	-94 380	-105 710	-105 388	-105 778	-107 530	-113 794
Toimintakate	-53 083	-59 960	-59 432	-63 826	-65 440	-68 660

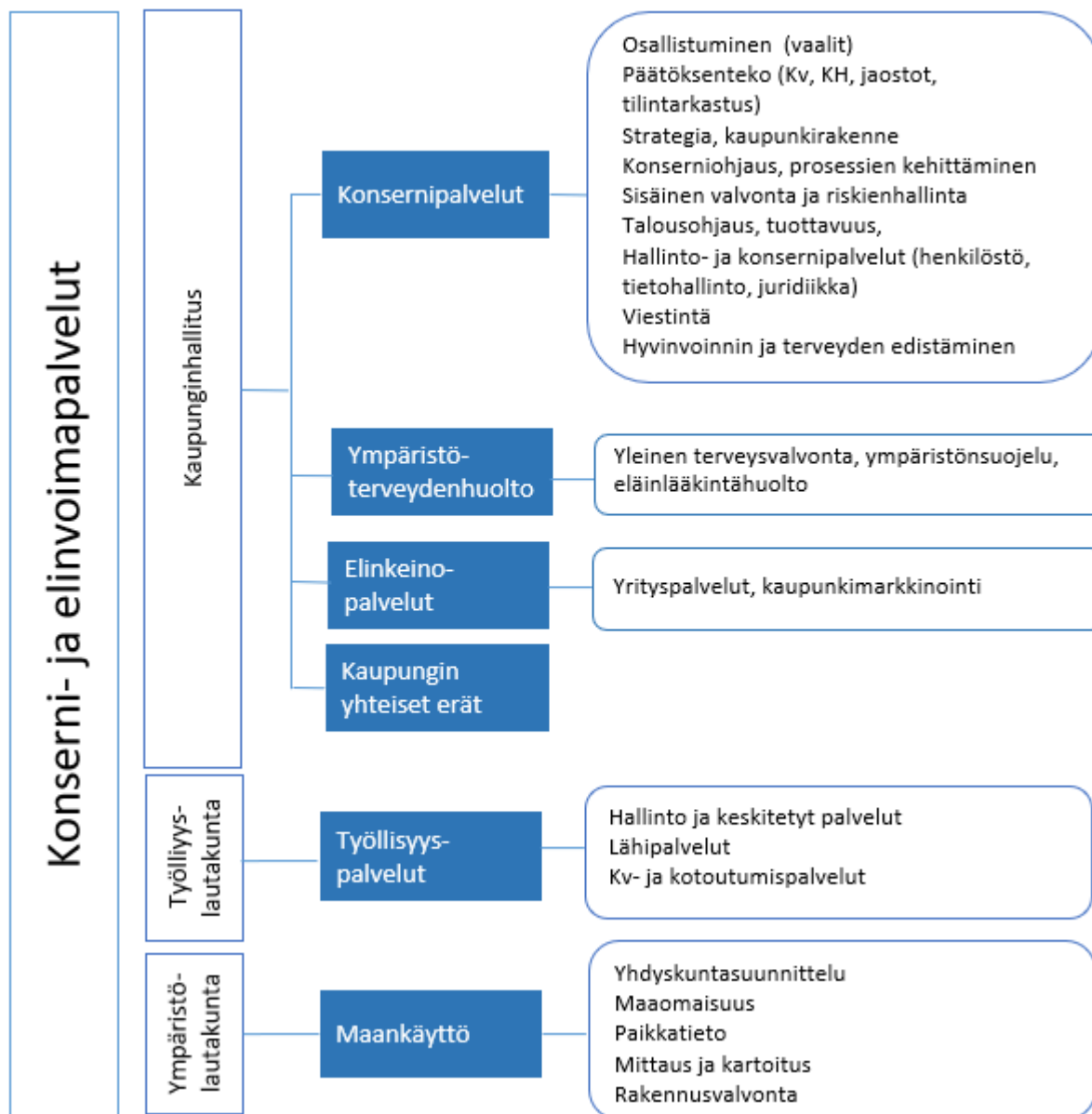
*) kotoutumisen laskennalliset korvaukset ovat TA2026 alkaen kaupungin yhteisissä erissä ja 2025 asti työllisyyspalveluiden vastuualueella.

Eri vuosien lukuja verrattaessa on huomioitava toiminnallisten muutosten vaikutus.

13.2. Konserni- ja elinvoimapalvelut

Toimialan vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sastamalan kaupunkikonsernin toimintaa ohjaa kaupunkikonsernin uusi strategia "Omannäköisen elämän Sastamala". Strategiaa viedään käytäntöön erityisesti myös elinvoimaohjelman, hyvinvointisuunnitelman ja kaupunkirakennesuunnitelman avulla. Konsernihallinto johtaa ja ohjaa strategian toimeenpanoa sekä koko kaupungin konserniorganisaatiota.

Omannäköisen elämän maaseutukaupungissa ensisijaista on asukkaiden hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen sekä paikallisen identiteetin, demokratian ja elinympäristön kehittäminen.

Konsernihallinto tuottaa päätöksenteon ja johtamisen tueksi tarvittavaa oikeaa, luotettavaa ja ajantasaista tietoa sekä luo edellytykset palvelutoiminnan toteuttamiselle ja asukkaiden asioiden sujuvalle hoidolle.

Toimialan katsaus suunnitelmajaksolle

Kaupungin strategian päivittäminen on aloitettu loppuvuonna 2025 ja strategia saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi helmikuussa 2026. Samanaikaisesti laaditaan uusi hyvinvointisuunnitelma ja elinvoimaohjelma, jotka saatetaan keväällä myös valtuuston käsiteltäväksi. Konkreettiset toiminnalliset tavoitteet tuleville vuosille asetetaan näissä strategisissa asiakirjoissa sekä taloussuunnitelmissa ja talousarvioissa.

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen varsinainen toiminta käynnistyi vuoden 2025 alusta. Toiminta on alkanut hyvin ja sitä vakiinnutetaan ja kehitetään edelleen. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue laajenee ympäristönsuojelun osalta Hämeenkyrön kuntaan. Tämän alueen laajenemisen ja eläinlääkintähuollon muutosten vuoksi päivitetty yhteistoimintasopimus tulee voimaan vuoden 2026 alusta lukien. Muilta osin toimialan toiminta jatkuu kutakuinkin ennallaan.

Tuloskortti / Toimialan toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen va- linta	Toimialan kaupunkistrate- giasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2026
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyy- destä	Kaupungin strategian ja siitä johdettujen elinvoimaohjel- man ja hyvinvointisuunnitel- man sekä kaupunkirakenne- suunnitelman laatiminen/päi- vittäminen/koordinointi	Uusi strategia, elinvoi- maohjelma, hyvinvointi- suunnitelma ja kaupun- kirakennesuunnitelma hyväksytty	Strategia-asiakirja (K/E) Elinvoimaohjelma (K/E) Hyvinvointisuunnitelma (K/E) Kaupunkirakennesuun- nitelma (K/E)	Mainittujen suunnitel- mien ja ohjelmien laati- minen osallistuvalla menetelmällä
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyy- destä	Kaupungin brändin kirkasta- minen	Kaupungin brändiuudis- tuksen käynnistäminen	Brändiuudistus käynnis- tetty (K/E)	Brändiuudistuksen ai- katauluttaminen ja käynnistäminen.
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elämiseen	Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.	Hyvinvoinnin ja tervey- den edistämisen kerroin ei laske (v. 2024 = 63)	Hyvinvoinnin ja tervey- den edistämisen kerroin	Kuntalaisten hyvin- voinnin ja terveyden edistäminen poikkihal- linnollisena yhteis- työnä vahvistettavan hyvinvointiohjelman mukaisesti.
Osaamista tulevaisuu- den teki- jölle	Digitaalisen osaaminen vah- vistaminen	Tekoälypolitiikan täs- mentäminen, koulutta- minen ja käyttöön otta- minen suunnitellusti	Tekoälypolitiikka tarkis- tettu (K/E) Koulutusta järjestetty (K/E)	Tekoälypolitiikka-asia- kirjan tarkistami- nen/laajentaminen Tekoälykoulutus
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elämiseen	Kaupungin viestintäohjeis- tuksen tarkistaminen ja päi- vittäminen.	Kaupungin viestintäoh- jeistus on päivitetty	Viestintäohjeistus (ml. kriisiviestintä) päivitetty (K/E)	Laaditaan ja päivate- tään viestintävastuiden kuvaus, joka määrittää roolit ja vastuut eri ti- lanteissa.
Osaamista tulevaisuu- den teki- jölle	Sastamalan kaupungin ta- voitteena on toimia aktiivi- sena ja johdonmukaisena omistajana, joka kehittää kaupunkikonsernin toimintaa kaupunkilaisten hyväksi.	Omistajaohjauksen pe- riänteet -ohje tarkiste- taan ja päivitetään vas- taamaan muun muassa uutta hankintalakia sekä sote- ja pelastus- toimen kiinteistöjen yhti- öittämisvelvollisuuden vaikutuksia.	Ohje tarkistettu (K/E)	Seurataan hankinta- lain uudistuksen ete- nemistä ja tehdään tarvittavat päivitykset ohjeistukseen. Toteu- tetaan sote- ja pelas- tustoimen kiinteistöjen yhtiöittämis päätöksen mukaiset toimenpiteet.
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyy- destä	Edistämme työllisyyttä yrittys- ten, oppilaitosten ja työnha- kijoiden yhteistyöllä. Teemme yhteistyötä	Sastamalan työttömyys- aste (31.12.) on alle Pir- kanmaan keskiarvon.	Työttömyysaste (31.12.)	Tuetaan työllisyyspal- veluiden toimintaedel- lytyksiä sen tavoittei- den toteuttamisessa.

	myös muiden työllisyysalueiden kanssa.			
--	--	--	--	--

Tuloarviot ja määrärahat

Konserni- ja elinvoimapaalvelut					
Nettositova (1000 €)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sitovuustaso: toimintakate, netto*					
Toimintatuotot (+)	5 189	7 334	7 161	7 217	7 247
Valmistus omaan käyttöön (+)		0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-10 787	-17 256	-16 826	-16 911	-16 981
Toimintakate, netto* (+/-)	-5 598	-9 922	-9 664	-9 694	-9 734
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-41	-42	-3	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-5 639	-9 964	-9 667	-9 694	-9 734

Konsernipalvelut

Toimielin: Kaupunginhallitus

Vastuualueen vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Konsernipalvelut johtaa ja ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa seuraamalla valtakunnan tasolla ja kaupungissa tapahtuvia muutoksia, tuottamalla tietoa, raportteja ja ohjeita johtamisen ja ohjauksen perustaksi, valmistelemalla esityksiä erityisesti kaupunginhallituksen ja sen jaostojen sekä kaupunginvaltuuston päätöksentekoon sekä toimeenpanemalla päätettyjä asioita.

Konsernipalveluissa koordinoidaan koko kaupunkikonsernin yhteisiä asioita, kuten kaupunkimarkkinointia ja viestintää sekä hyvinvoinnin edistämistä. Konsernipalvelut tarjoaa koko kaupunkiorganisaatiolle yleis-, henkilöstö-, talous- ja tietohallinnon sekä juridiikan palveluja.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

- Toiminnan painopisteinä ovat uuden kaupunkistrategian, elinvoimaohjelman ja hyvinvointisuunnitelman hyväksyminen ja toimenpiteiden toteuttamisen edistäminen.
- Hyvinvoinnin edistämisen koordinointi.
- Talous-, henkilöstö- ja tietohallintopalvelujen kehittäminen.
- Tekoälyn suunnitelmallinen hyödyntäminen.
- Viestinnän koordinointi, palvelujen digitaalisuuden edistäminen ja kaupungin verkkosivujen kehittäminen.
- Keskustan paikallisliikenteen jatkamisen tarkastelu alkuvuoden aikana.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Kaupungin strategian ja siitä johdettujen elinvoimaohjelman ja hyvinvointisuunnitelman sekä kaupunkirakennesuunnitelman laatiminen/päivittäminen/koordinointi	Uuden strategian toteuttaminen on käynnistetty	Uusi strategia otetaan huomioon talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–2029 laadinnassa	Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–2029 tavoitteet on laadittu uuden strategian pohjalta (K/E)
Digitaalisen osaamisen vahvistaminen	Tekoälypolitiikan hyödyntäminen kaupungin hallinnon ja palvelujen järjestämisessä	Seurataan tekoälyn ja tekoälypolitiikan hyödyntämisen kattavuutta kaupungin palveluissa ja hallinnossa.	Käyttönoton laajuuden mittarit: Mitattu koulutettujen työntekijöiden osuus (K/E)

			Mitattu käyttäjätyytyväisyys (K/E)
Kaupungin viestintäohjeistuksen tarkistaminen ja päivittäminen.	Tiedotusvastuut on tarkistettu	Tarkistetaan tiedotusvastuut	Tiedotusvastuut tarkistettu (K/E)
Kaupungin brändin kirkastaminen	Brändiuudistuksen suunnitelma on laadittu	Laaditaan brändiuudistuksen suunnitelma	Brändiuudistuksen suunnitelma laadittu (K/E)
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.	Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen.	Laaditaan kuntalaisille tarjolla olevan digituen palvelukartta.	Kuntalaisten digituen palvelukartta laadittu K/E
Sastamalan kaupungin tavoitteena on toimia aktiivisena ja johdonmukaisena omistajana, joka kehittää kaupunkikonsernin toimintaa kaupunkilaisten hyväksi.	Talous- ja henkilöstöhallinnon sekä tietohallintopalveluiden järjestämistapa tulevaisuudessa on päätetty vastaamaan hankintalain uudistuksen vaikutuksia.	Talous- ja henkilöstöpalveluissa sekä tietohallintopalveluissa selvitetään vaihtoehtot uuden hankintalain mahdollistamalle palvelujen järjestämistavalle.	Päätös palveluiden järjestämistavasta tehty (K/E) ja se huomioi uuden hankintalain vaatimukset.

Tuloarviot ja määrärahat

Konsernipalvelut Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	*TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	3 031	2 317	2 395	2 395	2 395
Valmistus omaan käyttöön (+)		0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-6 614	-4 773	-4 838	-4 900	-4 934
Toimintakate, netto* (+/-)	-3 583	-2 456	-2 443	-2 505	-2 539
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-18	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-3 601	-2 456	-2 443	-2 505	-2 539

Lisätiedot: * Elinkeinopalvelut ja työllisyyspalvelut on eriytetty omiksi vastuualueikseen vuodesta 2025 alkaen. Vuoteen 2024 asti osana konsernipalvelujen vastuualuetta.

Maankäyttö

Toimielin: Ympäristölautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Maankäytön tehtävä on laatia ja päivittää kaupungin yleis- ja asemakaavoja. Maankäytölle kuuluu myös rakennuslain mukainen rakentamisen valvonta, lupien myöntäminen ja rakentamiseen liittyvä neuvonta. Maankäyttö vastaa kaupungin maapolitiikan toteutuksesta eli maanhankinnasta, luovutuksesta ja tonttien muodostamisesta, mittauspalveluista ja kartoituksesta. Maankäyttö tuottaa ja ylläpitää tarpeellisia paikkatietoaineistoja kaupungin palvelutuotantoa ja kuntalaisten tarpeita varten. Sastamalan rakennusvalvonta vastaa yhteistyösopimuksen kautta myös Punkalaitumen kunnan rakennusvalvontatehtävistä.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Rakentamisen määrä on kasvanut Sastamalassa vuonna 2025. Vuoden 2026 osalta on oletettavaa, että rakentaminen jatkuu edelleen aiempia vuosia vilkkaampana. Uusiutuvan energian hankkeet etenevät ja osa niistä tulee rakennuslupakäsittelyyn vuoden 2026 aikana. Yhtenä keskeisenä teemana vuonna 2026 on Pirkanmaan vaihemaakuntakaava "Teollisuuden uudet sijaintipaikat". Teollisuuden sijoitusmahdollisuuksien arviointi Sastamalassa edellyttää merkittävää panostusta myös kaupungin maankäytön osalta.

Valtiovalta on uudistamassa rakennusvalvontaorganisaatiota. Valtiovallan tavoitteena on rakennusvalvonnan järjestämistä suuremmissa yksiköissä vuoden 2027 alusta lähtien. Sastamalan kaupunki pyrkii olemaan aktiivinen tässä muutoksessa. Tavoitteena on saada aikaan läntisen Pirkanmaan rakennusvalvontayksikkö, joka muodostuisi Tampereen kaupunkiseudun ulkopuolella olevista läntisistä kunnista.

Tontinvaraussäännön päivittäminen vuoden 2026 aikana.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Tonttitarjonnan monipuolistaminen ja uudistaminen.	Vanhojen toteutumattomien asemakaavojen päivittäminen vastaamaan tämänhetkisiä asumisen ja elinkeinotoiminnan tarpeita. Viereillä ainakin kaksi päivitettävää asemakaavaa.	Käynnissä olevat asumiseen tai elinkeinotoimintaan liittyvät kaavahankkeet.
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Uusien teollisuusvarauksien saaminen Teollisuuden uudet sijaintipaikat Pirkanmaan vaihemaakuntakaavaan 2.	Sastamalan kaupunkirakennesuunnitelman päivitys teollisuus- ja työpaikka-alueiden osalta. Sopivien teollisuus- ja työpaikka-alueiden selvittäminen yhteistyössä maakuntaliiton kanssa.	Kaupunkirakennesuunnitelman päivityksen valmistuminen.
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Tonttimyynnin kehittäminen	Tontinvaraussäännön päivittäminen.	Tontinvaraussääntö lautakunnan käsittelyyn maaliskuussa 2026.

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Rakennusluvut, kpl	135	200	150	150	150
Uudet asunnot, kpl	12	20	40	30	60
Teollisuus- ja liiketiloja, m ³	8 708	12 000	12 000	12 000	12 000
Myydyt omakotitalotontit, kpl	3	5	5	5	5
Varatut omakotitalotontit, kpl	6	5	5	5	5
Myydyt muut tontit, kpl	1	1	2	2	2
Varatut muut tontit, kpl	1	1	2	2	2

Tuloarviot ja määrärahat

Maankäyttö					
Nettositova (1000 €)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sitovuustaso: toimintakate, netto*					
Toimintatuotot (+)	561	479	594	594	594
Valmistus omaan käyttöön (+)		0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-1 645	-1 598	-1 708	-1 555	-1 532
Toimintakate, netto* (+/-)	-1 084	-1 119	-1 114	-961	-938
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-23	-42	-3	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-1 107	-1 161	-1 117	-961	-938

Ympäristöterveydenhuolto

Toimielin: Kaupunginhallitus / Ympäristöterveydenhuollon jaosto

Vastuualueen vastuhenkilö: Ympäristöterveydenhuollon johtaja Hanna Anttila

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Ympäristöterveydenhuolto turvaa asukkaille terveellisen elinympäristön sekä hyvän ympäristön tilan ja ekologisesti kestävä kehityksen. Toiminnan tarkoituksena on varmistaa, että asukkaat voivat hengittää, juoda ja syödä luottaen siihen, ettei heidän terveytensä ole uhattuna sekä liikkua terveellisessä, viihtyisässä ja virikkeitä antavassa ja ekologisesti kestävässä elinympäristössä. Eläinten hyvinvoinnista ja eläinsuojelusta huolehditaan kokoaikaisesti eläinlääkäreiden päivystysrenkaan sekä valvontaeläinlääkärien toimesta.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Eläinlääkintähuollon päivystysalueet yhdistetään yhdeksi päivystysalueeksi. Kunnaneläinlääkärin viroista vähennetään Alueelta-1 yksi virka. Alueella-2 aiemmin toiminut päivystävän eläinlääkärin virka jaetaan puoliksi Alueen- 1 ja -2 kesken. Kolmas valvontaeläinlääkärin virka on vakituinen 1.1.2026 alkaen. Hämeenkyrön kunta liittyy yhteisteistointi-alueeseen 1.1.2026 alkaen ympäristönsuojelun osalta.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.	Terveellinen elinympäristö, puhdas vesi ja turvalliset elintarvikkeet.	Elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalain riskinarvioinnin mukaisten tarkastusten toteuttaminen tehdyn suunnitelman mukaisesti. Tarkastusten toteutuminen > 90 %.	Riskinarvioinnin mukaisten tarkastusten toteutuminen > 90 %.
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.	Virikkeellinen ja viihtyisä elinympäristö.	Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman riskin arviointiin perustuvien tarkastusten toteutuminen suunnitelman mukaisesti. Tarkastusten toteutuminen > 70 %.	Riskinarvioinnin mukaisten tarkastusten toteutuminen > 70 %.
Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä. Teemme yhteistyötä myös muiden työllisyysalueiden kanssa.	Yhteisteistointi-alueen tuotantoeläinten hyvinvoinnin ja terveyden turvaaminen.	Päivystysvelvoitteen toteuttamisesta huolehtiminen. Päivystysvelvoitteen 100 %:n toteutuminen.	Päivystysvelvoitteen toteutuminen 100 %:sti.
Kaupungin viestintäohjeistuksen tarkistaminen/koordinointi.	Päivitetty viestintäohjeistus otetaan käyttöön ja se huomioidaan yhteistoiminnassa olevien kuntien alueella tehtävässä viranomaisviestinnässä.	Viestintäohjeistus jalkautetaan käyttöön.	Viestintäohjeistuksen jalkauttaminen (K/E).

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Myönnetty ympäristöluvut ja yleisen ilmoitusmenettelyn mukaiset päätökset (suurin osa aiemmin ympäristöluvaliisista siirtyi 1.2.2019 ilmoitusmenettelyyn piiriin).	3	7	7	7	7

Tuloarviot ja määrärahat

Ympäristöterveydenhuolto Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	1 160	1 202	1 175	1 206	1 223
Valmistus omaan käyttöön (+)		0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-1 955	-2 054	-2 021	-2 085	-2 119
Toimintakate, netto* (+/-)	- 795	- 852	- 846	- 879	- 896
Poistot ja arvonalentumiset (-)		0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	- 795	- 852	- 846	- 879	- 896

Kaupungin yhteiset erät

Toimielin: Kaupunginhallitus
Vastuualueen vastuhenkilö: Jarkko Malmberg

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Vastuualueelle on koottu sellaiset tulo- ja menoerät, jotka eivät ole suoraan konsernihallinnon muiden vastuualueiden tuottoja ja kuluja. Tällaisia erä vuoden 2026 talousarviossa ovat:

- Maanmyynnistä aiheutuvat myyntivoitot ja –tappiot, nettotulo 300 000 euroa.
- Kotoutumiseen liittyvät laskennalliset korvaukset valtiolta, tulo 200 000 euroa.
- Vastuualueella on 30 000 euron määrärahavaraus osallistuvaan budjetoitiin, 50 000 euron määrärahavaraus Pohjois-Satakunnan Seutuverkko Oy:n takausvastuiden osittaiseen realisointiin, määrärahavaraus Sastamalan historian osan 4 (vuodesta 1920 alkaen) kirjoittamisen aloittamiseen ja määrärahavarausta hyvinvointia ja/tai elinvoimaa edistäviä erillisselvityksiä tai yhteishankintoja taikka vuoden aikana tulevia välttämättömiä menoja varten. Näiden määrärahojen käytöstä ja kohdennuksesta päätetään tarkemmin talousarviovuoden aikana.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Asuin- ja yritystonttien markkinoinnista ja myynnistä aiheutuvien nettomyyntivoittojen aikaansaaminen.
Hyvinvointia ja/tai elinvoimaa edistävien erillisselvitysten tai yhteishankintojen toteuttaminen.

Tuloarviot ja määrärahat

Kaupungin yhteiset erät Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	437	300	500	500	500
Valmistus omaan käyttöön (+)		0	0	0	0
Toimintakulut (-)	- 574	- 150	- 282	- 282	- 282
Toimintakate, netto* (+/-)	- 137	150	218	218	218
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	- 137	150	218	218	218

Elinkeinopalvelut

Toimielin: Kaupunginhallitus

Vastuualueen vastuhenkilö: elinkeinojohtaja Tanja Aarnikuru

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Elinkeinopalveluiden keskeisin tehtävä on kaupungin elinvoimaisuuden edistäminen. Yrityspalvelukokonaisuuteen keskeisimpänä kuuluvat yritys- ja sijoittumispalvelut, oppilaitos- ja verkostoyhteistyö sekä yritysnäkökulman tuominen päätöksentekoon. Kaupunkimarkkinoinnin kokonaisuus sisältää asukas- ja matkailumarkkinoinnin.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Yritysten toimintaedellytysten tukeminen sekä kaupungin imagon ja tunnettuuden lisääminen.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Edistämme yritysten syntymistä ja sijoittumista Sastamalaan sekä toimivien yritysten kehittymistä yrityslähtöisin palveluin.	Tarjoamme yritysten tarpeiden mukaisia palveluja niiden kehittymisen tueksi. Vahvistamme yritysten verkostoitumista.	Asiakastyytyväisyyden mitaaminen Toimialakohtaisten verkostojen koordinointi	Asiakastyytyväisyys yritystilausyksiköissä (NPS) Toimialoittaisten verkostotilausyksiköiden määrä
Edistämme kaupungin tunnettavuutta ja vahvistamme vetovoimaa ja imagoa.	Rakennamme markkinointiviestinnän keinoin mielikuvaa kaupungista houkuttelevana asuin-, työ-, tapahtuma- ja matkailupaikkana. Viestit, kanavat ja sisällöt räätälöidään eri kohderyhmille: asukkaat, potentiaaliset uudet asukkaat, matkailijat, yritykset.	Asukas- ja matkailijakyselyt Markkinointikampanjat	Mediaseuranta (juttujen määrä ja sävy) Sosiaalisen median seuraajien määrän kehittyminen Toteutettujen kampanjoiden läpimeno ja tulokset Matkailutilastot Muuttoliikkeen kehittyminen

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Alkavien yrittäjien palveluita hyödyntäneet asiakkaat, kpl	73	40	50	50	50
Toimivien yrittäjien palveluita hyödyntäneet asiakkaat, kpl	238	250	250	250	250
Sijoittumispalveluiden asiakkaat, kpl	46	50	50	50	50
Sastamalan kaupungin järjestämät yritystilaisuudet, kpl	17	15	15	15	15
Nuorten kesätyöllistämistuki, nuorten määrä	79	120	120	120	120

Tuloarviot ja määrärahat

Elinkeinopalvelut					
Nettositova (1000 €)	* TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sitovuustaso: toimintakate, netto*					
Toimintatuotot (+)	0	68	75	75	75
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	0	-1 076	-1 073	-1 106	-1 088
Toimintakate, netto* (+/-)	0	-1 008	- 998	-1 031	-1 013
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	0	-1 008	- 998	-1 031	-1 013

Lisätiedot: * Elinkeinopalvelut on eriytetty omaksi vastuualueekseen vuodesta 2025 alkaen. Vuoteen 2024 saakka ollut osa konsernipalvelujen vastuualuetta.

Työllisyyspalvelut

Toimielin: Työllisyyslautakunta
Vastuualueen vastuhenkilö: Työllisyysjohtaja

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Työllisyyspalvelujen vastuualueena on Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen työvoimaviranomaisen sekä alueen yhteistointasopimuksen mukaiset kuntien kotouttamiseen liittyvät tehtävät, Sastamalan kaupungin ja Punkalaitumen kunnan yhteistointasopimuksen mukaiset tehtävät sekä Sastamalan kaupungin kotouttamispalvelut ja etsivä nuorisotyö.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Työvoima- ja kotoutumispalvelujen toiminnan painopisteinä on tukea työnhakijoiden / kotoutujien nopeaa työllistymistä ja siten vastata työntajien tarpeisiin saada osaavaa työvoimaa, joka tukee alueen elinvoimaa. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella tulee olla tarjolla yhdenvertaiset palvelut kaikille asiakkaille ja Sastamalan kaupunki järjestämisvastuullisena kuntana varmistaa palvelutuotannon yhdenvertaisuuden. Yhteistyötä muiden työllisyysalueiden, elinkeinoelämän ja elinvoiman vahvistamista tavoittelevien kumppaneiden kanssa lisätään.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä. Teemme yhteistyötä myös muiden työllisyysalueiden kanssa.	Tuetaan työnhakijan nopeaa työllistymistä vaikuttavilla ja etuusmenoja vähentävillä palveluilla	Työnhakija-asiakkaiden palveluprosessin tehostaminen nopeampiin työllistymistavoitteisiin ja resurssien kohdentaminen vaikuttaviin palveluihin.	Työttömänä työnhakunsa aloittaneiden virta avoimille työmarkkinoille 3 kk kohdalla. Kehan valtakunnallinen seurantamittari; maksettujen työttömyysetuuspäivien määrä per työnhakija (etuuspäivien määrä pysyvän työllistymisen hetkellä v/ka)
Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä. Teemme yhteistyötä myös muiden työllisyysalueiden kanssa.	Tuetaan työnhakijoiden ammatillisen osaamisen kasvua työvoimapula-aloille ja edistetään työvoiman liikkuvuutta.	Tehdään yhteistyötä muiden työllisyysalueiden kanssa osaamisen kehittämisen palveluissa ja työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi. Hyödynnetään eri toimijoiden asiantuntemusta osaavan	Työtarjousten määrät omalle alueelle ja muille työllisyysalueille.

		työvoiman saatavuuden turvaamisessa. Hoidetaan hallitusti positiiviset ja negatiiviset rakennemuutostilanteet.	Työvoimakoulutuksiin osallistuneiden määrä 3 kk työvoimakoulutuksen jälkeen työttömänä olevien määrä
Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä. Teemme yhteistyötä myös muiden työllisyysalueiden kanssa.	Vahvistetaan alueen elinvoimaa yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa	Vastataan alueen elinkeinoelämän työvoimatarpeisiin hakemalla yrityksille yksilöllisiä ratkaisuja rekrytointitilanteissa työnvälityksen ja osaamisen kehittämisen keinoin. Tuetaan potentiaalisia työnhakija-asiakkaita työllistämään itsensä yrittäjyyden keinoin.	Avoimien työpaikkojen kesto. 3 kk starttirahan päättymisen jälkeen työttömänä olevat

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Työttömyysturvan kunnan maksuosuus (Mylly), euroa		1 850 000	2 000 000	1 850 000	1 850 000
Laaja työttömyysaste (TEM-työnvälitystilasto 12t8 taulukko), %		12,5	12,5	12,5	12,5
Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden %-osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta (TEM työnvälitystilasto taulu12th)		12	12	12	12
Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden %-osuus ulkomaalaisesta työvoimasta (TEM työnvälitystilasto taulu 12tg)		22	20	20	20

Tuloarviot ja määrärahat

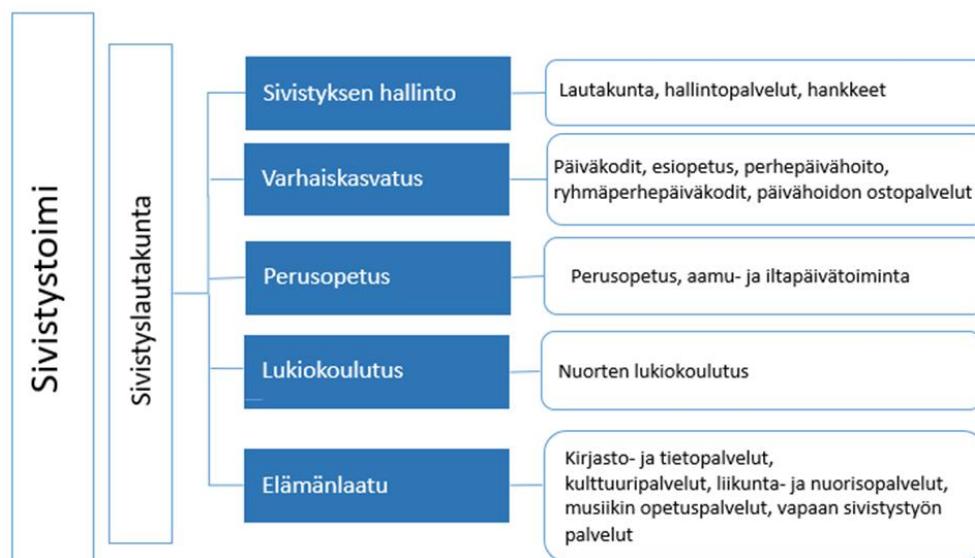
Työllisyyspalvelut Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	*TP2024	TA2025	**TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	0	2 969	2 422	2 447	2 460
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	0	-7 606	-6 904	-6 983	-7 026
Toimintakate, netto* (+/-)	0	-4 637	-4 481	-4 536	-4 566
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	0	-4 637	-4 481	-4 536	-4 566

Lisätiedot: *Työllisyyspalvelut on eriytetty omaksi vastuualueekseen vuodesta 2025 alkaen. Vuoteen 2024 asti osana konsernipalvelujen vastuualueetta. **Kotoutumiseen liittyvät laskennalliset korvaukset ovat vuonna 2025 mukana työllisyyspalveluiden toimintatuotoissa, mutta vuodesta 2026 alkaen kaupungin yhteiset erät -vastuualueen luvuissa.

13.3. Sivistystoimi

Toimialan vastuhenkilö: Sivistysjohtaja Pekka Kares

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sivistystoimeen kuuluvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, elämänlaadun ja hallinnon vastualueet. Toimialan tehtävänä on tuottaa kasvatusta, opetus- ja koulutus- ja vapaa-ajan palveluita elinikäisen oppimisen ja kehittymisen tukemiseksi. Päättävöitteenä on toimivan ja taloudellisen peruspalveluverkoston avulla edistää ja vahvistaa kuntalaisten elämänhallintaa. Tavoitteen toteuttamisessa huomioidaan uudet tuottavuutta parantavat innovaatiot ja hyödynnetään laajan kolmannen sektorin mahdollisuudet. Keskeisintä on kuntalaisten omaehtoisen toiminnan aktivointi osallisuutta ja yhteisöllisyyttä hyödyntäen.

Toimialan katsaus suunnitelmajaksolle

Sastamalan kaupungin lasten ja nuorten määrä vähenee tulevina vuosina. Lasten ja nuorten vähenemisellä on suora vaikutus varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen palvelujen tarpeeseen sekä muihin kaupungin tarjoamiin palveluihin.

Sivistyspalveluiden talouteen vaikuttaa keskeisesti tulojen väheneminen ja menojen kasvu mm. henkilöstömenoissa, palveluiden ostoissa ja toimitilakustannuksissa. Aikaisemmin toteutetut säästöpäätökset ja uudet talousarvion tasapainotustoimet osaltaan pienentävät talouden haastavaa tilannetta.

Näihin haasteisiin vastataan sivistystoimen palveluverkkoselvityksellä, jonka päivittäminen on käynnistynyt vuoden 2025 aikana. Palveluverkkoselvityksessä ja sen perusteella tehtävissä ratkaisuisissa laadukkaat palvelut yhteensovitetaan talouden reunaehtoihin.

Oppimisen tuen uudistus on tullut voimaan 1.8.2025. Lakiuudistus sisältää perusopetuksessa koko tuen järjestämisen uudistuksen (opetussuunnitelma, toimintakulttuuri, mitoitukset, kelpoisuudet). Uuden perusopetuslain ja lukiolain mukaisen opetussuunnitelman paikallisia käytäntöjä jalkautetaan ja toimintakulttuuria kehitetään uudistuksen mukaisesti vuoden 2026 aikana.

Sivistyslautakunnan hyväksymä tieto- ja viestintätekniikan strategia (tv-t-strategia) päivitetään vastaamaan nykyistä tilannekuvaa tulevasta kehityksestä. Tv-t-strategiassa linjataan mm. sähköisen oppimateriaalin ja perinteisen oppikirjan käytöstä opetuksessa.

Investointien osalta kouluinvestoinnit edelleen jatkuvat Sylvään koulun A-talon ja Muistolan koulun tilojen ensikertaisella kalustamisella ja varustamisella. Taloussuunnitelmakaudella Sylvään liikuntasalin ja uimahallin rakentaminen vaikuttavat sivistyspalvelujen toimintaan ja talouteen.

Tuloskortti / Toimialan toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Toimialan kaupunki-strategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2026
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Sivistystoimen palveluverkon päivittäminen	Sivistystoimen palveluverkkoselvitys on laadittu	Toteutunut / ei toteutunut	Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt keskeiset linjaukset Kuntalaisten ja henkilöstön osallistaminen Ikääntyneiden määrän kasvu on huomioitu palveluverkkoselvityksessä ja palveluiden järjestämisessä
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Oppimisen tuen uudistus on jalkautunut ja lain mukaiset toimintamallit oppimisen tuen järjestämiseen on otettu käyttöön ja edelleen kehitetty varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.	Opetussuunnitelma on päivitetty ja toiminta jalkautettu esiopetuksen yksiköihin, kouluihin ja lukioon. Toimintamallit tuen järjestämisen osalta ovat käytössä kaikissa esiopetuksen yksiköissä, kouluissa ja lukiossa. Toimintakulttuuri esiopetuksen yksiköissä, kouluissa ja lukiossa on kehittynyt tuen uudistuksen mukaisesti.	Toteutunut / ei toteutunut Lukiossa TEE-pajojen toiminta on vakiintunut. (= erityisopettajan ja ai-neenopettajan ohjaama itsenäinen työskentely, jos opiskelija on jäänyt opinnoissa jälkeen esimerkiksi terveydentilan tai ajanhallinnan ongelmien vuoksi) Ryhmämuotoisen tutkiopetuksen antamisesta on tullut vakiintunut toimintatapa.	Opetussuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty. Uuden perusopetuslain ja lukiolain mukaiset opetussuunnitelman mukaiset paikalliset käytännöt on jalkautettu ja toimintakulttuuria on kehitetty uudistuksen mukaisesti. Ohjauksen käsikirja ohjaa oppimisen tuen toteuttamista lukiossa. Henkilöstöä on perehdytetty uudistukseen.
Hyvinvointia asumiseen ja elämiinseen	Tuemme yhteisöllisyyttä ja mielen hyvinvointia tarjoamalla yhteisöllistä ja saavutettavaa toimintaa kuntalaisille poikkihallinnollisena yhteistyönä.	Jatketaan vakiintuneiden poikkihallinnollisten toimintamuotojen toteuttamista.	Toteutunut/ei toteutunut	Lasten ja nuorten kulttuuri- viikot, kirjastoauton kesäkiertue ja liikuntarieha on järjestetty.

Tuloarviot ja määrärahat

Sivistystoimi	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Nettositova (1000 €)					
Sitovuustaso: toimintakate, netto*					
Toimintatuotot (+)	4 270	3 505	3 105	3 090	3 576
Valmistus omaan käyttöön (+)		0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-54 652	-56 216	-58 281	-59 382	-63 117
Toimintakate, netto* (+/-)	-50 382	-52 711	-55 176	-56 292	-59 541
Poistot ja arvonalentumiset (-)	- 330	- 520	- 790	- 857	- 795
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-50 712	-53 231	-55 966	-57 149	-60 336

Sivistystoimen hallinto

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Talous- ja hallintopäällikkö Kirsi Sinisalo

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sivistystoimen hallintopalvelut toimi vastuualueiden johdon kumppanina vastaten toimialan toiminnan ja talouden seurannasta ja raportoinnista, sisäisestä laskennasta, talousarvion ja taloussuunnitelmien laadinnasta, hankinnoista, lautakunnan kokousten valmistelu- ja sihteeritehtävistä ja päätösten täytäntöönpanosta sekä sille osoitetuista muista yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Perehtymissuunnitelman laatiminen sivistystoimen henkilöstölle.	Perehtymissuunnitelman mukaisten yhteisten toimintamallien jalkauttaminen sivistystoimessa.	Perehtymissuunnitelma on laadittu. (K/E) Perehtymissuunnitelmassa määritetyt toimintamallit on otettu käyttöön sivistystoimessa. (K/E)

Tuloarviot ja määrärahat

Sivistystoimen hallinto Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	0	208	500	500	500
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	0	- 779	- 1 041	- 1 072	- 1 089
Toimintakate, netto* (+/-)	0	- 571	- 541	- 572	- 589
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	0	- 571	- 541	- 572	- 589

Varhaiskasvatus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja Jarmo Korhonen

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota laadukasta opetusta, hoitoa ja kasvatusta varhaiskasvatusikäisille lapsille. Varhaiskasvatus tarjoaa myös perusopetuslain mukaista esiopetusta esiopetusikäisille lapsille. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikka järjestetään kaikille halukkaille varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaan. Varhaiskasvatus ja esiopetus perustuvat yhteistoimintaan lasten huoltajien kanssa ja osallisuutta vahvistetaan varhaiskasvatuslain ja esiopetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatus vastaa lasten kotihoidon- ja yksityisenhoidon tuesta, yksityisen palvelutuotannon palvelusetelipäätöksistä sekä toiminnan valvonnasta sääntökirjan mukaan sekä muille kunnille myytävistä ja muilta kunnilta ostettavista varhaiskasvatuspalveluista.

Sastamalan varhaiskasvatussuunnitelma on johdettu valtakunnallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma toimii henkilöstön yhteisenä työvälineenä ja linjaa Sastamalan varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan. Asiakirja varmistaa toiminnan yhtenäisyyden ja lasten ja heidän perheidensä yhdenvertaisen kohtelun.

Vuoden 2026 alkaessa varhaiskasvatuksen palveluverkkoon kuuluu 12 kunnallista päiväkotia, 10 koulujen yhteydessä toimivaa esiopetusyksikköä ja 15 perhepäivähoitajaa. Lisäksi Sastamalassa on kaksi yksityistä päiväkotia. Yksityinen palvelu on kunnallista palvelua täydentävää palvelua ja se lisää asiakkaille valinnan vaihtoehtoja. Yksityisten päiväkotien palveluissa käytetään palveluseteliä.

Varhaiskasvatuksen palveluiden ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan laatu varmistetaan panostamalla henkilöstön kouluttautumiseen, osallistumalla valtakunnalliseen kehittämistyöhön sekä työtä tukeviin verkostoihin. Tukea tarvitsevien lasten mahdollisuutta osallistua ja oppia toisten kanssa tuetaan yksiköissä kuuden varhaiskasvatuksen erityisopettajan avulla. Lisäksi varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten tuen tarpeeseen vastataan yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työkyvyn ylläpitämiseen kiinnitetään huomiota.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Keikyän päiväkoti on juuri aloittanut toimintansa, johon Ulpun ja Tipulan päiväkoti ovat siirtyneet. 0-7 -vuotiaiden määrän arvioidaan vähenevän vuosittain ja varhaiskasvatuksen palveluverkon ylimääräisten lisäryhmien (Kiikan pk, Häijään pk) tarvetta tarkastellaan vuosittain. Varhaiskasvatuksen oma palvelusetelilaki astuu voimaan vuonna 2026, jonka mukaiseksi Sastamalan varhaiskasvatuksen palvelusetelitoiminta päivitetään.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Tarjoamme mahdollisuuksia yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen	Liitämme varhaiskasvatuksen toiminnan ja alle kouluikäiset lapset osaksi lasten ja nuorten osallisuuden toimintakulttuuria.	Luomme alle kouluikäisten osallisuuden rakenteet osaksi varhaiskasvatuksen toimintaan ja lasten ja nuorten osallisuuden rakenteisiin. Järjestämme alle kouluikäisten huippukokouksen.	Rakenteet osallisuuden lisäämiselle on luotu mainitulla tavalla (K/E) Lasten huippukokous on järjestetty (K/E)
Oppimisen tuen uudistuksen jalkauttaminen esiopetuksessa	Jalkautamme perusopetuslain mukaisen tuen uudistuksen esiopetuksessa ja vahvistamme henkilöstön osaamista toimintakulttuurin muuttumisen mahdollistamiseksi.	Päivitämme esiopetussuunnitelman Koulutamme ja perehdytämme henkilöstöä tuen uudistukseen liittyen	Esiopetussuunnitelma on päivitetty (K/E) Henkilöstöä on koulutettu/perehdytetty tuen uudistukseen liittyen (K/E)

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
0–7 v. ikäluokka 31.12.	1130	1 105	1095	1075	1055
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, ostopalveluiden piirissä, palvelusetelillä ja esiopetuksessa.	802	780	750	740	720
Esiopetusikäisten ikäluokka (+ 2-vuotinen esiopetus)	190	163	160	160	165
Lasten kotihoidontuen piirissä + osittainen hoitoraha	105+73	105+45	100+70	100+60	100+60
Yksityisenhoidon tuen piirissä + palvelusetelien määrä	124	113	110	110	110

Tuloarviot ja määrärahat

Varhaiskasvatus					
Nettositova (1000 €)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sitovuustaso: toimintakate, netto*					
Toimintatuotot (+)	906	638	528	514	499
Valmistus omaan käyttöön (+)		0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-15 480	-16 118	-15 955	-16 201	-16 394
Toimintakate, netto* (+/-)	-14 574	-15 480	-15 427	-15 687	-15 895
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-17	-32	-58	-62	-66
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-14 591	-15 512	-15 485	-15 749	-15 961

Perusopetus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Kati Heikkilä

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Perusopetuksen vastuualueen tehtävä on perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestäminen oppivelvollisuusikäisille Sastamalassa asuville lapsille ja nuorille. Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa oppilaille jatko-opintokelpoisuuden. Opetus järjestetään valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden sekä paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Opiskeluhoillon palveluista koulukuraattoripalvelut, koulupsykologipalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut tuottaa Pirkkanmaan hyvinvointialue. Monialainen yhteistyö toteutuu osana perhekeskusverkoston toimintaa. Perusopetus tuottaa hyvinvointialueelle kehitysvammaisten lasten lyhytaikaisena huolenpitona toteutuvan loma-ajanhoidon.

Perusopetusta annetaan Sastamalassa vuoden 2026 alkaessa 13 koulussa, joista 10 on alakouluja, kaksi yläkouluja ja yksi yhtenäiskoulu (vl. 1–9). Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 10 koululla. Varhaiskasvatus vastaa esiopetuksesta. Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen niveltämisessä tehdään tiivistä yhteistyötä. Perusopetuslain mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea järjestetään kaikilla kouluilla. Erityisluokkaopetus on järjestetty alueellisissa ja koko kunnan perusopetusta palvelevissa erityisluokissa. Sastamalan perusopetuksessa järjestetään joustavaa perusopetusta (JOPO) 7.–9. luokan oppilaille, joiden oppivelvollisuuden suorittaminen on vaarassa esimerkiksi heikon opiskelumotivaation tai runsaiden poissaolojen vuoksi. Vanhan tuen tukiluokat (alakoulun ja yläkoulun luokat) vastaavat tuen tarpeeseen niiden oppilaiden kohdalla, jotka eivät edes vahvoin tukitoimenpitein muuten selviydy koulussa ja jotka tarvitsevat monipuolista tukea. Nuorten työpaja Rotvalliin kanssa tehdään yhteistyötä perusopetuksen päättövaiheessa tukea tarvitsevien oppilaiden osalta.

Laadukkaat ja ajantasaiset perusopetuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, olemalla mukana valtakunnallisessa kehittämistyössä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt. Tuen järjestämisellä ja oppilashuollolla vahvistetaan kaikkien oppilaiden mahdollisuutta oppia.

Vuoden 2026 perusopetuksen kehittämisen painopisteitä ovat mm. oppimisen tuen uudistuksen mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen, tiedolla johtamisen toimintamallien kehittäminen ja yhteisöllisyyttä tukevien toimintatapojen vahvistaminen. Monipuolisella kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden harrastusmahdollisuuksia.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Perusopetuksen oppilasmäärä laskee oppilasennusteen mukaan lukuvuonna 2026–2027 noin 100 oppilaalla lukuvuoteen 2025–2026 verrattuna. Tämä vaikuttaa myös oppilasmäärän mukaan maksettaviin valtionosuuksiin. Lisäksi valtion erityisavustukset vähenevät ja yleiset kustannukset ovat kasvaneet. Vuoden 2025 talousarvion yhteydessä leikattiin perusopetuksen tuntijakoa merkittävästi. Tämä vaikutti myös tuntikehyksen kertymään. Vastaavasti tuen uudistuksen myötä on jouduttu lisäämään resursseja erityisopetukseen sekä tukiopetukseen. Perusopetuslain muutos toi velvoittavia minimituntikehyksiä ja ryhmäkokoja koskevia määrittelyjä. Uudistukseen liittyen on kuntien valtionosuuteen tehty korotus (yleiskatteellinen, ei korvamerkitty). Laajassa kouluverkossa tuen uudistus tuo lisäkustannuksia, sillä lain vaatimukset on toteuduttava yhdenvertaisesti kaikissa kouluissa ja eri tasoinen tuki on oltava saatavilla niin pienillä kuin isoillakin kouluilla (pois lukien erityisluokkaopetus, jota ei ole järjestettävä kaikissa kouluissa).

Muistolan koulu ja esiopetus siirtyy valmistuviin väistötiloihin keväällä 2026. Tästä aiheutuu lisäkustannuksia (kalustus, materiaalit, vuokra). Äetsän koulu ja Sylvään koulu yhdistyvät elokuussa 2026. Muutoksesta saadaan henkilöstökulujen ja muiden kulujen säästöä. Vastaavasti koulukuljetuksien piiriin tulee lisää oppilaita ja Taitotalon vuokra nostaa Sylvään vuokratulua. Sisäiset vuokrat nousevat myös Keikyän koulun uusien tilojen osalta. Oppilasmäärän laskua huomioidaan osaltaan tuntikehyksessä (yhdysluokat ja ryhmäkoko). Tuen uudistuksen myötä myös yhdysluokkien ryhmäkoko on pidettävä maltillisena, jotta oppimisen edellytyksiä tukevat oppimisjärjestelyt voidaan tehdä uuden lain mukaisesti.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Oppimisen tuen uudistus on jalkautunut ja lain mukaiset toimintamallit oppimisen tuen järjestämiseen on otettu käyttöön ja edelleen kehitetty varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.	Perusopetuslain mukaiset toimintamallit oppimisen tuen uudistuksen osalta on jalkautettu ja toimintakulttuuri on muuttunut tuen uudistuksen mukaisesti.	Opetussuunnitelma on päivitetty ja toiminta jalkautettu kouluihin. Perusopetuslain mukaiset toimintamallit tuen järjestämisen osalta ovat käytössä kaikissa kouluissa. Toimintakulttuuri kouluissa on kehittynyt tuen uudistuksen mukaisesti.	Opetussuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty. Uuden perusopetuslain ja opetussuunnitelman mukaiset paikalliset käytännöt on jalkautettu ja toimintakulttuuria on kehitetty uudistuksen mukaisesti. Henkilöstöä on perehdytetty uudistukseen.
Turvallinen toimintaympäristö	Perusopetuksen turvallisuusjohtamisen kehittyminen.	Turvallisuussuunnitelmien päivittäminen Turvallisuuskoulutusten toteuttaminen	Turvallisuussuunnitelmat on päivitetty Turvallisuuskoulutuksia on toteutettu

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sastamalan oppilaskohtaiset kustannukset (ilman sairaalaopetusta ja vammaisopetusta)	11 193	11 000	12 000	12 000	12 000
Oppilasmäärä vl. 1–6 (20.9.)	1414	1 318	1258	1193	1132
Oppilasmäärä vl. 7–9 (20.9.)	809	784	760	743	725
Oppilasmäärä perusopetus yht.	2223	2 102	2018	1936	1857
Opetusryhmien keskipitoisuus vl. 1–6	14,4	15	15	15	15
Opetusryhmien keskipitoisuus vl. 7–9	16,1	16	16	16	16

Tuloarviot ja määrärahat

Perusopetus Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	1 824	1 809	1 376	1 376	1 376
Valmistus omaan käyttöön (+)		0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-27 650	-28 546	-30 613	-31 159	-31 566
Toimintakate, netto* (+/-)	-25 826	-26 737	-29 237	-29 783	-30 190
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-55	-280	-493	-496	-355
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-25 881	-27 017	-29 730	-30 279	-30 545

Lisätiedot:

Talousarviossa on huomioitu tuen uudistuksen vaikutukset (resurssin lisäykset, ei huomioitu TA2025:ssä). Lisäksi on huomioitu Äetsän koulun ja Sylvään koulun yhdistyminen (vakanssirakenne ja tuntikehys)). Muistolan koulun kalustus ja tvt-hankinnat on huomioitu investoinneissa. Väistöstä aiheutuvat materiaalikulut on huomioitu Muistolan koulun käyttötaloudessa (kaikkia materiaalia ei voida sisäilmakohteesta siirtää, joten materiaaleja on uusittava). Vuokrien nousu uusien tilojen myötä (Taitotalo, Keikyän koulu, Mouhijärven yhteiskoulu) nostaa sisäisten vuokrien osuutta merkittävästi. Palkkojen nousun osuus on perusopetuksen henkilöstökulujen osalta merkittävä. Servin, Monetran ja Tieran kustannukset nousevat. Koulukuljetuskilpailutus ratkaisee kuljetuskustannusten tason.

Lukiokoulutus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: vt. Rehtori Kristiina Vuorinen

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Lukiokoulutus jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen ja riittävien valmiuksien antaminen jatko-opintoihin ja työelämään. Sastamalan lukiokoulutus tarjoaa monimuotoisia lukio-opintoja nuorille. Lisäksi Vammalan lukio tarjoaa lukio-opintoja ammatillisessa koulutuksessa oleville kahden tai kolmen tutkinnon suorittajille. Myös Vammalan lukion perusvaltionosuudella rahoitettavat lentopallon ja shakin valmennuslinjat ovat osa opiskelumahdollisuuksien laaja-alaisuutta. Lukiokoulutuksessa edistetään kaikkien urheilijoiden tavoitteellisen urheilu-uran ja lukio-opintojen yhdistämistä erityisellä opintosuunnitelmalla.

Vammalan lukio on laadukas yleislukio, jonka tavoitteena on taata opiskelijoilleen hyvät lähtökohdat jatko-opintoihin ja työelämään. Laadukkaan opetuksen lisäksi toiminnassa kiinnitetään huomiota tulevaisuuden työelämässä vaadittuihin itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitoihin. Kansainvälinen toiminta on suunnitelmallista, aktiivista ja jatkuvaa. Lukiokoulutuksessa tehdään aktiivista yhteistyötä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.

Vammalan lukio tarjoaa niin laajat opiskelumahdollisuudet, ettei opiskelijan tarvitse hakeutua suurempien kaupunkien lukioihin. Kaikki valtakunnalliset pakolliset ja syventävät lukiokurssit tai valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot tarjotaan lähiopetuksena opiskelijoille vuosittain tai ainakin kerran lukio-opintojen aikana. Vammalan lukion toiminnassa korostuu kansainvälisyys.

Laadukkaat ja ajantasaiset lukiokoulutuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, seuraamalla valtakunnallista kehittämistyötä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt sekä riittävän laaja opetustarjonta.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Vammalan lukiossa tarjotaan laadukasta opetusta ja keskitytään edistämään hyvinvointia, joka edistää oppimista ja hyvien jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien saavuttamista. Monipuolisella ja laajalla opintojaksotarjonnalla varmistetaan, että oman kaupungin lähilukiossa on mahdollista rakentaa omannäköinen lukiopolku.

Oppimisen tuen uudistus ja erityisopetuksen laajeneminen lukiokoulutuksessa on vakiintunut toimintatapa. Varmistetaan, että henkilöstön osaaminen on ajantasaista ja vastaa lukiokoulutuksen tavoitteisiin.

Tehostetaan lukiokoulutuksen markkinointia valtakunnallisesti ja lähialueilla etenkin lisäämällä näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alataavoite	Toimialan alataavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Tarjoamme mahdollisuuksia yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen	Lukion kansainvälisyystoiminta on suunnitelmallista	Kansainvälisyysuunnitelman laatiminen	Kansainvälisyysuunnitelma on laadittu

Panostamme lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin	Lukiolain mukaiset toimintamallit oppimisen tuen järjestämiseen on otettu käyttöön ja edelleen kehitetty.	Ohjauksen käsikirja ohjaa oppimisen tuen toteuttamista.	TEE-pajojen toiminta on vakiintunut. (= erityisopettajan ja aineenopettajan ohjaama itsenäinen työskentely, jos opiskelija on jäänyt opinnoissa jälkeen esimerkiksi terveydentilan tai ajanhallinnan ongelmien vuoksi) Ryhmämuotoisen tukiope- tuksen antamisesta on tullut vakiintunut toimintatapa.
---	---	---	---

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Opiskelijat, nuorten lukiokoulutus	277	285	304	290	290
Opiskelijat, ammattilukio	8	10	8	8	8
Opetusryhmien keskipitoisuus	22,8	26	26	26	26
Kevään ylioppilastutkinnon yleisarvosana	4,40	4,35	4,35	4,35	4,35
Kustannukset e / opiskelija (ilman ammattilukiolaisia)	9280	8817	9140	9000	9000

Tuloarviot ja määrärahat

Lukiokoulutus Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	402	107	21	21	21
Valmistus omaan käyttöön (+)		0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-3 065	-2 749	-2 825	-2 960	-3 000
Toimintakate, netto* (+/-)	-2 663	-2 642	-2 804	-2 939	-2 979
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-24	-16	-11	-14	-17
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-2 687	-2 658	-2 815	-2 953	-2 996

Elämänlaatu

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Sivistysjohtaja Pekka Kares

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Elämänlaadun vastuualueen tehtävänä on järjestää ja mahdollistaa kuntalaisille vapaa-aikapalveluita, jotka luovat pohjaa henkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin sekä tukevat kasvua, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Toiminta ulottuu kaikkiin ikä- ja väestöryhmiin. Lasten ja nuorten palveluiden osalta vastuualueen toiminta on keskeinen osa perhepalveluverkostoa.

Liikunta- ja nuorisopalvelut yhdistyivät yhdeksi toimintayksiköksi 1.1.2021. Liikuntapalveluiden tehtävät määritellään liikuntalaissa (390/2015) ja nuorisopalveluiden tehtävät nuorisolaissa (1285/2016). Liikunta- ja nuorisopalvelut järjestävät monipuolisesti maksuttomia ja/tai edullisia hyvinvointia edistäviä palveluita kaiken ikäisille kuntalaisille. Yksikön tehtäväkenttään sisältyy mm. liikuntapaikkojen hoito- ja kunnossapito tehtävät sekä varaukset, uimaopetus ja vesiliikunta sekä muu ohjattu liikuntatoiminta, kerho- ja leiritoiminta, yksilö- ja pienryhmätyö, nuorisotilatyö, liikuntaneuvonta- ja terveysliikunnan

järjestäminen sekä erityisryhmien liikunnanohjaus. Toiminnassa painottuu järjestöjen ja seurakuntien kanssa tehtävä tiivis yhteistyö sekä kuntalaisten osallisuuden tukeminen (mm. seuraparlamentin järjestäminen ja nuorisovaltuuston ohjaaminen).

Kirjasto- ja tietopalveluja tarjotaan kirjastolain (1492/2016) 6 §:n mukaan: tarjotaan pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin, ylläpidetään monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistetään lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua, tarjotaan tietopalvelua ja ohjausta tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon sekä tarjotaan tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Kulttuuripalveluiden tehtävät määritellään kuntien kulttuuritoimintalaissa (166/2019). Kunnan tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luoda edellytyksiä taiteelliselle työlle ja toiminnalle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteellisen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa, edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Sastamalan Opisto tuottaa laadukkaita vapaan sivistystyön palveluita tarjoten kuntalaisille monipuolisia mahdollisuuksia vapaa-ajanviettoon ja elinikäiseen oppimiseen. Osa opetustunneista kohdennetaan työllisyyttä ja elämänhallintaa tukeviin koulutuksiin. Sastamalan Opisto järjestää kotoutumiskoulutusta maahanmuuttajille, joiden kotoutumishjelmaan kotoutuskoulutus on kirjattu.

Sastamalan Taidekoulu tuottaa laadukkaita taiteen perusopetuksen palveluita. Taidekoulu tarjoaa opetusta musiikissa (laaja oppimäärä) sekä tanssissa, teatterissa, käsityössä ja kuvataiteessa (yleinen oppimäärä). Opetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tapahtuvaa, tavoitteellista ja tasolta toiselle siirtyvää kunkin taiteenalan opetusta.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Nykyisiä sisä- ja ulkoliikuntapaikkoja kunnostetaan ja uusia rakennetaan. Koulunuorisotyön käytäntöjä kehitetään.

Kirjasto- ja tietopalveluissa painopistealueena on lasten- ja nuorten kirjastotyö (etenkin perusopetuksen yhteistyösopimuksen toteuttaminen) sekä toiminnan kehittäminen kohti valtakunnallisen Lukeva kunta -hankkeen (meillä Lukeva Sastamala) tavoitteita. Henkilöstöresurssin pienemisen (- 2htv vuodesta 2025) myötä työtehtäviä ja toimintatapoja muotoillaan uudelleen mm. kehittämällä henkilöstön tiimirakennetta.

Sastamalan Opiston opetustilojen esitystekniikkaa nykyaikaistetaan digi-investointirahalla. Työllisyyttä edistävien koulutusten (ml. kotoutumiskoulutus) toteutus ja kehitystyö jatkuu yhteistyössä työllisyyspalvelun kanssa.

Uima- ja liikuntahallin valmistuminen näkyy elämänlaadun vastuualueen toimintakatteessa taloussuunnitelmavuodella 2028. Vaikutus toimintakatteeseen on yhteensä noin -2,5 milj. euroa.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Tarjoamme mahdollisuuksia osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen.	Vahvistetaan vaikuttamistoimielinten roolia elämänlaadun palveluiden suunnittelussa.	Järjestetään vaikuttamistoimielimille vähintään yksi osallistava työpaja poikkihallinnollisesti, esitellään elämänlaatupalveluiden palveluita vaikuttamistoimielimille ja pyydetään tarvittaessa lausuntoja.	Vähintään yksi työpaja toteutunut (K/E) Elämänlaatupalveluiden toimintayksiköiden (6) toteutuneet esittelyt vaikuttamistoimielimissä. Vaikuttamistoimielimiltä (kulttuuriasiainneuvottelukunta, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto) on pyydetty lausunnot palveluverkkoselvitykseen.

Kaupungin vetovoima ja imago	Tuotetaan kiinnostavia vapaa-ajanpalveluita ja tapah-tumia.	Toteutetaan asiakas- ja kävijätyytyväisyystutkimus.	Asiakas- ja kävijätyytyväisyys kyselyissä vähintään aiemmalla tasolla tai parempi.
Sivistyksen palveluverkon päivittäminen.	Ikääntyneiden määrän kasvun huomioiminen palveluverkkoselvityksessä ja palveluiden järjestämisessä.	Osana palveluverkkoselvitystä on tunnistettu 75-vuotta täyttäneiden merkittävän määrän kasvun vaikutukset tulevaisuuden palvelutarpeeseen.	Palveluverkkoselvityksessä on tunnistettu 75-vuotta täyttäneiden määrän kasvun vaikutukset tulevaisuuden palvelutarpeeseen (K/E).
Tarjoamme mahdollisuuksia yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen	Liikkumisohjelmaan liittyvien tavoitteiden ja kehittämistoimenpiteiden valinta sekä toimeenpano poikkihallinnollisena yhteistyönä.	Selvitetään mahdollisuudet jatkaa liikkumisohjelman valmistelua hankerahoituksella.	Hankerahoitus suunnitelman jatkotyöstöön (K/E)

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Asiakaskäynnit	1 025 000	750 000	850 000	850 000	850 000
Järjestöavustusten määrä, euroa/asukas	10,38	8	8	8	8
Opistojen opetustuntien määrä:	27 165	27 500	27 100	26 100	26 100
Kirjasto- ja tietopalvelut; kokonaislainsuunnitelma	431 283	430 000	430 000	430 000	430 000

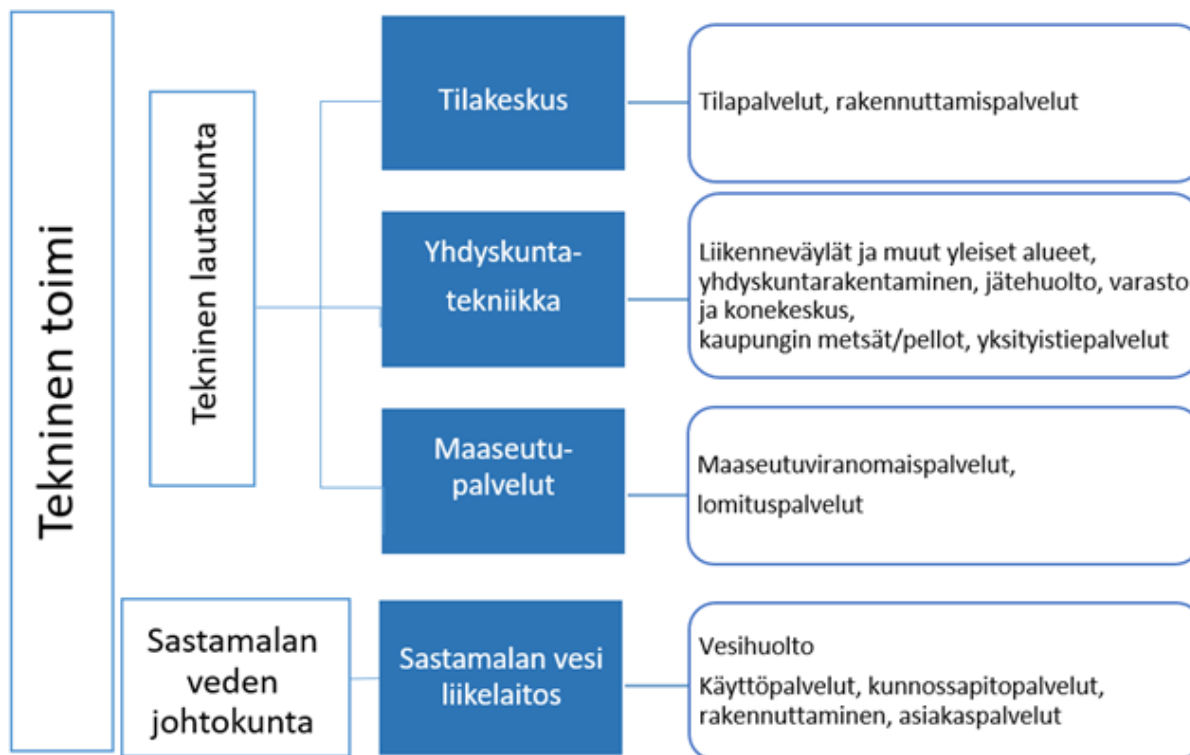
Tuloarviot ja määrärahat

Elämänlaatu Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	1 139	743	680	680	1 180
Valmistus omaan käyttöön (+)		0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-8 458	-8 024	-7 847	-7 991	-11 068
Toimintakate, netto* (+/-)	-7 319	-7 281	-7 167	-7 311	-9 888
Poistot ja arvonalentumiset (-)	- 234	- 193	- 228	- 285	- 357
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-7 553	-7 474	-7 395	-7 596	-10 245

13.4. Tekninen toimi

Toimialan vastuhenkilö: Tekninen johtaja Kimmo Toukoniemi

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Tekninen toimiala tuottaa ja ylläpitää toimivaa ja viihtyisää elinympäristöä suunnittelemalla infrastruktuuria, rakentamalla, rakennuttamalla ja ylläpitämällä yhdyskuntatekniikkaa ja vesihuoltoa. Tekniseen toimialaan kuuluva tilakeskus tuottaa ja ylläpitää laadukkaat ja kilpailukykyiset vuokratilat sekä kaupungin organisaatioille että ulkoisille vuokralaisille. Toimialaan kuuluu myös lähes koko Pirkanmaan ja Satakunnan kattavat lomituspalvelut sekä Hämeenkyrön, Ikaalisten ja Sastamalan kattavat maaseutuviranomaispalvelut.

Toimialan katsaus suunnitelmajaksolle

Tekninen toimi toteuttaa investointiohjelman mukaista kunnallistekniikan rakentamista ja saneerausta ja pyrkii reagoimaan nopeasti yritystoiminnan tarpeisiin infrastruktuuria rakentamalla sekä toimimalla yhteistyössä kaupungin elinvoimapaalvelujen kanssa. Tekniseen toimeen kuuluva tilakeskus toteuttaa rakennusten ylläpitoa, korjaus- ja uudisrakentamista sekä rakennusomaisuuden säilyttämistä ja jatkojalostamista kiinteistöjen salkkujaon mukaisesti. Investoinnit keskitetään kaupungin ydintoimintoja tukeviin kiinteistöihin. Käyttöä vaille jäävistä rakennuksista on luovuttava (myytävä, purettava tai muokattava jatkokäyttöön) mahdollisimman pian. Tilojen myynnissä tehdään aktiivista yhteistyötä konsernihallinnon kanssa, joka toimeenpanee kiinteistöjen myynnit. Vuoden 2026 alusta sote-kiinteistöjen vuokraus yhtiöitetään ja vuokra-asunnot siirretään Sastamalan Vuokratilat Oy:lle.

Sastamalan Veden toiminnan pääpaino on vuotovesien järjestelmällisessä vähentämisessä. Verkoston saneerausta jatketaan saneerausohjelman mukaisesti. Tämän lisäksi suunnataan toimia huleveden vähentämiseksi jätevesiviemäreissä. Vedenkulutuksen seuranta ja tiedonsiirto digitalisoidaan etäluettavia vesimittareita hyödyntäen.

Lomituksen uusi IT-ohjelmisto integroidaan kaupungin järjestelmiin vuoden 2026 aikana.

Tuloskortti / Toimialan toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Toimialan kaupunki-strategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2026
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Strategisten investointikohteiden toteuttaminen	Vuoden 2026 investointikohteiden toteuttaminen	Investointiohjelman toteuttamisvaihe	Investointiohjelman toteuttaminen
Hyvinvointia asumiseen ja elämiin	Kaupungin omaisuuden hallinta	Toiminnan sopeuttaminen muuttuneeseen toimintaympäristöön	Tehdyt toimenpiteet	Mm. kyber-turvallisuuden edistäminen ja omaisuuden hallinta
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Yrittäjyyden edellytysten tukeminen	Palvelutason ylläpitäminen	Tehdyt toimenpiteet	Palvelujen järjestäminen määrärahojen puitteissa

Tuloarviot ja määrärahat

Tekninen toimi	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Nettositova (1000 €)					
Sitovuustaso: toimintakate, netto*					
Toimintatuotot (+)	24 227	26 974	23 307	23 165	25 514
Valmistus omaan käyttöön (+)	218	267	233	233	233
Toimintakulut (-)	-22 938	-26 424	-24 661	-25 078	-27 511
Toimintakate, netto* (+/-)	1 507	817	-1 121	-1 681	-1 764
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-9 270	-6 914	-6 653	-6 587	-6 564
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-7 763	-6 097	-7 774	-8 268	-8 328

Tilakeskus

Toimielin: Tekninen lautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Tekninen johtaja Kimmo Toukonieni

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Vastuualueen perustehtävänä on kaupungin rakennusten ylläpito-, korjaus- ja uudisrakentaminen, sekä rakennusomaisuuden säilyttäminen, kehittäminen ja jalostaminen.

Tilakeskus tuottaa sisäisille ja ulkoisille vuokralaisille laadukkaat ja kilpailukykyiset tilat. Tilakeskus omistaa ja hallinnoi kaupungin rakennusomaisuutta ja tarjoaa kaupungin toimialoille tarvittavat tilat. Tilakeskus huolehtii myös uudis- ja perusparannushankkeiden suunnittelusta ja rakennuttamisesta.

Tilakeskus käsitellään kirjanpidossa laskennallisena taseyksikkönä.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Kiinteistöjen ylläpito ja hoito salkutusperiaatteen mukaisesti. Investoinnit keskitetään kaupungin ydintoimintaa tukeviin kiinteistöihin. Käyttöä vaille jäävistä rakennuksista on luovuttava (myytävä, purettava tai muokattava jatkokäyttöön) mahdollisimman pian. Tilojen myynnissä tehdään aktiivista yhteistyötä konsernihallinnon kanssa, joka toimeenpanee kiinteistöjen myynnit.

Vuoden 2026 alusta sote-kiinteistöt yhtiöitetään Koy Hopunkallioon ja vuokra-asunnot siirretään Sastamalan Vuokratalot Oy:lle.

Taseyksikön tulostavoitteet vuodelle 2026 (1 000 eur)		
Tulostavoite	-2 436	
Korvaus jäännöspääomasta	725	
Taseyksikön investointeihin sitoutuneen lainapää- oman muutos	1 090	
Kokonaisinvestointien nettomäärä	-2 350	
Vuonna 2026 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	Kustannukset TA2026	Kokonais-kustannusarvio
Pehulan monipalvelukeskus	600	9 500
Sylvään A-talon luokkatilamuutokset	1 000	1 000
Jäähallin huoltorakennus	150	500

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrate- giasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan ta- voitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen to- teuttamisen toimenpide	Mittari
Kaupungin omaisuuden hal- linta	Tilapalveluverkko päivite- tään vastaamaan muuttu- nutta toimintaympäristöä	Kiinteistöjen myynti	Tyhjien kiinteistöjen määrä
Strategisten investointikoh- teiden toteuttaminen	Jäähallin huoltorakennuksen toteutus yhteistyöhankeena Saskyn kanssa	Huoltorakennuksen rakenta- minen alkaa	Rakentamisen eteneminen

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tyhjien kiinteistöjen määrä			8	6	2
Rakennusmäärä m ²	135 300	133 000	104 800	102 000	100 000

Tuloarviot ja määrärahat

Tilakeskus Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	13 739	13 807	10 635	10 316	12 516
Valmistus omaan käyttöön (+)	62	30	30	30	30
Toimintakulut (-)	-9 018	-9 214	-7 915	-7 945	-10 168
Toimintakate, netto* (+/-)	4 783	4 623	2 749	2 401	2 378
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-6 578	-4 166	-3 689	-3 561	-3 506
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-1 795	457	- 940	-1 160	-1 128

Yhdyskuntatekniikka

Toimielin: Tekninen lautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Yhdyskuntatekniikan päällikkö Pasi Lähteenmäki

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Yhdyskuntatekniikan tehtävänä on vastata yhdyskuntarakentamisesta, liikenneväylien ja yleisten alueiden kunnossapi-
dosta, varastosta, konekeskuksesta, jätehuollosta, kaupungin metsistä sekä yksityistieavustuksista.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Investointiohjelman toteuttaminen ja hyvin toimivan kaupunkiympäristön kunnossa pitäminen.

Vesihuoltoverkostojen (Sastamalan Veden kanssa) ja katujen saneerausta jatketaan vuosittain. Katuvalaistuksen saneeraus vähemmän energiaa käyttäviin ratkaisuihin jatkuu.

Metsien hoitoa ja hakkuita toteutetaan metsäsuunnitelman pohjalta.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Kaupungin omaisuuden hallinta	Luonnon monimuotoisuuden tukeminen yhdyskuntatekniikan hankkeissa	Luonnonmukaisten alueiden säilyttäminen/lisääminen	Kohteiden lukumäärä
Kaupungin omaisuuden hallinta	Omaisuserien tarkempi selvittäminen	Katuvalaistusverkon inventoinnin jatkaminen	Inventoitujen valaisimien määrä

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kunnossapidettäviä väyliä, km	189	190	190	191	191
Kevytliikenneväyliä, km	88	88	88	88	89
Hoidettavia puistoja ja katuviheriöitä, ha	65	65	65	65	65
Puistometsiä, ha	140	140	140	140	140
Kunnossapitoavustusta hakeneiden yksityisteiden lukumäärä (kpl), kokonaispituus Sastamalan alueella (km) ja avustettava pituus (km)	366 771 695	367 774 698	375 782 697	375 782 697	375 782 697
Kaupungin ulosvuokrattu peltopinta-ala, ha	280	285	284	284	284
Kaupungin omistuksessa oleva metsäpinta-ala, ha	2172	2 172	2183	2183	2183
Metsän myyntitulo, €	621 527	260 000	260 000	260 000	260 000

Tuloarviot ja määrärahat

Yhdyskuntatekniikka Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	1 352	946	946	946	946
Valmistus omaan käyttöön (+)	156	237	203	203	203
Toimintakulut (-)	-4 707	-4 764	-4 793	-4 862	-4 900
Toimintakate, netto* (+/-)	-3 199	-3 581	-3 644	-3 714	-3 751
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-2 692	-2 748	-2 964	-3 026	-3 058
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-5 891	-6 329	-6 608	-6 740	-6 809

Lisätiedot: toimintatuottoihin sisältyvä metsän myyntitulo 260 000 euroa sitova tavoite siten, että yhdyskuntatekniikan vastualueella ei ole oikeutta käyttää tuloarvion mahdollisesti ylittävää osaa muiden toimintamenojensa katteeksi ilman kaupunginhallituksen suostumusta. Tuloarvion ylittävällä osalla tulee ensisijaisesti kattaa kaupungin elinvoimaa ja kasvua tukevia toimenpiteitä koko kaupungin tasolla

Maaseutupalvelut

Toimielin: Tekninen lautakunta

Vastuualueen vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Kimmo Toukonieni

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Maaseutupalveluiden vastuualue:

- hallinnoi kansallisten ja EU-rahoitteisten viljelijätukien kuntatason tehtäviä (laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa 210/2010). Ruokaviraston ja Sastamalan kaupungin välinen sopimus eräiden maksajavirastotehtävien siirtämisestä yhteistoiminta-alueelle, jonka muodostavat Sastamalan ja Ikaalisten kaupungit sekä Hämeenkyrön kunta.

-toimii maatalousyrittäjien lomituspäiväpalveluissa (1231/1996) tarkoitettuna paikallisyksikkönä ja huolehtii Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa solmitun toimeksiantosopimuksen nojalla edellä mainitun lain ja maatalousyrittäjien lomituspäiväpalveluasetuksen (1333/1996) mukaan paikallisyksikölle kuuluvista tehtävistä Hämeenkyrön, Juupajoen, Jämijärven, Karvian, Kihniön, Lempäälän, Merikarvian, Pirkkalan, Pomarkun, Pälkäneen, Ruoveden, Siikaisten, Urjalan ja Vesilahden kuntien sekä Akaan, Ikaalisten, Kangasalan, Kankaanpään, Nokian, Oriveden, Parkanon, Porin, Sastamalan, Tampereen, Ulvilan, Valkeakosken, Virtain ja Ylöjärven kaupunkien käsittävällä alueella.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Lomituksen uusi IT-ohjelmisto integroidaan kaupungin järjestelmiin vuoden 2026 aikana. Tästä aiheutuneet kustannukset korvataan tietyissä rajoissa kaupungille.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Yrittäjyyden edellytysten tukeminen	Maaseutuviranomaispalveluiden järjestäminen maksajavirastosopimuksen mukaisesti.	Maaseutuviranomaispalvelut hoidetaan vaatimusten mukaisesti.	Ruokavirastolle vuosittain 15.11. annettava maksajavirastovakuutus, että tehtävät ovat hoidettu vaatimusten mukaisesti.
Yrittäjyyden edellytysten tukeminen	Maaseutuviranomaispalvelut tuotetaan kustannustehokkaasti.	Maaseutuviranomaispalveluiden kustannukset ovat enintään 12 €/ha.	Maaseutuviranomaispalveluiden kustannukset peltopinta-alan hehtaaria kohti.
Yrittäjyyden edellytysten tukeminen	Järjestetään laadukkaat lomituspäiväpalvelut toimialueen maatalousyrittäjille ammattitaitoisten lomittajien turvin lainmukaisesti, taloudellisesti ja turvallisesti.	Asiakkaat saavat lomituspäiväpalvelut täysimääräisesti, lomitusoikeuspäätösten mukaisesti. Tyytyväinen asiakas.	Vuosilomapäiviä toteutuu keskimäärin vähintään 25 pv / käyttäjä. Vuosilomapäivät toteutuvat tasaisesti ympäri vuoden, tavoite 45–55 % /vuosipuolisko Asiakastyytyväisyyskyselyn mukaan palvelunkäyttäjät ovat tyytyväisiä sijaisapujen järjestämiseen, arvosana vähintään 4,0 (asteikko 1–5)

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tukitilojen määrä	1 038	1 015	1 000	983	966
Maaseutuviranomaispalveluiden kustannukset aktiivitilaa kohti	384	450	-	-	-
Maaseutuviranomaispalveluiden kustannukset peltopinta-alan hehtaaria kohti.	-	-	8	9	9
Lomitettavat tilat/lomitettavat maatalousyrittäjät	419 / 615	580 / 870	560 / 830	535 / 790	520 / 790
Lomitettavat päivät	28 195	37 100	35 600	34 550	33 500

Tuloarviot ja määrärahat

Maaseutupalvelut Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	9 136	12 222	11 727	11 903	12 052
Valmistus omaan käyttöön (+)		0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-9 213	-12 447	-11 953	-12 271	-12 443
Toimintakate, netto* (+/-)	-77	- 225	- 226	- 368	- 391
Poistot ja arvonalentumiset (-)		0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-77	- 225	- 226	- 368	- 391

14. INVESTOINNIT

Investointikokonaisuuksien linjaukset

Sastamalan kaupungin strategian mukaan

- Maanhankinta keskitetään alueille, joilla arvioidaan olevan kasvupotentiaalia tulevaisuudessa
- Kaupunki omistaa tällä hetkellä pääsääntöisesti omassa palvelutuotannossa käytettävät kiinteistöt. Uu-
sissa kohteissa omistus ratkaistaan tapauskohtaisesti.
- Tarpeettomat kiinteistöt myydään tai puretaan, kiinteistöjen käytön tehostamista jatketaan määrätietoi-
sesti.

Investointikokonaisuuksia suunnitellaan ja toteutetaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

Valtuuston 24.6.2019 hyväksymä tilaohjelma ja siihen liittyvät tilojen salkutusperiaatteet ja salkkujako linjaavat kiinteistöjen rakentamis- ja ylläpitoinvestointien toteuttamista. Palveluverkkopäätökset ohjaavat kiinteistöjen rakentamista.

Sivistystoimen palveluverkkoselvitys ja palveluverkkoa koskevat periaatelinjaukset on käsitelty valtuustossa 2.3.2020. Osana talouden 2020–2023 sopeutusohjelmaa on tarkasteltu myös muiden toimialojen palveluverk-
kokonaisuutta. Sivistystoimen uuden palveluverkkoselvityksen laatiminen on aloitettu vuonna 2025 ja selvi-
tys etenee päätöksentekoon vuoden 2026 puolella.

Myös muiden investointien toteutus edellyttää suunnitelmallisuutta ja kokonaistarpeen arviointia.

Hallintorakennukset

- Investointisuunnitelma 2026–2028 ei sisällä hallintorakennusten uudisrakentamista
- Tilaratkaisut toteutetaan suunnitelmallisesti ottaen huomioon tilojen käytön optimointi ja yhteiskäyttö
- Ylläpitoinvestoinnit toteutetaan tilaohjelman määrittelemien periaattein
 - o tilankäytön kokonaistarkastelu muutostöiden yhteydessä: tilojen uudelleenjärjestely ja sanee-
raus edellyttävät pääsääntöisesti vanhoista toimitiloista luopumista
 - o varaudutaan sote-uudistuksen tuomiin tilararpeiden muutoksiin (mahdolliset vapautuvat tilat
vuoden 2026 alusta).

Soterakennukset

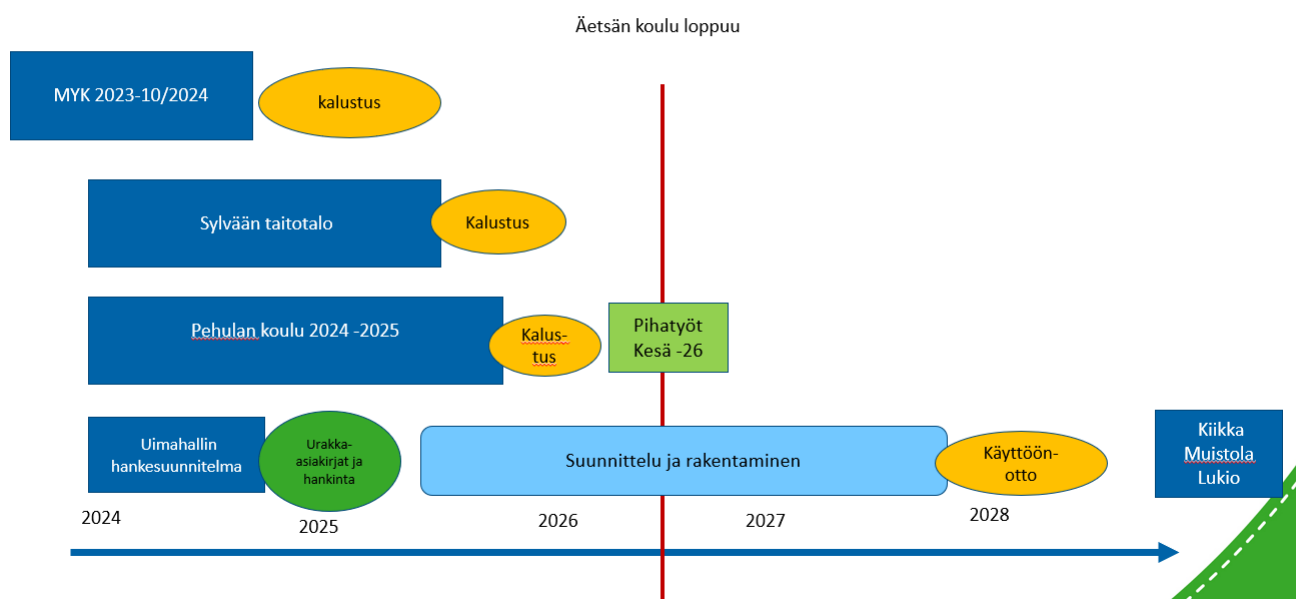
- Riskienhallintainvestoinnit toteutetaan tarvittaessa ottaen huomioon Pirkanmaan hyvinvointialueen
sitoutuminen kohteeseen palveluverkkopäätöksillään, sekä kaupungin tilaohjelma ja salkutus.
- Edistetään vanhusten ja vammaisten yhteisöllisen asumisen ja palveluasumisen tilararpeiden huomioi-
mista.
- Uusi asuntorakentaminen toteutetaan ensisijaisesti Sastamalan Vuokratalot Oy:n tai muiden Ara-ra-
hoitukseen oikeutettujen yritysten investointihankkeina.
- Tulevaisuudessa hyvinvointialueen käyttöön tulevat investointikohteet ja peruskorjaukset valmistellaan
hyvinvointialueen tarpeiden pohjalta.
- sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen toteutetaan vuoden 2026 alusta.

Sivistystoimen tilaratkaisut

- Sivistystoimen tilaratkaisut pohjautuvat Palveluverkko 2030 –selvitykseen ja sen pohjalta tehtyihin lin-
jauksiin.
- Kouluinvestointien toteutus etenee seuraavasti:
 - o Sylvään taitotalo, hankesuunnitelma hyväksytty 6/2023, hankkeen kilpailutus 11–12/2023 ja
toteutus 2024–2025. A-talon luokkatilamuutoksen aikataulu 12/2025–7/2026 (määräraha-
raus 0,8 M€ vuodelle 2026).

- Pehulan monipalvelukeskuksen (yksisarjainen alakoulu, päiväkoti (3 ryhmää), liikuntasali). Rakentaminen ajoittunut pääosin vuosille 2024–2025, pihatyöt keväällä 2026. Pihatöiden ja vanhan rakennuksen purun määrärahavaraus 0,6 M€ vuodelle 2026.
 - Äetsän koulun siirtorakennuksen optiovuodet 2025–2026 on otettu käyttöön.
 - Kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.5.2025 (§ 21) Muistolan koulun väistötilojen hankesuunnitelman ja päätti lisätä tilakeskuksen vuoden 2025 talousarvioon 0,35 M€:n investointimäärärahan. Hankesuunnitelman laadinnan yhteydessä valmisteltiin siirtotilojen hankinta-aineisto hankesuunnitelmassa esitetyssä laajuudessa. Hankinta toteutettiin kansallisen kynnysarvon ylittävänä hankintana. Tekninen lautakunta teki 28.5.2025 (§ 64) päätöksen väistötilojen hankinnasta. Väistötilojen vuokra-aika on 7 vuotta. Väistötilojen on määrä valmistua viimeistään helmikuun 2026 loppuun mennessä. Väistötilojen vuokrakulu kirjataan sivistystoimen käyttötalouteen. Vuodelle 2026 varataan 0,2 M€ investointimääräraha Muistolan koulun pihatöihin ja asfaltointiin.
- Sivistystoimen rakennusten pienemmät riskienhallinta- ja korjausinvestoinnit toteutetaan tarvittaessa investointien kokonaismäärärahan puitteissa ottaen huomioon palveluverkkosuunnitelma ja laadittu tilaohjelma sekä salkutus.

Isojen rakennushankkeiden aikataulu

Liikuntapaikat (ulko- ja sisäliikunta)

- Vanhoissa kuntakeskuksissa on tarjolla sekä sisä- että ulkoliikuntamahdollisuus (urheilu/monitoimikenttä, liikuntasali).
- Jäähallin ja keskusentän neljän pukuhuoneen huoltorakennus toteutetaan Saskyn ja kaupungin yhteistyöhankkeena pääosin oppilastyönä. Vuodelle 2026 määrärahavaraus on 0,15 M€ (yhteensä 0,5 M€ vuosina 2026–2028).
- Sastamalan kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 11.11.2024 (§ 48) hyväksyä uima- ja liikuntahallin hankesuunnitelman. Uima- ja liikuntahalli tulee rakentamaan vuosina 2025–2028 Sylvään koulun tontille hankesuunnitelman mukaisesti. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi vuonna 2025 hankkeelle 0,6 M€ liikuntapaikka-avustusta. Tekninen lautakunta päätti urakoitsijan valinnasta keväällä

2025. Kaupunginvaltuusto päätti 19.5.2025 (§ 20) perustaa kaupungin sataprosenttisesti omistaman Kiinteistö Oy Sastamalan Uima- ja Liikuntakeskuksen, jonka osakepääoma on 500 000 euroa. Valtuusto myös päätti pääomittaa kiinteistöyhtiötä 4,5M€ sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahastoon vuonna 2025. Uima- ja liikuntahalli rakennetaan yhtiön taseeseen. Valtuusto myönsi 22.9.2025 (§ 59) takauksen yhtiön enintään 20 M€:n suuruiseen ja enintään 31 vuoden pituiseen lainaan/lainoihin.

Asuntoalueet, asuinympäristö

- Aarnontien varrella sijaitsevalle uudelle kaava-alueelle varataan määräraha kunnallistekniikan rakentamiseen.
- Katualueiden saneerausta jatketaan saneerausohjelman mukaisessa laajuudessa

Yritysalueet

- Täydennysrakentamista suoritetaan tarvittaessa

Ulkoisten tahojen kanssa toteutettavat yhteishankkeet

Seuraaviin ELY:n ja Väyläviraston yhteishankkeisiin sitoudutaan ja valtion rahoituksen varmistuttua tarvittavasta määrärahasta päätetään erikseen valtuustossa.

- Tiisalan tien ja 249 tien kiertoliittymä: ½ osuus 430 000 euroa
- Kaukola-Kiikka kevyen liikenteen väylä: ½ osuus 1 050 000 euroa
- Vt 12 puuttuva valaistus (noin 5 km): ½ osuus, arvio n. 100 000 €
- Vammalan aseman laituripolun ja alikulun suunnittelu 2024–2026. Suunnittelu käynnistyi v. 2024.
- Kaupungin osuus rata- ja katusuunnittelusta 220 000 €. Rakentamisesta päätetään erikseen. Vuodelle 2025 on varattu 70 000 €.
- Kiikan kiinteistökohtaiset tulvasuojelurakenteet: yhteensä 45 000 euroa.

Vesihuolto

- Vesihuoltoverkostoa rakennetaan/saneerataan katurakennuksen yhteydessä.
- Vuotovesisaneeraukset toteutetaan suunnitelmallisesti päivitettävän saneerausohjelman mukaisesti.
- Pumppaamojen ja vedenottamoiden saneeraukset toteutetaan suunnitelmallisesti lähivuosina määrärahojen puitteissa.
- Investointitaso pyritään pitämään noin kahden miljoonan euron tasolla taksan korotuspaineen hillitsemiseksi. Vuoden 2026 määrärahavaraus on 2,15 M€.
- Jatketaan etäluettavien vesimittareiden vaihtoa kaupungin alueella. Vuoden 2026 aikana vaihdetaan noin puolet Vammalan alueen vesimittareista (toinen puolikas vuoden 2027 aikana). Vuonna 2028 vesimittareita on tarkoitus vaihtaa etäluettaviin Kiikoisen ja Mouhijärven alueella. Tavoitteena on vaihtaa määrärahojen puitteissa etäluettavat vesimittarit kolmen-neljän vuoden aikana Sastamalan veden asakkaille.

Vapautuvat/tyhjät rakennukset

- Tilojen kiinteistökohtainen tarkastelu valtuuston 24.6.2019 hyväksymän toimitilaohjelman ja siihen liittyvien salkutusperiaatteiden mukaisesti
 - o Tilojen jalostustarve/-mahdollisuus kaupungin omaan käyttöön huomioiden tilankäytön optimoitumistavoite.
 - o Myynti, vuokraus, purku, alueen uudelleen kaavoitus
 - o varaudutaan Pirhan palveluverkkopäätöksiin. Konserni- ja elinvoimajaosto päätti 6.10.2025 (§ 50) asettaa myyntiin seuraavat kaupungin omistamat kohteet: Kiikoisten terveyskeskus, Äetsän terveystalo, Suodenniemen terveystalo, Äetsän hammashoitola/Tipulan päiväkotikoti, Ulpun päiväkodin osakehuoneisto sekä Harjukadun ryhmäpäiväkodin kiinteistö.

Irtaimisto:

- Hankinnoissa käytetään myös vuokrausta tapauskohtaisesti harkiten.

Sivistystoimen investoinnit:

- TVT-strategian mukainen oppimisympäristöjen investointiluonteinen kehittäminen. Investointivaraus on 165 000 euroa vuonna 2026 ja 110 000 euroa vuosina 2027–2028.
- Uusien toimitilojen ensikertainen kalustushankinta voidaan toteuttaa investointina tai leasing-rahoitteisena.
- Sylvään A-talon (100 000 euroa) ja Muistolan koulun (150 000 euroa) ensikertaiseen kalustamiseen varataan määräraha vuodelle 2026.
- Pienemmät määrärahavaraukset vuonna 2026 varhaiskasvatuksen leikkiympäristön kehittämiseen (15 000 euroa) ja siirtokatsomoiden hankintaan (35 000 euroa).

Investointimäärärahojen sitovuudet ja käyttösuunnitelmien käsittely määräytyvät samaan tapaan kuin vuonna 2025.

Investointisuunnitelma vuosille 2026-2028 (luvut tuhansina euroina)

Sitovuus: Vuoden 2026 investointimäärärahat ovat nettositovia alla olevien taulukoiden mukaisesti. Isojen hankkeiden määrärahoista ja muutoksista päättää kaupunginhallitus (500 000 -1 000 000 euron hankkeet) tai kaupunginvaltuusto (yli 1 000 000 euron hankkeet). Investointisuunnitelmaan sisältyvistä suurimmista hankkeista on erittelyt jäljempänä. Alle 500 000 euron hankkeista ja määrärahamuutoksista päättää ao. lautakunta, ellei hankkeen merkittävyys edellytä hallitus/valtuustokäsittelyä.

Määrärahojen ohjeellinen käyttö on määritelty edellä investointikokonaisuuksien linjauksissa ja alla kunkin toimialan määrärahataulukon yhteydessä. Lautakuntatason käyttösuunnitelmat pohjautuvat tehtyihin linjauksiin. Lautakunta voi tarvittaessa siirtää määrärahoja investointiryhmien välillä lukuunottamatta hallituksen/valtuuston päätösvaltaan kuuluvia investointeja.

Suunnitelmavuosien osalta investointisuunnitelma on ohjeellinen ja ratkaistaan kyseisten vuosien talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Investoinnit, kaupunki+liikelaitos	2026	2027	2028	TS 2026- 2028
Investointimenot	-7 825	-8 450	-8 110	-24 385
Rahoitusosuudet				0
Käyttöom. Myynnit	300	300	300	900
Yhteensä	-7 525	-8 150	-7 810	-23 485

Konserni- ja elinvoimapaalvelut	2026	2027	2028	TS 2026- 2028
Maanhankinta, menot	-200	-200	-200	-600
Tonttien myynti, tasearvo	200	200	200	600
Osakkeet ja osuudet				0
Investointimenot (brutto)	-200	-200	-200	-600
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Käyttöom. Myynnit	200	200	200	600
Yhteensä = sitova määräraha 2026	0	0	0	0
- Maanostoon ja -myyntiin vuosittainen varaus				

Sivistystoimi	2026	2027	2028	TS 2026- 2028
Investointimenot (brutto)	-465	-500	-210	-1 175
Rahoitusosuudet				0
Käyttöom. Myynnit				0
Yhteensä = sitova määräraha 2026	-465	-500	-210	-1 175
- Yhteensä TVT: TA2026 165.000 €/v ja TS2027-2028 110.000 €/v - Muistolan koulun tilojen ensikertainen kalustaminen ja varustaminen v. 2026, 150.000 € - Sylvään A-talon tilojen ensikertainen kalustaminen ja varustaminen v. 2026, 100.000 € - Siirtokatsomoiden hankinta (3 kpl) v. 2026, 35.000 € ja v. 2027 (2 kpl), 20.000 € - Varhaiskasvatuksen leikkiympäristöjen kehittäminen v. 2026, 15.000 € - Sylvään liikuntatilojen ensikertainen kalustaminen v. 2027, 70.000 € - Uimahallin ensikertainen kalustaminen v. 2027, 300.000 € ja v. 2028, 100.000 €				
Tilakeskus	2026	2027	2028	TS 2026- 2028
Elinvoimainvestoinnit *	-100	-100	-100	-300
Peruspalveluiden isot investoinnit *	-1 950	-2 400	-2 400	-6 750
Pieninvestoinnit	-600	-600	-600	-1 800
Myytävät kohteet, tasearvo	100	100	100	300
Investointimenot (brutto)	-2 650	-3 100	-3 100	-8 850
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Käyttöom. Myynnit	100	100	100	300
Yhteensä = sitova määräraha 2026	-2 550	-3 000	-3 000	-8 550
* yli 500 000 euron euron investoinnit, erittely jäljempänä.				
Peruspalveluiden investoinnit sisältävät määrärahat Pehulan monipalvelukeskuksen pihatöihin 0,6 M€, Sylvään A-talon luokkatilamuutoksiin 1,0 M€, Muistolan koulun pihatöihin ja asfaltointiin 0,2 M€ sekä jäähallin huoltorakennukseen 0,15 M€. Hankekohtaiset määrärahat tarkennetaan vuoden 2026 käyttösuunnitelmien hyväksymisen yhteydessä. Pieninvestoinnit sisältävät erilaisia pieninvestointeja, jotka tekninen lautakunta määrittelee tarkemmin käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.				
Yhdyskuntatekniikka	2026	2027	2028	TS 2026- 2028
Strategiset yhd.tekn. kohteet	-115	-135	-120	-370
Uudet kaava-alueet	-100	0	0	-100
Muu yhdyskuntarakentaminen	-1 985	-2 315	-2 280	-6 580
*Katujen perusparannus	-1 000	-1 100	-1 100	-3 200
*Siltojen perusparannus	0	-50	-400	-450
*Muut yhd.tekn kohteet	-690	-790	-720	-2 200
*Liikuntapaikat	-295	-375	-60	-730
Yhdyskuntatekniikan kalusto/hankinnat	-160	-50	-100	-310
Investointimenot (brutto)	-2 360	-2 500	-2 500	-7 360
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Käyttöom. Myynnit	0	0	0	0
Yhteensä = sitova määräraha 2026	-2 360	-2 500	-2 500	-7 360

Strategiset yhd.tekn. kohteet sisältävät mm. Vammalan aseman kehittämisen sekä Kiikan tulvansuojelun v. 2026.

Muihin yhdyskuntatekniikan kohteisiin sisältyy vuodelle 2026 määrärahat asfaltointiin 360.000 €, katuvalojen saneeraukseen 150.000 €, kevyen liikenteen väylien kunnostukseen 70.000 €, puistojen kunnostukseen 60.000 € ja venelaitureihin 50.000 €. Vuoden 2026 liikuntapaikkainvestointeihin sisältyy Hopun tekonurmikentän uusiminen (265.000 €) sekä Vinkin tekolumijärjestelyt (30.000 €). Hankekohtaiset määrärahat tarkennetaan vuoden 2026 käyttösuunnitelmien hyväksymisen yhteydessä.

Vuonna 2027 varauduttu liikuntapaikkainvestoinneissa keskusurheilukentän peruskorjaukseen.

Sastamalan Vesi liikelaitos (1 000 €)	2026	2027	2028	TS 2026- 2028
Investointimenot (brutto)	-2 150	-2 150	-2 100	-6 400
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Käyttöom. Myynnit	0	0	0	0
Yhteensä = sitova määräraha 2026	-2 150	-2 150	-2 100	-6 400
Saneerauskohteet 1,15 M€, etäluettavat vesimittarit 350.000 €, haja-asutusalueiden vesihuolto 200.000 €, pumppaamoauto-maatio 100.000 €, hulevesien hallinta 100.000 €, vesilaitokset 100.000 €, uudet kaava-alueet 100.000 € ja jätevesipumppaamot/paineenkorottamot 50.000 €. Hankekohtaiset määrärahat tarkennetaan vuoden 2026 käyttösuunnitelmien hyväksymisen yhteydessä.				

Elinvoimainvestoinnit ja muut isot investoinnit (yli 500 000 €) erittely

Vuonna 2026 toteutettavat / käynnistettävät isot investoinnit

Erittelyn mukaiset isot investointihankkeet tulee toteuttaa/käynnistää vuoden 2026 aikana, ellei hankkeen ulko-puolisesta rahoituksesta muuta johdu. Hankkeista on esitetty kustannusarvio, toteutusajankohta sekä vuoden 2026 talousarvioon sisältyvä ohjeellinen määräraha. Määrärahasta voidaan poiketa teknisen toimen tai Tila-keskuksen kokonaismäärärahan puitteissa. Määrärahojen muutoksista ja poikkeamista päätetään hallinto-säännön mukaisesti hankkeen kustannusarvio huomioon ottaen (lautakunta/hallitus/valtuusto).

Peruspalveluiden isot investoinnit, Tilakeskus				
Investointihanke	Kustannus-arvio 1 000 €	Toteutus-ajankohta	TA2026 1000 €	Lisätiedot hankkeesta
Sylvään A-talon luokkatila-muutokset	1 000	2025–2026	1 000	
Pehulan monipalvelukeskus	9 500	2024-2026	600	Rakennus valmistunut loppuvuo-desta 2025. Piha-alueet tehdään vuonna 2026.

Peruspalveluiden isot investoinnit, Vesi-liikelaitos				
Investointihanke	Kustannus-arvio 1 000 €	Toteutus-ajankohta	TA2026 1000 €	Lisätiedot hankkeesta
Etäluettavat mittarit	850	2025-2028	350	Vuonna 2026 vaihdetaan noin puolet Vammalan vesimittareista.

Odottavat isot investoinnit - ei vielä investointisuunnitelmassa, mutta investointipaineina suunnitelmakauden ulkopuolella (2029 ->)

Vuosina 2023–2025 Sastamalan kaupungissa on toteutettu lukuisia suuria investointihankkeita. Lisäksi uima- ja liikuntahallin rakentaminen tapahtuu vuosina 2025–2027, vaikkakin rakennus rakennetaan tytäryhtiö Kiinteistö Oy Sastamalan Uima- ja Liikuntakeskuksen taseeseen. Investointikohteiden toteuttamisen jälkeen investoinneissa on palattava perustasolle, jossa vuosittaiset investoinnit ovat keskimäärin enintään kaupungin poistotason verran. Investointitasoon ja lainamäärän kehitykseen vaikuttaa rakennusinvestointien toteutustapa: vuokraus, leasingrahoitus tai oma investointi. Toteutustavasta riippumatta käyttö- ja pääomakustannukset tulevat viime kädessä kaupungin maksettavaksi ja vastattavaksi. Kiikan päiväkotijärjestelmä ja kirjasto-, Muistolan koulu- ja lukio -investointihankkeiden mahdollinen toteuttaminen tapahtuu suunnitelmakauden ulkopuolella.

15. TULOS-JA RAHOITUSLASKELMAT, EMOKAUPUNKI JA LASKENNALLISET TASEYKSIKÖT

Kaupunki mukaan lukien Tilakeskus (laskennallinen taseyksikkö), mutta ilman Sastamalan Vesi liikelaitosta.

TULOSLASKELMA 1000 € ulk+sis	SASTAMALAN KAUPUNKI ilman liikelaitosta		
	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	33 575	33 472	36 336
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	233	233	233
TOIMINTAKULUT	-99 769	-101 371	-107 607
TOIMINTAKATE	-65 962	-67 666	-71 039
Verotulot	55 354	56 392	58 199
Valtionosuudet	16 377	16 241	17 229
Rahoitustuotot ja -kulut	-706	-711	-823
VUOSIKATE	5 064	4 256	3 566
Poistot ja arvonalentumiset	-7 446	-7 445	-7 359
Tilikauden tulos	-2 382	-3 189	-3 793
Tilinpäätössiirrot	496	479	431
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 887	-2 710	-3 361

RAHOITUSLASKELMA 1000€ ulk+sis	SASTAMALAN KAUPUNKI ilman liikelaitosta		
	TA2026	TS2027	TS2028
Vuosikate	5 064	4 256	3 566
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	5 064	4 256	3 566
Investointimenot	-5 675	-6 300	-6 010
Rah.osuudet investointimenoihin	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	300	300	300
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-5 375	-6 000	-5 710
Toiminnan ja invest. rahavirta	-311	-1 745	-2 144
Antolainauksen muutokset, ulk	3	3	3
Antolainauksen muutokset, sis	296	296	153
Pitkäaik.lainojen lisäys	10 700	9 000	9 600
Pitkäaik.lainojen vähennys, ulk	-8 546	-8 726	-8 886
Pitkäaik.lainojen vähennys, sis			
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	2 452	572	869
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 141	-1 172	-1 275

Tilakeskuksen laskennallisen taseyksikön tulos- ja rahoituslaskelma

TULOSLASKELMA 1000 € ULK+ SIS	TILAKESKUS		
	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	10 635	10 316	12 516
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	30	30	30
TOIMINTAKULUT	-7 915	-7 945	-10 168
TOIMINTAKATE	2 749	2 401	2 378
Verotulot	0	0	0
Valtionosuudet	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 496	-1 605	-1 744
VUOSIKATE	1 253	796	634
Poistot ja arvonalentumiset	-3 689	-3 561	-3 506
Tilikauden tulos	-2 436	-2 766	-2 872
Tilinpäätössiirrot	299	283	235
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 137	-2 483	-2 638

RAHOITUSLASKELMA 1000€ ulk+sis	TILAKESKUS		
	TA2026	TS2027	TS2028
Vuosikate	1 253	796	634
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 253	796	634
Investointimenot	-2 650	-3 100	-3 100
Rah.osuudet investointimenoihin	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	100	100	100
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 550	-3 000	-3 000
Toiminnan ja invest. rahavirta	-1 297	-2 204	-2 367
Antolainauksen muutokset, ulk			
Antolainauksen muutokset, sis			
Pitkäaik.lainojen lisäys	7 700	9 000	9 600
Pitkäaik.lainojen vähennys, ulk	-6 610	-6 840	-7 250
Pitkäaik.lainojen vähennys, sis			
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 090	2 160	2 350
RAHAVAROJEN MUUTOS	-207	-44	-17

16. LIIKELAITOSTA KOSKEVAT TAVOITTEET JA LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN

Sastamalan Vesi liikelaitokselle asetettavat sitovat tavoitteet

Sitovuustaso on määritelty edellä kappaleessa 10.

Valtuustotason sitovat taloudelliset tavoitteet vuodelle 2026 (1 000 €)		
Tulostavoite	0	
Korvaus peruspääomasta	0	
Toiminta-avustus liikelaitokselle	0	
Kunnan pääomasijoitus liikelaitokseen	0	
Liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle	0	
Ulkoisen lainanoton enimmäismäärä	1 900	
Kokonaisinvestointien nettomäärä	-2 150	
Vuonna 2026 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	Kustannukset 2026	Kokonais-kustannusarvio
Etäluettavat vesimittarit	350	850

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Liikelaitoksen toimialan tavoitetta tukeva alataavoite	Liikelaitoksen alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Kaupungin omaisuuden hallinta	Kyber-turvallisuuden edistäminen	Haavoittuvuuksien tunnistaminen ja poistaminen	Tehdyt toimenpiteet
Strategisten investointikohteiden toteuttaminen	Vuotovesien määrän vähentäminen	Suunnitelmallinen verkost saneeraus annettujen määrärahojen puitteissa	Vuotovesien pitkän ajan keskiarvo
Strategisten investointikohteiden toteuttaminen	Uudistetaan palvelutuotantoa asiakaslähtöisesti digitaalisuutta hyödyntämällä	Etäluettavien vesimittareiden vaihtamista jatketaan	Etäluettavien / perinteisten vesimittareiden suhdeluku

Muut toimenpiteet

Aiemman linjauksen mukaisesti kaupunki ei ole perinyt Sastamalan Vedeltä peruspääoman korkoa vuosina 2021–2025, mitä jatketaan vuonna 2026. Menettelyn tavoitteena on selkeyttää kaupungin ja veden keskinäistä rahoitusasemaa.

Sastamalan Vesi liikelaitoksen talousarvio on omana kokonaisuutenaan esitetty talousarviokirjan lopussa.

Liikelaitoksen vaikutus tuloksen muodostumiseen ja toiminnan rahoitukseen

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN (1000 eur) TA2026						
	Sitovuustarkastelu			Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Kaupunki ulk+sis	Liikelaitos yhteensä ulk+sis	Kaupunki+ liikelaitos ulk+sis yht	Kaupunki sisäisten eliminointi	Liikelaitos yhteensä sis. eliminointi	Tuloslaskelma tilinpäätöksessä ulkoinen
Toimintatulot						
Myyntitulot, ulkoiset	15 545	7 706	23 251			23 251
Myyntitulot, sisäiset	2 629	224	2 853	-2 629	-224	
Maksutulot, ulkoiset	2 755		2 755			2 755
Maksutulot, sisäiset	29		29	-29		
Tuet ja avustukset	1 175	5	1 180			1 180
Tuet ja avustukset, kunnalta						
Muut toimintatulot, ulkoiset	2 308	8	2 316			2 316
Muut toimintatulot, sisäiset	9 134		9 134	-9 134		
Toimintatuotot yhteensä	33 575	7 943	41 517	-11 792	-224	29 501
Valmistus omaan käyttöön	233	203	435			435
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-50 946	-929	-51 875			-51 875
Palvelujen ostot, ulkoiset	-22 878	-3 486	-26 364			-26 364
Palvelujen ostot, sisäiset	-2 534	-262	-2 796	2 534	262	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk.	-4 899	-1 187	-6 086			-6 086
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset	-86		-86	86		
Avustukset	-7 001		-7 001			-7 001
Avustukset liikelaitokselle						
Muut toimintamenot, ulkoiset	-2 381	-56	-2 437			-2 437
Muut toimintamenot, sisäiset	-9 044	-91	-9 134	9 044	91	
Toimintakulut yhteensä	-99 769	-6 010	-105 778	11 664	352	-93 762
Toimintakate	-65 962	2 136	-63 826	-128	128	-63 826
Verotulot	55 354		55 354			55 354
Valtionosuudet	16 377		16 377			16 377
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-706	-135	-841			-841
Korkotuotot, ulkoiset	50		50			50
Korkotuotot, sisäiset						
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	160		160			160
Muut rahoitustuotot, sisäiset	725		725	-725		
Korkokulut, ulkoiset	-916	-135	-1 051			-1 051
Korkokulut, sisäiset						
Muut rahoituskulut, ulkoiset						
Korvaus jäännöspääomasta	-725		-725	725		
Muut rahoituskulut, sisäiset						
Vuosikate	5 064	2 001	7 064	-128	128	7 064
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 446	-1 999	-9 445			-9 445
Satunnaiset erät						
Tilikauden tulos	-2 382	2	-2 381	-128	128	-2 381

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN (1000 eur)**TA2026**

	Sitovuustarkastelu			Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
						Rahoituslaskelma tilinpäätöksessä ulkoinen
	Kaupunki ulk+sis	Liikelaitos yhteensä ulk+sis	Kaupunki+ liikelaitos ulk+sis yht	Kaupunki sisäisten eliminointi	Liikelaitos yhteensä sis. eliminointi	
Tulorahoitus						
Vuosikate	5 064	2 001	7 064	-128	128	7 064
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta						
Investointimenot						
Ulkoiset investointimenot	-5 675	-2 150	-7 825			-7 825
Sisäiset liittymismaksut						
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Omaisuuksien ulkoiset luovutustulot	300		300			300
Toiminnan ja investointien rahavirta	-311	-149	-461	-128	128	-461
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten muutos ulk	3		3			3
Antolainasaamisten muutos sis.	296		296	-296		
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten muutos ulk.	2 154	445	2 599			2 599
Pitkäaikaisten muutos sis.		-296	-296		296	
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen var. ja po:n muut.						
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutos						
Saamisten muutos sis.						
Korottomien velkojen muutos						
Korottomien velkojen muutos sis						
Rahoituksen rahavirta	2 452	149	2 602	-296	296	2 602
Vaikutus maksuvalmiuteen	2 141	0	2 141	-424	424	2 141

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toimintakatteeseen:

TA2026 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoinen myynti	7 718	21 783	29 501
Toimintamenot	-5 455	-87 872	-93 327
Vaikutus toimintakatteeseen	2 264	-66 089	-63 826

Liikelaitoksen vaikutus kunnan vuosikatteeseen:

TA2026 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan toimintakatteeseen	2 264	-66 089	-63 826
Ulkoiset rahoituserät	-135	71 025	70 890
Vaikutus vuosikatteeseen	2 129	4 936	7 064

Liikelaitoksen vaikutus kunnan poistojen määrään ja tilikauden tulokseen:

TA2026 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	2 129	4 936	7 064
Vaikutus kunnan poistoihin	-1 999	-7 446	-9 445
Vaikutus tilikauden tulokseen	130	-2 510	-2 381

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan ja investointien rahavirtaan:

TA2026 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	2 129	4 936	7 064
Ulkoiset satunnaiset erät	0	0	0
Ulkoiset tulo-rahoituksen korjauserät	0	0	0
Ulkoiset investointimenot	-2 150	-5 675	-7 825
Ulkoiset investointitulot	0	300	300
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-22	-439	-461

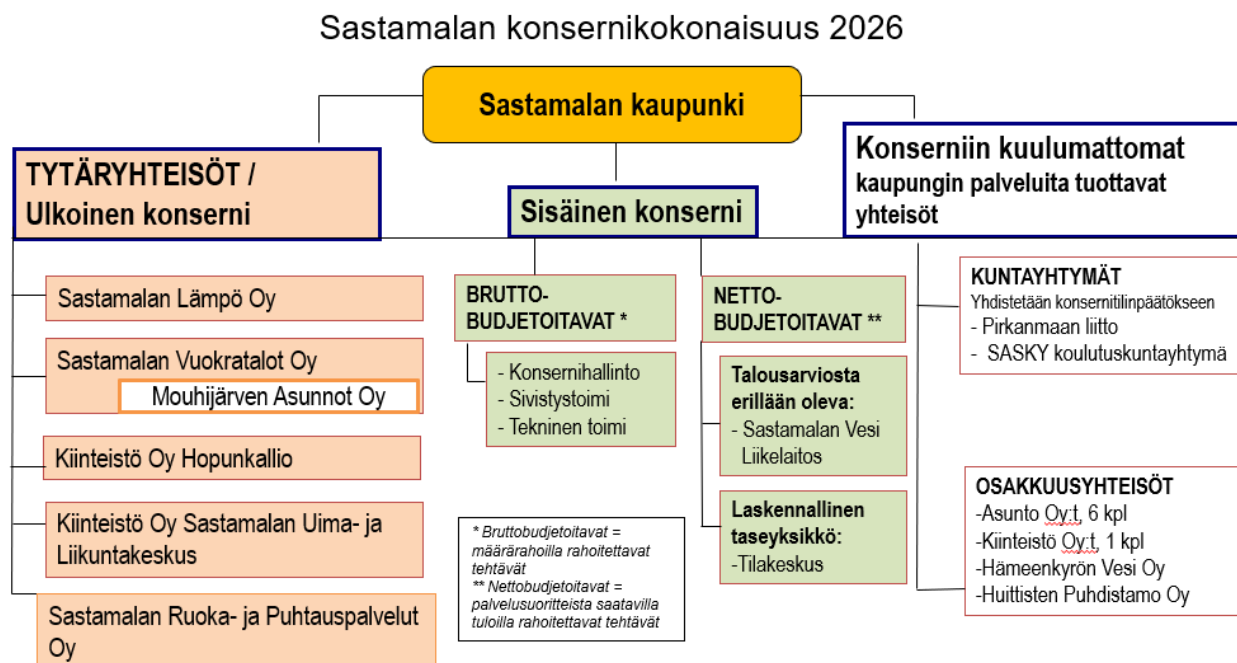
Liikelaitoksen vaikutus kunnan rahoituksen rahavirtaan:

TA2026 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoiset antolainasaamisten muutokset	0	3	3
Ulkoiset velkojen muutokset	445	2 154	2 599
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Toimeksiantojen var. ja po:n muut.	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0
Ulkoiset saamisten muutokset	0	0	0
Ulkoiset korottomien velkojen muutokset	0	0	0
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	445	2 157	2 602

Liikelaitoksen vaikutus kunnan maksuvalmiuteen

TA2026 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-22	-439	-461
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	445	2 157	2 602
Vaikutus maksuvalmiuteen	424	1 717	2 141

17. SASTAMALAN KONSERNIIN KUULUVILLE YHTIÖILLE ASETETTAVAT TAVOITTEET

Konsernikokonaisuuden muutokset 2026–2028:

- Kaupungin on yhtiötettävä hyvinvointialueelle vuokrattavat tilat vuoden 2026 alusta
- ARA-kohteet ja muut asumiskohteet siirtyvät kaupungin tytäryhtiö Sastamalan Vuokratalot Oy:lle
- Muut sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kiinteistöt, joiden vuokralaisena Pirkanmaan hyvinvointialue jatkaa vuodesta 2026 eteenpäin, siirtyvät tytäryhtiö Koy Hopunkallioon.
- Kaupungin omistama tytäryhtiö Kiinteistö Oy Sastamalan Uima- ja Liikuntakeskus on perustettu vuonna 2025. Uima- ja liikuntahalli rakennetaan yhtiön taseeseen.
- Sastamalan kaupunki myy vuoden 2025 puolella omistamansa tytäryhtiön (kaupungin omistusosuus 95 %) Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy:n osakkeita Punkalaitumen kunnalle siten, että Sastamalan omistusosuus on myynnin jälkeen 85 % ja Punkalaitumen kunnan 10 %. Hankintalain uudistuksen myötä Pirkanmaan hyvinvointialueen omistusosuutta tulee nostaa 10 %:iin nykyisestä 5 %:sta.

Konserniohjaus ja konserniin kuuluville tytäryhtiöille ja kuntayhtymille asetettavat tavoitteet

Kuntalaki (410/2015) sisältää määräykset omistaja- ja konserniohjauksesta. Kaupungin päivitetty konserniohje on hyväksytty valtuustossa vuonna 2022. Tytäryhtiöiden tulee soveltuvin osin noudattaa kaupungin konserniohjetta, omistajapolitiittisia linjauksia, henkilöstöpolitiikkaa, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistusta sekä muuta konsernia koskevaa ohjeistusta. Kaupungilla on myös olemassa omistajaohjauksen periaatteet - ohje, joka on hyväksytty valtuustossa niin ikään vuonna 2022.

Kaupunki ohjaa tytäryhtiöidensä toimintaa myös asettamalla niille tavoitteita talousarviossa. Tavoitteiden toteutumista ja omistajaohjausta tiivistetään. Kaupungin keskeisimmille tytäryhtiöille määritellään sitovat tavoitteet kaupungin talousarvioon sisältyvillä yhtiöiden tuloskorteilla. Merkittävimmät tytäryhtiöt raportoivat taloudesta ja toiminnastaan osana kaupungin talouden ja toiminnan puolivuotiskatsausta vuosittain. Lisäksi koko vuoden toiminnasta raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Muiden yhtiöiden osalta tavoitteena on, että yhtiöitä hoidetaan terveellä liiketoimintaperiaatteilla ja että ne toimivat ilman kaupungin taloudellista avustusta tai muuta tukea.

Osakkuusyhteisöille ei talousarviossa aseteta omia tavoitteita. Osakkuusyhteisöistä merkittävimmät ovat Hämeenkyrön Vesi Oy ja Huittisten Puhdistamo Oy. Pääsääntö osakkuusyhtiöiden toiminnassa ja seurannassa on, että yhtiöt toteuttavat yhtiöjärjestyksen mukaista tehtäväänsä ja niiden taloutta hoidetaan terveellä liiketoimintaperiaatteella.

Kuntayhtymien osalta tavoitteet on asetettu kuntayhtymien omissa taloussuunnitelmissa ja -arvioissa. Kaupunki seuraa kuntayhtymien tavoitteiden toteutumista.

Konsernia koskevat tavoitteet:

- Konserniveikataso säilyy alle valtakunnan keskitason, seuranta vuosittain
- Konsernin vuokraustoiminnan selkeyttäminen sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen yhteydessä

Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus

Seurannan vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Ruoka-, puhtaus- ja ravitsemusterapeutin palvelut sekä koulutus- ja asiantuntijapalvelut. 365 - asiakkaidemme terveyden ja hyvinvoinnin parhaaksi.

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2026–2028)

Tyytyväiset tilaaja- ja loppuasiakkaat. Kannattavat ja kilpailukykyiset palvelut.

Veto- ja pitovoimainen työpaikka erilaisissa elämäntilanteissa.

Omistuspohjan kasvattaminen.

Vastuullinen toiminta.

Palvelutuotannon laajentaminen hyvinvointialueella.

Digitalisaation täysimääräinen hyödyntäminen hallitusti.

Puhtausalan aktiivinen kehittäminen valtakunnallisesti erilaisissa projekteissa, ja alan edelläkävijänä profiloituminen.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2026–2028

Hankintalain uudistus.

Omistajien mahdolliset toiminnan muutokset, esim. palveluverkkoa koskien.

Väestörakenteen muutos; lasten ja nuorten määrä Sastamalassa vähenee merkittävästi.

Maailmanlaajuisten konfliktien mahdollinen jatkuminen ja laajentuminen sekä niiden vaikutukset esim. elintarvikkeiden maailmanmarkkinahintoihin.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2026–2028

Ruokapalveluiden tuotantoprosessien sekä tuotannonohjauksen tehostaminen edelleen.

Kasvumahdollisuuksien hyödyntäminen.

Digitalisaation tehokas hyödyntäminen hallitusti.

Kouluruokailun (päivittäisen) käyttöasteen (%) seuraminen. Tavoitteena on saada ajantasaista tietoa oppilaiden ruokailusta ja ruokailuasteesta sekä ruokailuasteen kasvattaminen.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleellisimmat riskit ja niihin varautuminen

Riski: Osakkaiden tekemät ratkaisut (esim. Pirha keskittää palveluita Sastamalasta Tampereelle) sekä muutokset väestön ikärakenteessa vähentävät ruokapalveluiden myyntiä.

Varautuminen: Myynnin kasvattaminen hyvinvointialueella Sastamalan rajojen ulkopuolella, osakasohjan laajentaminen, uudet palvelut nykyisille asiakkaille, ruokatuotannon tehokkuuden parantaminen.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tulokortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2026
Tuottavuus	Vuosittain asetettavan liikevoittotavoitteen saavuttaminen. Sopimushintojen korotukset omistajalle enintään yhtä suuret kuin yleinen kustannustason nousu.	Liikevoittoprosentti. Sopimushintojen muutokset keskimäärin omistajalle / yleinen kustannuskehitys.	Osakasohjan laajentaminen. Ruokatuotannon tehostaminen omistajan palveluverkon mahdollistamissa puitteissa.
Asiakastytytvyisyys / henkilöstötytytvyisyys	Servin asiakastytytvyisyys on hyvä / Henkilöstön työtytytvyisyys on hyvä	Asiakastytytvyisyys / Henkilöstön kokonaistyytyväisyys	Jatkuva asiakasyhteistyö ja palveluiden kehittäminen. / Työyhteisön kehittämissuunnitelmassa määritellyt toimet.
Elintarvikkeiden kotimaisuusaste	Kotimaisten elintarvikkeiden osuus pysyy korkeana.	Kotimaisten elintarvikkeiden osuus määritellyissä tuoteryhmissä, %.	Pidetään kotimaisuusaste korkeana.

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto €	10 937 657	11 112 063	11 461 000	11 543 000	11 627 000
Liikevaihdon muutos %	+4,8 %	0,8	+0,4 %	+0,7 %	+0,7 %
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	174	175	180	180	180
Henkilöstökulut €/hlö	36 451	38 000	38 700	39 300	39 900
Investoinnit €	42 649	100 000	300 000	100 000	100 000
Lainamäärä €	500 000 (pääomalaina)	500 000 (pääomalaina)	500 000 (pääomalaina)	500 000 (pääomalaina)	500 000 (pääomalaina)
Oman pääoman määrä €	510 121	460 000	866 000	926 000	944 000
Taseen loppusumma €	2 340 227	2 260 000	2 557 000	2 630 000	2 661 000
Rahavarat tilikauden lopussa €	3 025	870 000	915 000	975 000	992 000

Sastamalan kaupungin omistus-osuus yhtiöstä %	95	95	80	80	70
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	5 374 009	5 246 000	5 100 000	5 135 000	5 172 000
Osingonmaksu emolle €	0	0	0	0	0

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto	10 938	11 112	11 461	11 543	11 627
Liiketoiminnan muut tuotot	16	7	3	3	3
Materiaalit ja palvelut	2 571	2 711	2 406	2 428	2 448
Henkilöstökulut	6 342	6 518	6 983	7 072	7 162
Poistot ja arvonalentumiset	75	78	105	125	125
Liiketoiminnan muut kulut	1 749	1 701	1 857	1 861	1 877
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	+215	+111	+114	+60	+18
Rahoitustuotot ja -kulut	+9	-1	14	14	14
Voitto (+) / tappio (-)	+224	+110	+128	+74	+31
Veronpalautus/jäännösvero	0	0	0	0	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	+224	+110	+128	+74	+31

Sastamalan Vuokratalot Oy

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus

Seurannan vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Sastamalan Vuokratalot Oy:n tehtävänä on tarjota monipuolisia vuokra-asuntoja sastamalalaisille kilpailukykyiseen hintaan. Yhtiö toimii yleishyödyllisen vuokrataloyhtiötä koskevien sääntöjen mukaisesti. Yhtiö omistaa, hallitsee ja ylläpitää kiinteistöjä ja rakennuksia.

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2026–2028)

Yhtiö on määritellyt seuraavan pitkän ajan vision ja suuntakehityksen:

- Vuokra-asuntokanta vastaa vuokralaisten tarpeita ja luo turvallista asumista
- Yhtiön talous on terveellä pohjalla
- Asiakkaiden palvelukokemukset kehittyvät myönteiseen suuntaan
- Sastamalan Vuokratalot Oy on kaupungin asumisen kehityshankkeiden aktiivinen ja innovatiivinen osapuoli
- Hinta-laatusuhteen kilpailukykyisyys hyvä

Liiketoimintastrategiassa on määriteltä yhtiön tarkemmat tavoitteet. Lähitulevaisuudessa yhtiö ja omistaja joutuvat linjaamaan asuntostrategiaa, koska kiinteistömässä on suurelta osin laajojen peruskorjaustarpeiden edessä. Lisäksi asuntotarpeen kysyntä kohdistuu tietyille alueille Sastamalassa.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2026–2028

Toimeentulotuen asumislisän poiston seuraukset tuntuvat edelleen suunnitelmakauden vuokrankorotuksia määriteltäessä. Mikäli niihin ei tule korotuksia, marginaalit korotuksiin ovat pienet.

Kaksi ARA-kohdetta ja sotekiinteistöjen ulkopuolelle rajatut toimintakuntoiset asuinrakennukset siirretään kaupungilta Sastamalan Vuokratalot Oy:lle. Toimella saadaan yhtiölle liikevaihdon kasvua ja kannattavuutta pääosin nykyisillä kiinteillä kustannuksilla. Siirtyvien kiinteistöjen asuntojen osittainen siirto kaikille avoimiksi vastaa pienten vuokra-asuntojen kysyntään.

Kannintien 6 (21 asuntoa) purku talvi / kevät 2026.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2026–2028

Käyttöasteen paraneminen strategian toteuttamisen myötä. Yhteistyö ja palveluiden tarjoaminen Sastamalan kaupungille, mm asuntopalvelu.

Yhtiön imagoa kohotetaan luotettavalla toiminnalla kaikkiin yhteistyötahoihin kehittäen edelleen informatiivisuutta ja läpinäkyvyyttä.

Jatkuva asukaskysely käynnissä, palautteet huomioidaan toiminnan kehittämisessä.

Energiatehokkuutta parannettu kiinteistöissä, mm. Wattinen Oy:n kanssa älytermostaattien ja etäohjauksen vaikutuksella energiankulutukseen.

Öljylämmitteisten kiinteistöjen lämmityksen hybridijärjestelmät vesi-ilmalämpöpumpuin seitsemän vuoden palveluhankintasopimuksella. Alkuvaiheessa kustannussäästö yhtiölle on maltillinen, mutta sopimusajan päättymisen jälkeen merkittävä. CO2-päästöihin vaikutus on välitön.

Etävalvottavat palovaroittimet takaavat varoittimien toiminnan reaaliaikaisesti, jolloin vuokranantajan vastuu palovaroittimien toiminnasta saadaan dokumentoidusti toteutettua.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleellisimmat riskit ja niihin varautuminen

- Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä.
- Tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan sekä asukkaisiin liittyvien tavoitteiden toteutuminen eli hyvä käytöaste ja kohtuullinen, kilpailukyinen vuokrataso
- Riskit: henkilö- ja omaisuusriskit, toiminnan ja liiketoiminnan riskit liiketoiminnan taloudellisista riskeistä.
- asuntojen sijainti / kysyntä
- varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakaus, korjausvelka)
- lainasalkku (ei spekulointia, vakaus ja ennustettavuus)
- sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus)
- asukkaat (maksukyky ja siitä huolehtiminen, vaihtuvuuden hallinta)
- yhteiskunnalliset muutokset (mm. muuttoliike, kuntarakenteen muutokset, omistajan tuottotavoitteet, rakentamisen sääntely).
- kiinteistöjen ikä ja peruskorjaustarve näkyy yhtiön päivittäisessä toiminnassa suunnittelemattomien korjausten merkittävänä tarpeena.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tulokortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2026
Yhtiö toimii ilman kaupungin avustusta.	Tilikauden tulos positiivinen.	Tuloslaskelma	Päivittäisiä toimintoja tehostamalla sekä siirtyvien kiinteistöjen mukanaan tuomalla liikevaihdon kasvulla tulos saadaan kääntymään positiiviseksi.
Yhtiö toimii tuloksellisesti.	Tilikauden kassavirta on positiivinen ja konsernitilin limiittiä on käytössä enintään 500 000 euroa.	Kassavirtalaskelma Konsernitilin limiitti	Kiinnitetään huomiota yhtiön tulokselliseen toimintaan ja seurataan kassavirtalaskelman toteutumista.
Vuokra-asuntojen käyttöaste on hyvä.	Käyttöaste > 95 %	Käyttöastetilasto	Käyttöaste pyritään saamaan mahdollisimman korkeaksi asuntokantaa sopeuttavilla toimenpiteillä, jotka on kannattavaa toteuttaa. Toimenpiteitä tarkastellaan tarkemmin uudessa liiketoimintastrategiassa.
Kiinteistöjen hallittu vastaanottaminen kaupungilta.	Kaupungilta siirrettävät kiinteistöt on siirretty hallitusti osaksi yhtiön toimintaa.	Siirto tapahtunut onnistuneesti (K/E)	Kiinteistöjen siirtäminen yhtiön toimintaan.

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026
Liikevaihto €	3 004 117	3 215 048	3 818 600
Liikevaihdon muutos %	-1,8	-0,9	+18,8
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	5	5	5
Henkilöstökulut €/hlö	67 009	52 603	71 212
Investoinnit €	150 251	0	0
Lainamäärä €	5 442 408	4 703 089	5 531 502
Oman pääoman määrä €	1 917 911	1 927 957	1 921 000
Taseen loppusumma €	7 800 922	6 631 046	8 212 000
Rahavarat tilikauden lopussa €	948	280 000	0
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100	100	100
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	22 833	23 300	23 500
Osingonmaksu emolle €	0	0	0
Kulut / asuin-m ²	9,43/8,22	9,86/6,20	9,73/7,18
Vuokra-asuntojen määrä	467	479	548

*Mittari Kulut / asuin-m² : ** taulukossa ilmoitettu 1 luku: liiketoiminnan kulut (sis. poistot) / 2 luku: kiinteistön muut hoitokulut keskim. asuin-m² kohti

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2024	TA2025	TA2026
Liikevaihto	3 004	3 215	3 818
Liiketoiminnan muut tuotot	198	181	152
Materiaalit ja palvelut	- 2 330	-2 353	-2 562
Henkilöstökulut	- 335	-263	-356
Poistot ja arvonalentumiset	- 392	-619	-555
Liiketoiminnan muut kulut	+0	+0	0
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	+45	+161	+498
Rahoitustuotot ja -kulut	- 133	-134	-182
Voitto (+) / tappio (-)	-88	+27	+316
Veronpalautus/jäännösvero/varausten muutos	+88	-27	-316
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	0	0	0

Perustelut taloussuunnitelman olennaisille taloudellisille muutoksille/poikkeamille

Liikevaihto kasvaa, koska kaupungilta siirretään kiinteistöjä yhtiölle vuoden 2026 alusta lukien. Vuoden 2026 talousarviosta alkaen liikevaihto esitetään arvioitun todellisen käyttöasteen mukaan (aikaisemmin talousarvioissa liikevaihto on laskettu täyden käyttöasteen mukaan).

Yhtiöittämisen myötä saattaa tulla vielä muutoksia mittareihin.

Kiinteistö Oy Hopunkallio

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus

Seurannan vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Yhtiön toimialana on rakennuttaa, omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja arvopapereita ja käydä kauppaa niillä.

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2026–2028)

Yhtiö toimii siten, että se pystyy hoitamaan vuosittain tarvittavat käyttötalous- ja pääomakustannukset.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2026–2028

Kuntalain 126 §:n mukaisesti kunnan hoitaessa vuokrausta kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön tehtäväksi (yhtiöittämisvelvollisuus). Koy Hopunkallio hallinnoi 2026 vuoden alusta alkaen pääosaa kaupungin sote- ja pelastuskiinteistöistä.

Yhtiössä aloittaa tekninen isännöitsijä vuoden 2025 lopulla. Yhtiö ostaa tarvittavan kunnossapito- ja kiinteistöhuollon.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2026–2028

Tilat on pääosin vuokrattu Pirkanmaan hyvinvointialueen ja Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy:n käyttöön. Vuokriin tehdään sopimusten mukaiset korotukset.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleellisimmat riskit ja niihin varautuminen

- Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluverkko (vuokralaisten tarpeet muuttuvat, tilat jäävät tyhjilleen)
- varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakuus, korjausvelka)
- lainasalkku (korot, vakuus ja ennustettavuus)
- sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus)
- yhteiskunnalliset muutokset (mm. kuntarakenteen muutokset, omistajan tuottotavoitteet, rakentamisen sääntely).

Yhtiön toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Kaupungin yhtiöittämisveloitteesta johtuen Koy Hopunkallion kiinteistömassa sekä liiketoiminta moninkertaistuu.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tulokortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2026
Yhtiö toimii terveellä liiketoimintaperiaatteella ja ilman kaupungin avustusta.	Tilikauden tulos positiivinen.	Tuloslaskelma	Yhtiön toiminnan ja talouden toteutumista seurataan aktiivisesti, jotta taloudellinen tulos saavutetaan.
Yhtiön lainanhoitokyky hyvä.	Lainojen lyhentäminen maksusuunnitelman mukaisesti.	Lainojen lyhennykset	Yhtiö maksaa lainanlyhennykset maksusuunnitelman mukaisesti.
Kiinteistöjen hallittu vastaanottaminen kaupungilta.	Kaupungilta siirrettävät kiinteistöt on siirretty hallitusti osaksi yhtiön toimintaa.	Siirto tapahtunut onnistuneesti (K/E)	Kiinteistöjen siirtäminen yhtiön toimintaan.

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026
Liikevaihto €	1 207 071	1 231 504	4 291 700
Liikevaihdon muutos %	+ 4,6	+2,8	+248,5
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	0	0	3
Henkilöstökulut €/hlö	0	0	65 000
Investoinnit €	0	0	0
Lainamäärä €	5 180 495	4 681 585	7 152 675
Oman pääoman määrä €	1 438 271	1 695 430	9 503 000
Taseen loppusumma €	6 733 355	6 436 760	16 667 000
Rahavarat tilikauden lopussa €	65 303	78 000	490 000
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100	100	100
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	0	0	0
Osingonmaksu emolle €	0	0	0

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2024	TA2025	TA2026
Liikevaihto	1 207	1 231	4 292
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-454	- 530	-2 381
Henkilöstökulut	0	0	-195
Poistot ja arvonalentumiset	-438	- 298	-674
Liiketoiminnan muut kulut	0	0	0
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	+315	+403	+1 064
Rahoitustuotot ja -kulut	-203	- 143	-208
Voitto (+) / tappio (-)	+112	+260	+856
Veronpalautus/jäännösvero	-22	- 52	-171
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	+90	+208	+685

Perustelut taloussuunnitelman olennaisille taloudellisille muutoksille/poikkeamille

Liikevaihto ja muut tuloslaskelman erät kasvavat olennaisesti, koska sote- ja pelastustoimen kiinteistöjä siirretään kaupungilta yhtiölle vuoden 2026 alusta lukien.

Talousarviossa varauduttu myös kahden kiinteistönhoitajan palkkaamiseen teknisen isännöitsijän lisäksi. Vastuunjakoneuvottelut Pirhan kanssa sairaalakampuksen kiinteistönhoidosta ovat kesken. Kiinteistönhoitajien palkkauksesta päätetään erikseen, mikäli tarve realisoituu.

Yllä esitetyt talouden ja toiminnan mittarit/tunnusluvut ovat vielä yhtiöittämisen vuoksi auki ja niihin saattaa tulla muutosta.

Sastamalan Lämpö Oy

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus

Seurannan vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Kaukolämmön ja kylmän erillistuotanto ja jakelu, kaukolämmön jakelu asiakkaille.

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2026–2028)

Kaukolämmön hinnoittelun tulee olla kilpailukykyinen ja tämä on pyrkimys myös jatkossa. Johtuen ostoenergian hinnoittelusta ovat yhtiön resurssit kaukolämmön hinnoittelun vaikuttamiseen rajalliset.

Kaukolämmön toimintavarmuus on ollut korkea ja tämän takaaminen myös tulevina vuosina.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2026–2028

Vuoden 2024 lopulla uusitun ostoenergian sopimuksen vaikutuksien seuranta ja niihin reagointi.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2026–2028

Toiminnan painopiste tulee olemaan asiakkaiden kulutuksen seurannassa ja asiakaslaitteiden tehokkuuden seurannassa. Tarkoituksena optimoida asiakkaiden todellinen tehon ja energian tarve.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleellisimmat riskit ja niihin varautuminen

Kaukolämmön toimitus asiakkaille

- Verkostovaurio tai ostoenergian saatavuuteen ongelmia -> Varautuminen (varautumissuunnitelma)

Kaukolämmön hinnoittelu/taloudellinen riski

- Ostoenergian hinnoittelun muuttuminen. Tämä huomioitava, kun kaukolämmön hinnoittelun muuttuminen tulee tiedottaa ajoissa asiakkaille, jotta voivat varautua mm. taloyhtiöiden talousarvioissa. Energian hinnoittelun tulee olla vakaata.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tuloskortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2026
Osingonmaksu osakas-sopimuksen mukaisesti	32 000 euroa	Osinko	Osingonmaksu
Asiakasmäärän säilyttäminen	Asiakkaiden pitäminen vähintään nykytasolla	Asiakkaiden lukumäärä	Kilpailukykyisen lämpöenergian jakaminen asiakkaille
Hinnoittelu valtakunnallisella keskitasolla	Valtakunnan keskihintaa sarjassaan	Energiateollisuuden hintatlasto	Kilpailukykyinen hinnoittelu

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026
Liikevaihto €	5 982 781	6 207 244	5 539 980
Liikevaihdon muutos %	+7,2	+11,9	-10,7
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	1,3	2	1
Henkilöstökulut €/hlö	90 968	78 000	120 000
Investoinnit €	35 000	0	0
Lainamäärä €	110 000	0	0
Oman pääoman määrä €	1 746 860		1 885 000
Taseen loppusumma €	5 624 046		5 120 000
Rahavarat tilikauden lopussa €	1 204 087		1 400 000
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	80	80	80
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	1 432 431		1 108 000
Osingonmaksu emolle €	32 000	32 000	32 000
Kaukolämmön myynti GWh	58	65	54
Asiakkaiden lukumäärä kpl	227	228	227
Verkoston pituus km	37,7	38	38

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2024	TA2025	TA2026
Liikevaihto	5 982	6 207	5 539
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-5 220	- 5 438	-4 785
Henkilöstökulut	-118	- 156	-120
Poistot ja arvonalentumiset	-299	- 292	-292
Liiketoiminnan muut kulut	-170	- 143	-172
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	+173	+177	+170
Rahoitustuotot ja -kulut	14	- 2	-2
Voitto (+) / tappio (-)	+188	+175	+168
Veronpalautus/jäännösvero	0	0	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	+202	+145	+168

Perustelut taloussuunnitelman olennaisille taloudellisille muutoksille/poikkeamille

Vuoden 2025 poikkeuksellisen lämmin alkuvuosi on vaikuttanut myös talousarvioon vuodelle 2026. Liikevaihdon toteuma vuonna 2025 tulee olemaan talousarviota alhaisempi, johtuen juuri lämpimästä alkuvuodesta.

18. TALOUSARVION SITOVAT ERÄT

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
TA2026 / 1000 EUR	Sitovuus 1)	Määrärahat (1000 eur)	Tuloarviot (1000 eur)
Käyttötalousosa			
Konsernihallinto	N	9 664	
Konsernipalvelut	N/LTK	2 443	
Maankäyttö	N/LTK	1 114	
Ympäristöterveydenhuolto	N/LTK	846	
Yhteiset erät	N/LTK		218
Elinkeinopalvelut	N/LTK	998	
Työllisyyspalvelut	N/LTK	4 481	
Sivistystoimi	N	55 176	
Sivistystoimen hallinto	N/LTK	541	
Varhaiskasvatus	N/LTK	15 427	
Perusopetus	N/LTK	29 237	
Lukiokoulutus	N/LTK	2 804	
Elämänlaatu	N/LTK	7 167	
Tekninen toimi	N	1 121	
Yhdyskuntatekniikka	N/LTK	3 644	
Maaseutupalvelut	N/LTK	226	
Tilakeskus taseyks.	N		2 749
Tuloslaskelmaosa			
Verotulot	B		55 354
Valtionosuudet	B		16 377
Rahoitustuotot ja- kulut, emo	N		790
Rahoitustuotot ja- kulut, Tilakeskus	N	1 496	
Satunnaiset erät	N		
Investointiosa			
Konsernihallinnon investoinnit	N		
Sivistystoimen investoinnit	N	465	
Teknisen toimen (pl Tilak) investoinnit	N	2 360	
Tilakeskuksen investoinnit	N	2 550	
Rahoitusosa			
Antolainasaamisten muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	B		
Antolainasaamisten vähennys	B		298
Lainakannan muuutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		10 700
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	8 546	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen			-2 141
Kaupunki ilman liikelaitosta		81 379	81 379

1) N= sitovuus nettomääräraha/tuloarvio, B=bruttomääräraha/tuloarvio, N/LTK=lautakuntatason sitovuus

LIKELAITOS, TALOUSARVION SITOVAT TALOUDELLISET TAVOITTEET

Sastamalan Vesi liikelaitos (1000 eur)	Sitovuus 1)	
Tulos	N	
Korvaus peruspääomasta	B	
Kaupungin tuki liikelaitokselle	B	
Peruspääomasijoitus ja -palautus	B	
Investointien kokonaismäärä netto	B	2 150
Lainanoton enimmäismäärä	B	1 900

19. HENKILÖSTÖMUUTOKSET TALOUSARVIOVUODELLE 2026 JA TALOUSSUUNNITELMAVUOSILLE 2027-2028

		Henkilö- määrä	TA2026 EUR	TS2027 EUR	TS2028 EUR
Konserni- ja elinvoimapaalvelut	Yhteensä	-14	187 300 €	203 100 €	266 200 €
Toimiala :	Konserni- ja elinvoimapaalvelut				
Vastuualue:	Työllisyyspalvelut				
			Palkkakustannukset/hlö, sis. sivukulut		
Perustelut	Vakanssi, alkaen	Henkilö- määrä	TA2026 EUR	TS2027 EUR	TS2028 EUR
Valtiolta siirtyneet viranhaltijat (tytä)	Asiantuntija Ei siirtynyt, ei täytetä	-2	103 400 €	103 400 €	103 400 €
Valtiolta siirtyneet viranhaltijat (koto)	Asiantuntija Ei siirtynyt, ei täytetä	-1	55 600 €	55 600 €	55 600 €
Valtiolta siirtyneet viranhaltijat (tytä)	Asiantuntija Siirrettiin muihin kuntiin 1.5.2025 alkaen	-10	Ei kustannusvaikutusta Sastamalalle		
Yhteensä		-13	159 000 €	159 000 €	159 000 €
Toimiala :	Konserni- ja elinvoimapaalvelut				
Vastuualue:	Ympäristöterveydenhuolto				
			Palkkakustannukset/hlö, sis. sivukulut		
Perustelut	Vakanssi, alkaen	Henkilö- määrä	TA2026 EUR	TS2027 EUR	TS2028 EUR
Ympäristönsuojelun laajeneminen Hämeenkyröön	ympäristötarkastaja, 1.1.2026 alkaen	1	Ei kustannusvaikutusta Sastamalalle		
Yhden kunnaneläinlääkärin viran lakkauttaminen/jäädyttäminen alue-1, eläinlääkärin tarpeen väheneminen alueella yksityisten toimijoiden lisääntyessä ja tuotantotilojen määrän vähentyessä	kunnaneläinlääkäri, 1.1.2026 alkaen	-1	44 100 €	44 100 €	44 100 €
Yhteensä		0	44 100 €	44 100 €	44 100 €
Toimiala :	Konserni- ja elinvoimapaalvelut				
Vastuualue:	Maankäyttö				
			Palkkakustannukset/hlö, sis. sivukulut		
Perustelut	Vakanssi, alkaen	Henkilö- määrä	TA2026 EUR	TS2027 EUR	TS2028 EUR
Tehtäväjärjestelyt, kahden viran yhdistäminen yhdeksi uudeksi viraksi	Maanmittausinsinööri Lakkautus 1.4.2026 alkaen	-1	47 300 €	63 100 €	63 100 €
Tehtäväjärjestelyt, kahden viran yhdistäminen yhdeksi uudeksi viraksi	Kaupungeingeodeetti Lakkautus vuonna 2027	-1	0 €	0 €	79 800 €
Tehtäväjärjestelyt, kahden viran yhdistäminen yhdeksi uudeksi viraksi	Maankäyttöinsinööri Uusi vakanssi 1.1.2026 alkaen	1	-63 100 €	-63 100 €	-79 800 €
Yhteensä		-1	-15 800 €	0 €	63 100 €

		Henkilö- määrä	TA2026 EUR	TS2027 EUR	TS2028 EUR
Sivistystoimi	Yhteensä	5	-605 300 €	-334 000 €	-334 000 €
Toimiala : Sivistystoimi					
Vastuualue: Varhaiskasvatus			Palkkakustannukset/hlö, sis. sivukulut		
Perustelut	Vakanssi, alkaen	Henkilö- määrä	TA2026 EUR	TS2027 EUR	TS2028 EUR
Oppimisen tuen uudistus	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja 1.1.2026	2	-107 000 €	-107 000 €	-107 000 €
Oppimisen tuen uudistus	Ryhmäavustaja 1.1.2026	4	-130 000 €	-130 000 €	-130 000 €
Häijään 4.ryhmä lakkautus	Varhaiskasvatuksen opettaja ja 2 lastenhoitaja	-3	49 500 €	119 000 €	119 000 €
Perhepäivähoidossa lasten väheneminen	Perhepäivähoitaja	-2	56 000 €	56 000 €	56 000 €
Yöhoito Ojansuun pk	Lastenhoitaja 5 kk 1.6.2026	-1	12 400 €	29 700 €	29 700 €
Harjunkadun rppk:n päättymisen	Ryhmäperhepäivähoitaja	-2	21 800 €	52 300 €	52 300 €
Yhteensä		-2	-97 300 €	20 000 €	20 000 €
Toimiala : Sivistystoimi					
Vastuualue: Perusopetus			Palkkakustannukset/hlö, sis. sivukulut		
Perustelut	Vakanssi, alkaen	Henkilö- määrä	TA2026 EUR	TS2027 EUR	TS2028 EUR
Oppimisen tuen uudistus	Erytislukanopettaja 1.1.2026	6	-391 000 €	-391 000 €	-391 000 €
Oppimisen tuen uudistus	Erytisopettaja > Erytislukanopettaja 1.1.2026	4	-16 000 €	-16 000 €	-16 000 €
Oppimisen tuen uudistus	Tukiopetuksen lisääminen		-73 000 €	-73 000 €	-73 000 €
Oppimisen tuen uudistus	Koulunkäynninohjaaja	1	-40 000 €	-40 000 €	-40 000 €
Äetsän koulun lakkautus	Lehtoreiden ja tuntiopettajien vakanssit 1.1.2026	-4	80 000 €	190 000 €	190 000 €
Äetsän koulun lakkautus	Rehtorin vakanssi 1.1.2026	-1	45 000 €	101 000 €	101 000 €
Marttilan koulun lakkautus	Luokanopettajan vakanssi 1.1.2026 (7 kk:n osuus)	-2	73 500 €	73 500 €	73 500 €
Tuntijaon vähentäminen	(7 kk:n osuus)		70 000 €	119 000 €	119 000 €
Yhdysluokkien jakaminen	Luokanopettaja 1.1.2026	3	-160 000 €	-160 000 €	-160 000 €
Yhteensä		7	-411 500 €	-196 500 €	-196 500 €
Toimiala : Sivistystoimi					
Vastuualue: Elämänlaatu palvelut			Palkkakustannukset/hlö, sis. sivukulut		
Perustelut	Vakanssi, alkaen	Henkilö- määrä	TA2026 EUR	TS2027 EUR	TS2028 EUR
Toiminnan sopeutus	Kirjastoavustaja (0,4 htv)	-1	15 000 €	15 000 €	15 000 €
Toiminnan sopeutus	Kirjastonhoitaja (osin huomioitu jo TA25)	-1	29 000 €	29 000 €	29 000 €
Toiminnan sopeutus	Palvelusihteeri (0,6 htv)	-1	26 000 €	26 000 €	26 000 €
Nuorten työpaja rotvalli	Työpajavalmentaja 80 % > 100 %	2	-16 500 €	-16 500 €	-16 500 €
Yhteensä		-1	53 500 €	53 500 €	53 500 €
Toimiala : Sivistystoimi					
Vastuualue: Lukio			Palkkakustannukset/hlö, sis. sivukulut		
Perustelut	Vakanssi, alkaen	Henkilö- määrä	TA2026 EUR	TS2027 EUR	TS2028 EUR
Oppimisen tuen uudistus	Lukion erityisopetuksen resurssin lisäys, tukiopetus ja ohjaus		-65 000 €	-65 000 €	-65 000 €
Lukion lisäryhmät	Lisäryhmien vaatimien resurssien lisäys		-85 000 €	-146 000 €	-146 000 €
Yhteensä		0	-150 000 €	-211 000 €	-211 000 €

		Henkilö- määrä	TA2026 EUR	TS2027 EUR	TS2028 EUR
Tekninen toimi	Yhteensä	-1	55 500 €	55 500 €	55 500 €
Toimiala :	Tekninen toimi	Palkkakustannukset/hlö, sis. sivukulut			
Vastuualue:	Tilakeskus				
Perustelut	Vakanssi, alkaen	Henkilö- määrä	TA2026 EUR	TS2027 EUR	TS2028 EUR
Tekninen isännöitsijä sote-yhtiöön	Huoltotyönjohtaja, ei täytetä 1.1.2026	-1	55 500 €	55 500 €	55 500 €
Yhteensä		-1	55 500 €	55 500 €	55 500 €

20. SASTAMALAN VESI LIIKELAITOKSEN TALOUSARVIO 2026 JA TALOUSSUUNNITELMA 2026-2028

Sastamalan Vesi -liikelaitos

Vastuualueen vastuhenkilö: Tekninen johtaja Kimmo Toukonieni

Liikelaitoksen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Vesihuollon perustehtävänä on vesi- ja viemärlaitoksen suunnittelu ja rakentaminen sekä järjestelmien käyttö ja ylläpito toiminta-alueella. Liikelaitos tuottaa laadukasta talousvettä ja huolehtii jäteveden vastaanotosta ja käsittelystä.

Vesilaitoksella on asiakkaita noin 20 000 ja jätevesiasiakkaita 17 500 henkilöä. Liikelaitos toteuttaa vesihuoltolaitosten ja –verkoston rakentamista ja kunnossapitoa.

Liikelaitoksen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Vuotovesien määrää pyritään järjestelmällisesti vähentämään. Verkoston saneerausta jatketaan saneerausohjelman mukaisesti. Tämän lisäksi suunnitellaan toimia huleveden vähentämiseksi jätevesiviemäreissä. Vedenkulutuksen seuranta ja tiedonsiirto digitalisoidaan etäluettavia vesimittareita hyödyntäen.

Valtuustotason sitovat taloudelliset tavoitteet vuodelle 2026 (1 000 €)		
Tulostavoite	0	
Korvaus peruspääomasta	0	
Toiminta-avustus liikelaitokselle	0	
Kunnan pääomasijoitus liikelaitokseen	0	
Liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle	0	
Ulkoisen lainanoton enimmäismäärä	1 900	
Kokonaisinvestointien nettomäärä	-2 150	
Vuonna 2026 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	Kustannukset 2026	Kokonais-kustannusarvio
Etäluettavat vesimittarit	350	850

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Liikelaitoksen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Liikelaitoksen alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Kaupungin omaisuuden hallinta	Kyber-turvallisuuden edistäminen	Haavoittuvuuksien tunnistaminen ja poistaminen	Tehdyt toimenpiteet
Strategisten investointikohteiden toteuttaminen	Vuotovesien määrän vähentäminen	Suunnitelmallinen verkostosaneeraus annettujen määrärahojen puitteissa	Vuotovesien pitkän ajan keskiarvo
Strategisten investointikohteiden toteuttaminen	Uudistetaan palvelutuotantoa asiakaslähtöisesti digitalisaatiota hyödyntämällä	Etäluettavien vesimittareiden vaihtamista jatketaan	Etäluettavien / perinteisten vesimittareiden suhdeluku

Liikelaitoksen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Vesiasiakkaita (liittymiä)	19 730 (6 128)	19 770 (6 140)	19 730 (6 155)	19 690 (6 170)	19 650 (6 185)
Laskutettu vesi m3	1 017 236	976 000	979 000	972 000	972 000
Jätevesiasiakkaita (liittymiä)	17 440 (5 208)	17 480 (5 195)	17 440 (5 205)	17 400 (5 215)	17 360 (5 225)
Laskutettu jätevesi m3	951 260	924 000	927 000	920 000	920 000

Tuloarviot ja määrärahat

Sastamalan Vesi -liikelaitos Nettositova (1000 €) Ei sitova, sitovuusmäärittely tulostasolla*	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot (+)	7 188	7 477	7 943	8 180	8 357
Valmistus omaan käyttöön (+)	206	193	203	205	209
Toimintakulut (-)	-6 003	-5 814	-6 010	-6 159	-6 187
Toimintakate, netto* (+/-)	1 391	1 856	2 136	2 226	2 379
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-1 707	-1 735	-1 999	-2 050	-2 134
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	- 316	121	137	176	245

SASTAMALAN VESI LIKELAITOKSEN TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA

TULOSLASKELMA 1000 € ULK+ SIS	SASTAMALAN VESI		
	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	7 943	8 180	8 357
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	203	205	209
TOIMINTAKULUT	-6 010	-6 159	-6 187
TOIMINTAKATE	2 136	2 226	2 379
Verotulot	0	0	0
Valtionosuudet	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-135	-302	-334
VUOSIKATE	2 001	1 924	2 045
Poistot ja arvonalentumiset	-1 999	-2 050	-2 134
Tilikauden tulos	2	-126	-88
Tilinpäätössiirrot	89	79	78
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	90	-48	-11

RAHOITUSLASKELMA 1000€ ulk+sis	SASTAMALAN VESI		
	TA2026	TS2027	TS2028
Vuosikate	2 001	1 924	2 045
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	2 001	1 924	2 045
Investointimenot	-2 150	-2 150	-2 100
Rah.osuudet investointimenoihin	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 150	-2 150	-2 100
Toiminnan ja invest. rahavirta	-149	-226	-55
Antolainauksen muutokset, ulk			
Antolainauksen muutokset, sis			
Pitkäaik.lainojen lisäys	1 900	2 000	1 700
Pitkäaik.lainojen vähennys, ulk	-1 455	-1 485	-1 535
Pitkäaik.lainojen vähennys, sis	-296	-296	-153
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	149	219	13
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	-7	-42